

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 01418

IN DI SHTURM TEG

Miriam Karpilove

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אין דיא שטורות טעג

פֿערזָאנַען :

א תבואה הענדלער א יאַהֲרָן .65.	אַהֲרָן
זין פרוי א יאַהֲרָן .55.	חָנָה
זִוְיעַר טַקְטַעַר.	לִיבָּעַ (לִיְוָבָּאוֹ אַרְאָנָאוֹנוֹנָה)
אַעֲקְסְטֻעָנִיק.	סָאַלְאָמָן
אַן אַלְבִּיטַעַר אֵין אַדְרוֹק.	סָאַשָּׁא
אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.	סָעַרְגָּיוֹ פֿעַטְרָאָוְוִיטְשָׁ
אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.	אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.
אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.	גָּאַלְאָשָׁוֹן
אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.	רָאַיְסָא
אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.	גָּרְוִינְגָּאָרִי
אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.	גָּרְוִונָּעַ
אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.	לְוִיזָּעֶר
אַסְכַּחַלְטַעַר אֵין אַבְּאַנְקָה.	רַיְזָמָן

פֿלְאַטְעַ — אַגְּרִיסְעַ פֿרָאוּנוֹנַץ שְׁמָאָדָט.

צִוְּיָת — שְׁפַעַט אֵין פֿרִיהְלִינְגָּה.

ערשטער אקט

בי אהרון איז הויז, א גרויסער צימער מיט שטארק אַפְגָעַנִיכְטָע וויביע מעוביל. אויף די פענסטער וואזאנעס, אויף די ווענט בילדער פון ר' זחק אלחנן, משה מאנטיעפיארא, דער העristol איז אנדערע גרויסע טענשען, אויך בילדער לאנשאפטען-אויסגעגעטען. אויף א רונ-דען טיש מיט איז אויסגעשרירקט טערוועט, שטעהט א לאטט מוט א גיזענעס קאלפאק, ניט וויאט פון דעם טיש געפינט זיך א גרויסער אלמער מיט ספרים. רעכטס א טייחר וועלכע פיהרט איז די איברגיגע צימערען איז קיד. לינקס א מיהר צו אהרון/^ס שלאָפְצִימָעָר. איז מיטען א טייחר מיט שווערע דונקל גריינע פארטיערעדן — פיהרט צו ליבעס צימער. די פארטיער איז צוּנוּמָעָן, ס'זעט זיך פון דארט א שפיגעל א טושעל מיט „בעודעלשקבעס“ א לאנד-קארטען, א עטאושערקע מיט בויכער, איז א פענסטער וואס קוקט אָרוֹויַס איז א סאָד האָלֶב פערצזיגען מיט טילענע אַראָהָאנְקָם.

שבת נאך וואָרְמָעָס. חוה זיצט אַוְנְגָעָשְׁלָאָפָעָן אַנְגָעָשְׁפָּאָרָט אַזְסָם טוש אַיבְּרָעָן צאנָה וְרָגָה די קָאָסְיָנָע הָאָלֶט בְּיָמֵי אַרְוָנָתָעָרָפָלָעָן. די ברילען אַרְוִיפָגָרָוקָט אוֹיפָן שְׁטָרְרִוִין.

פון שלאָפָט צימער הערט זיך א לאָנְגָעָר געבען איז זוכען שייד מיט דיא פִּס, אַבְּיָסָל שְׁפָעָטָר — וויאוּט זיך אהרון אוֹיפָן שׂוּעָל פון שלאָפָט צימער, שְׁפִילְיוּט זיך די קָאָמְזָעָלָקָע, קוקט מיט פֿערְזְשְׁמָרָעָזע צע אַוְגָעָן, געהט צו לאָנְגָזָם צוּחוּן לְיוֹגָנְדִיג אַהֲנד אוֹיפָט אַיהָר

אַקְסָוִיל : —

אהרון : — חוה ! גַּזְעָהּ אַבְּיָסָל ? טְאַיְוָנְגָעָשְׁלָאָפָעָן על
הٿורה ועל העבודה, ניט געקענט זיך צוֹשְׁפָּאָרָעָן איז בעט א וויאַ
לע, חוה, זעה נאָר זעה, וויאָ דָאָס הָעָרָט ניט נו, שטעה אוֹיה,
חוּה : (פֿערְשְׁלָאָפָעָן) — וויאָ מעָן לאָזָות עַס נִיט רְוָהָעָן, שטעה אוֹיה,
שטעה אוֹיפָט, וואָס שטעה אוֹיפָט !
אהרון : — שטעה אוֹיפָט... שלאָפָעָן...

איין די שטורות טען

חוּה : — שטעה אויף שלאָפַען! דאס האָט זיך שוין אויסנעלְאָפַען
גאָוט עם דעם אנדרען ניט רוחען. געה, שלעפּ מיר ניט אָרוֹנטער
דיַאָ קָאָסִינְקָע (ער שנעלט אַיְהָר אַיְן נָאָז) שְׁפִילְוִינְקָעָן האָט זיך נָאָר
עם פָּאָרְוּוֹאָלְט, ווועסט אַוְיפְּהָעָרָעָן צוֹ נִיט, אַז דאס תשעפעט זיך
צּוֹ אָט ווֹיאָ אָ קְלָעָק....

אהָרָוּן : — שְׁדִישְׁדָאָצָאָס ט'זיך שוין אויפְּגָעָכָאָפַט... הֵוִים בעסער
דָּעֶרְלָאָגָנְגָעָן אָ גְּלָעְזְּלָטְהָיִי, פָּוּן טָשָׁאָלִינְט אַיְזָן פָּאָסְקָוְדָעָן אַיְזָן מְוִיל
נאָכְ'ן שלאָט. הֵוִים דָּעֶרְלָאָגָנְגָעָן מִיט מאָלְיעָנְעָס סָאָק.
חוּה : — מאָלְיעָנְעָס סָאָק אַיְזָן פָּאָרְ קָרְיְינְקָע, ווועסט פָּאָרְדִּיְעָן, נִישָׁ
קְשָׁה, מִיט צִוְּרָיִן, הֵוִים גְּרוֹנוּן אַרְוִוְנָמְעָן דעם הלְּיאָק פָּוּן
זְיִוּזְעָן.

אהָרָוּן (געחס צום קִידְרָהָר, רופְּטָה) : — גְּרוֹנוּן? גְּרוֹנוּן!... נִיטָא
זָאָ דָּאָרָט, ווֹאוּ קָעָן זָאָ זָיִן?

חוּה : — מסְתְּמָאָס אָוּוּק אויף אָסָבָרָאָנְיָע.

אהָרָוּן : — אָלְלָעָ ווַיְוַילָּע "סְבִּירָאָנְיָע" מְעוֹה ווּ דאס פָּעָהָלָט אָנוֹנוּ
ニִיט.

חוּה : — די שיקסע מיט אַיְהָרָע סָאָלְדָאָטָעָן גַּעֲפָעָלָעָן דִּיר בעסער?
אהָרָוּן : — פִּיסְסִים אָן אָ מעַנְשָׁעָן קָעָן מַעַן נָאָר נִיט אוּסְקוּמָעָן גָּם.
געווֹיכָ אָז דִּיאָ טָאָכְטָעָר אַיְזָן גַּיבְּלָכְעָטָעָ פְּרִילְיָן, אָ גָאנְצָע
פְּיַלְאָזָאָפָקָע, בַּיְ לְיוֹטָעָן ווְאָלְטָעָן אוּסְקוּמָעָן אָן דִּינְסְטָעָן....

חוּה : — בַּיְ לְיוֹטָעָן... קָרְיְיכָעָן אָפְּ דִּיר זְיִוְתָעָן, אָנוֹן בַּיְ דִּיר זְיִוְתָעָן
זְיִי גָּאנְצָע. גָּוטָה גַּעַה זְהָה בעסער ווֹאוּ לְיָבָעָ אַיְזָן, ווּעַט לְאָזָטָעָן טָעה.
אהָרָוּן (קָוָקְטָאָרְיָן אַיְן לְיָבָעָ צִוְּמָעָר) : — נִיטָא, מַעַן לְאָזָטָעָן אָ
הוּוֹן אויף הָפָקָר אָנוֹן אָלְיָוָן ווּוְרָטָמָעָן נְעָלִים, ווּזְיָזָן, אויף אָ
סְבִּירָאָנְיָע אָוִיכָעָט?

הָחָ : — מסְתְּמָאָס אַיְן סָאָרָה, מוֹזָעָן!

אהָרָוּן : — מוֹזָעָן!...

חוּה : — זְהָה נָאָר סָאָרָא שְׁהָנָעָר דַּו בִּזְמָט ווֹעָן דַּו פָּעָרְקְרִימָט זיך
(לאָכָט) דָּאָרְפָּסְט נָאָר נִיט מָאָכָעָן קִיְּן גְּלִוְיכָע צָוָה...
אהָרָוּן : — לאָכִינְקָעָט, סְטָוחָת אַיְהָרָה הנָאָה ווֹאָס די טָאָכְטָעָר —
לְיָגָט יָוָם וְלִילָּחָ אַיְבָּעָר די בְּיכָלָאָה, בִּזְמָט אַיְהָרָה גָּוט מְדָרִיךְ נִיטָא
וּוֹאָס צּוֹ רְיוֹדָעָן! ווֹאָרָט, ווֹאָרָט, פָּוּן די בְּיכָלָאָק מִיט די יְמָח

שמונייקעם, מיט'ן "דויבאטשיירין" וועט קיין גוטס ניט ארויס-
קומען....

חוּה : — נו, זוי איהר דו מדריך בעסער... ביזט דאך א טאטע, ניינ ?
ווײַיסט נאָר ווי צוֹ קאמאנדערוועז ווען ס'איַז פֿאָסְקוֹדֶנָּע אִין מוייל....
אַחרוֹן : — מוט אִין זאָך אָונָן שלינגעט ביכלאָה, ווער ווֹיס פֿון וואָר
נען זי נעהמת זוי ? אִין אִין הוֹז ווי אַפְּרָעָמָר, אַ גַּסְט ! אָונָן
זַעַר זַאַל דָּאָס גַּאֲרָר פֿרְיוּזָע אַרְעָנו ...

חוּה : — שבת אוֹיָף דער וועלט ? עַר האָט זַיך שְׂוִין גַּעֲנוּמָעָן, ווֹאוֹ
בִּזְוּטוֹ פֿרָעָג אַיך ? בִּזְוּטָן גַּעֲנוּמָעָן פֿוֹן מְרַחְפִּים אָונָן דְּרַעְזָהָן אַיך ?
הָאָב דֵּיר אַוְיסְגַּעַה אַדְרָעוּמָעָט אַטְאַכְטָעָר אַ קָּלְיָקָע ? זַי לְיֻעָנָט,
זַי קוּקָט, זַי רָעָדָט, זַי שְׁטָעהָט, זַי גַּעַתָּט — שְׁלַעַטָּן זַאַל זַי זַיך
אָפְּשָׁר יַעֲצָעָן מִיטָּדָר פֿרְבָּרְבִּינְגָעָן ? אַדְעָר זַאַל אַיך זַי בְּעַהְאָלָּ
טָעָן אַונְטָעָר ? פֿאָרְטָוק ? שְׂוִין אַוּוּק דֵּי צִיְּטָעָן, מְעַן שְׁרִוְיטָן שְׂוִין
פֿוֹן אַלְעָא קָאַטְוּכָעָם „סּוֹוָאַבָּאָדָא“ בִּזְוּט אַלְיָין אַוּקָע גַּעֲלָאָפָעָן מִיטָּ
אַלְעָא ווֹיְסָעָן חַבְרָה/נִיקָעָם כַּאֲפָעָן קָאַנְסְטִיטּוּצִיעָם מִהָּאָט גָּוט
גַּעֲנָעָבָעָן ? ....

עם הערען זיך טרייט, אַ הוֹסְטָעָן. ס'קָוּמָט אַרְיָוָן ר' זַלְמָן שְׁדָבָן,
אַ גַּלְאָסְעָר אַוְיסְגַּעַמְאַגְּעָרְטָעָר אַיך, מִיט אָן אַרְאָפְּגָעָלָאָזְטָעָן קָאָפָ, מִיט
שְׁאָרְפָּעָ אַוְיגָעָן ווּלְכָעָ קָוּקָעָן דָוָרָדָי גַּעַדְיוּכָטָע בְּרַעְמָעָן פֿוֹן אַונְטָעָן
אַרְיָוָף.

ר' זַלְמָן : — גָּוט שְׁבָת אַיָּיך ! (חָסָט).

אַחרוֹן : — גָּוט שְׁבָת, גָּוט אַיהֲר !

חוּה : — גָּוט שְׁבָת, גָּוט שְׁבָת, זַוְצָט, ווֹאָס גָּוטָס ווּט אַיהֲר זַעֲגָעָן ?
ר' זַלְמָן : — אַי, מִיּוֹן אַטְהָעָם, נִיט אָן פֿאָר אַיָּיך גַּעַדְאָכָט, פֿאַלְכָאָפָט
מִיר, אַ פָּע, נִיטָא אַמְּאַלְיָונָע יְאַהְרָעָן, (חָסָט, גַּעֲנָהָמָט פֿאַנְגָּנָדָר זַיְוָן
סּוֹרְדָעָט, זַוְצָט זַיך פֿאַרְזָוְכָטָיג) אָט אַזְוִי לְוִיפָּט מְעַן דָּאָס אַרְוָם,
עֲרַשְׁת אַרְיָוָן אָונָשָׁוִין ווּוִיְיטָר לְוִופָּעָן... ווּוִיסְט אַיהֲר ווֹאָס אַיך בֵּין
אַיָּיך גַּעֲקָומָעָן אַנוֹאָגָעָן ? דָעַ אִיז דָא... אָט טַאָקָע דָעַ ווֹאָס מִיר
הָאָבָעָן לְיִינְגָּעָר גַּעַדְעָטָם, עָרָאָלְיָין, דָעַ קָוְפִּיאָץ, אַ קָּוְפִּיאָץ זַעֲגָנָאָר
אַיָּיך אָזָן... גַּאֲר ! מְאַכְט זַיך דָא פֿאָרְטָיג, אַיך לְיַיְשָׁגְלִיָּיך אַיהֲר
אַנוֹאָגָעָן דָאָס מְעַן ווּוְאָרְט אַוְיָף אַיהֲר (שְׁטָעהָט אַוְיָף פֿוֹן שְׁטוֹלָן).

חוּה : — ווֹאָס עֲפָעָם כַּאֲפָעָנָם, גַּילְטָעָנָם...
אַחרוֹן : — בְּיוֹוִיס ? אַ בְּהָלה — דֵי טִיךְ בְּרַעְמָט. —

אין די שטורת טען

ה' זלמן : — איה רעדט דאך גאר, כ'בעט איך צו פערציזען, ווי קינד דער, וואס היסט ? ער איז דאך א מענש א פערנומעגען, מיט וועשעפט איז ער דאך, צו וואס די חכנות ? — וואס מעהר מען — ווארט, אליז מעהר דארכ' מען דערליינגן צום נדען (הויסט און לאנט) אוז יאהר מיר ס'ארא טאקטער איהר פערמאגט, א יפת תואר, א וואויל קענעווודינגע, א היינטיג'ס, א בוים ! מי מעג זיא נעמען ווי זי שטעהט און געהט (הויסט) איז הערטיזשען, מאכט זיך פארט טיג, און איהר ד' אחרון, ניט נהמטע זיך קלאנגען אוייך די שלעבע-טע צייטען, על הכל עת; אוייך אליז איז צייט... א פריהער לאזט מען זיך געפעלען וווערען און דערנאך רעדט מען שוין פון פרטיטס (זו חוה') איהר וויסט דאך, מען דארפא איך ניט לרענэн, געה איה, היסט עם, האט מיר א גוטען... (געהט צום טיהר).

חויה : — איהה, ר' זלמן, ווועט מעהר ניט זיין היינט ?
ר' זלמן : — גאנט בעוואר ! איך טאר זיך ניט ווייזען, איהר דארכט גאר פאר זוי מײַן נאמען ניט דערמאנגען, איהר דארכט איהם פאר איהר פארשטעלען דאס ער איז געקמען צו איך מכח גע-שעפט, איהר פערשטעהט ?... איך וועל שוין קומען צו אלעט פארטיגען...

חויה : — בוי איך וווערט עם ניך פארטיגן...
ה' זלמן : — וואס דען ? קומט דער בעשערטער — וווערט איז צוויי וווערטער. נו, וואס וועל איך דא א פולע בריעען ? ב'האָבָן נאָך טויי זונדר גאנגען, א גוטען שבת !

א הרוֹן : — א גוטען שבת, א גוט יאהר !

חויה : — געהט געזונטערהייט ! (שבדן אַפְּ). .

א הרוֹן : — נו, מוחותנסטע מײַנע ? געה זיך אוייך די כלה, יענק ווועט דערהערען א חתן, ווועט זיין, ניע פֿאָרְכָּאָרִי !

חויה : — מ'וואאלט בעדראָרט אוייפֿראָמען אַבְּוּסָל, גְּרוֹנָע זְאָמָט זיך אַזְוַי... .

ה' זלמן : — שטעהט געווייס ערゲץ מיט איהר "בקאנטען" און פיחbert א וכוכב מכח קארל ס'ארק'ס', ווועט קומען אודאי און האָל-בע נאכט און... א גלאזיל טעה ווועט ניט זיין ווער עם זאל דערלאָנגען.

חוּח : — גענונג זאל שוין זיין מיט דער גלעזיל טעה, באַלד וועט מען
מעגען שטעלען דעם סאמאָוואָר, פון הַלְיאָק וועסטע סיַי וויַיַּי
פִּיהְלָעַן אַ טעם פון אַ זְוִוֵּרֶן בּוֹרִיך, נעהם בעסער טו זיך אָן וויַי
אַ מענש, שפֿאַצְיַירַט אַרְוּם וויַי אַ גְּרָאָפַּאַפְּיַל, אַ צָּוָר
פּוֹרְדָּעַלְטָעַר ! ...

אַזְרוֹן : — ס'גַעְפָּעַלְטָר דִּיר נִימְט, הָאַסְטָט אֲפָשָׁר חַרְתָּה אַוְיפַּן שְׁדוֹךְ ?
זיך זיך אַ שְׁעַנְעַרְעַן (ברוייז'דיג) וויַי אַ גְּרָאָפַּאַפְּיַל, אַ
צּוֹפְּדָּעַלְטָעַר. (ער מהות זיך אָן אַ סּוֹרְדִּיט גַּהְשָׁת צּוֹם עַסְצִימָעַר מִיט
בעס) — איך געה דְּאוֹנוֹנָעַן מְנַחָּה !

חוּח (קוקט אַרְוּם אַיְן פּעַנְסְטָעַר) : — שאָן גַּעַתְּ גַּרְוּנָע, (מַאֲכָת מִיטַּן
הַאנְדָּ) גַּיְכָעַר ! קוּיָם ווּאַס דְּאָס בִּיטָּה דַּי פִּיס...

(איַן הוּוּז קוּמֶת אַרְיוֹן אַ גַּיְעַדְרִיגַע פַּעַטְסָט גַּבְּבוּטָעַ מִיְּדָיל, מִיט
גָּלְאַט פְּעַרְקָעַמְשָׁעַ האָר, טְרַאַגְט אַ דִּינְקָעַלְטָרְוּתְלִידָיל, אַ גְּרָאָעַן מַאנְצָר,
טְעַיְּנָע, אַ רְיַוְתָּעַ הַיְּטָעַלְעַ מִיט אַ שְׁוֹאַצְרַעַן בְּאַנדְ אַרְוּם, טְוַעַט שְׁטָאַרְקָעַ,
רְעַדְתָּהָוִר, נָאָדָ פּוֹן יְעַנְרָזְוִיתְ שְׁוִיחָר).

גַּרְוּנָע : — נָו, גַּעַזְמָת זְיך ? מִיט אַודָאִי גַּעַזְוָאַלְטָט טָעַה, אַיְהָר הָאַט
גַּעַשְׁלָאַפְּעַן ?

חוּח : — דַו זְאַמְסָט זְיך דַאָך קִיְּן מָאָל נִיט ! .. (זָאגְט אַיְהָר עַפְעַס
שְׁטִילָה, דָעַרְנָאָך הַעֲבָרָה) : פְּעַרְשְׁתָּעַהְסָטוֹ, מָאָך עַס שְׁנַעַלְעָר, וְוּסָט
כַּאֲפָעַן נַאֲטְשִׁיָּה.

גַּרְוּנָע : — זְיאַ ווּוִיס שְׁוִין ?
חוּח : — נִינִי, אַיך ווּלְ אַיְהָר זְאַגְעַן (פָּאָר זְיך) שְׁטָעַה, וְוּסָט טָהָוָת מַעַן
זְיך אָן ? דַי שְׁוֹאַרְצָעַ קְלִיּוֹד ? (זְיוֹ גַּרְוּנָע) מָאָך דְּאָס שְׁנַעַלְעָר. (אָפַּיַּה)
גַּרְוּנָע (נעַמְתָּ צַו שְׁטָעַלְעַן דַיַּא שְׁטָולְעַן, בְּלוּבִּיכְ שְׁטִוְיָן גַּעַגְעָן שְׁפִיגְעָל,
נעַמְתָּ אַפְּזָעַ ווִי צַו הַאֲלַעַטָּן אַ רְעַדְעָר !)
די קָאנָאַמְיִישָׁע אַומְשְׁטָעַנְדִּינוֹס בֵּין יְעַצְמָנוֹן מְאַמְנָת הַיִּסְעָן אָנוֹנוֹ
קַעַנְפָּעַן מִיט זְעַלְבָּסְטָהָרִישָׁוֹגָן. סְלַעַבָּע דַעַר רַאַבָּאַטְשָׁעַר קְלָאָם,
פָּאַלְיוֹטָאַרְיוֹאַט פּוֹן בּוֹנָט ! (זָינְגַּט פּוֹלְיַעַנְדִּיגְ דַי מַעְבִּילְיָה):

„אַיְ שְׁוֹעַטְעָר אָן בְּרוּדָעָר.

אַיְ, נעַמְתָּ זְיך פָּאָר דִּיאַ העַנְטָ —
אַיְ נַאֲמִיר צְוֹרִיּוֹסָעַן דִּיאַ אַיְזְעַרְנָעַ וְוּעַנְטָ ! ...
— (איַן טְיהָר פּוֹן עַסְצִימָעַר וְוּוִוָּת זְיך לִיבָּעַ, אַ הְוִיְּבָעַ שְׁלַאַנְקָעַ
פּוֹגָר אַיְן אַ דִּונְקָעַל בְּרוּינָעַ קְלִיּוֹד מִיט אַ וְוַיְסָעַן קְרָאַגְעָלָעַ, דַי שְׁוֹוָאָרָה

אע גרויסע האָר פערפֿלאַכְטָעָן אָוֹן פֿערלִוִוֶּגֶט אָרוּם קָאָפֶ. האָלֶט אַ בָּרוּ
קָוְקָט אַ נְוִוְוְלָע אָן גְּרוֹנוּן, וּוֹיְלָוּי עֲפָעָם פֿרְעָגָעָן, האָלֶט זִיךְ צְוָרִיק אָוֹן
פֿערְאַשׁוּנְדֶּט הַוְנְטָעָר דַּי פֿאַרְשְׂטוּרְעָן, פֿערְצִיחְעַנְדִּיגֶׂ זַיְגְּנָאָר זִיךְ). —
חוּהָ (קָוְמָט אָרְיוֹן, בְּעַשְׂרָכָט זַוְּד אָוֹן שְׁפִיגָּעָל, פֿערְרוּכָט דַּי פֿערְוִיל אָוּפְּסָן
חַאַלְדוֹ: — נָוּ, אַיךְ בֵּין שְׁוִין פֿאַרְטִּינְג, אַיצְטָוּ וּוּלְאַיךְ גַּעַחַן זַעַחַן
לְיַבְעָן.

לִיבָּע (וּוֹיְזָט זִיךְ): — מָאָמָע, דַּו דָּרְפָּסְטָמִיךְ?
חוּוּ. — זַעַחַן נְאָר, זַעַחַן, פָּנָן וּוּאַנְעָן הַאַסְטָו זַיְגְּנָאָר? וּוֹיְלָוּ
מַעַן דָּאָס נִיט גַּעַוְאָר אַין שְׁטוּב אַ גַּאנְצָעָן טָאגֶ, מַעַן זַוְכָּט אָוֹן
מַעַן וּוּאָרְטָמִיךְ... .

לִיבָּע: — צַו וּוּאָסָס?... (צַו גְּרוֹנוּן) וּוֹאָסָס פֿאָר גַּעַלְעָל לְאַטְמָעָם שְׁפִירִי
לְיַעַט אַיְהָר דָּאָס אַוִּיפֶּדֶאָר מַעְבִּיל?
גְּרוֹנוּן: — הָא? סְעַרְוּעַטְלָאָךְ, בְּפֿאַרְשְׂטוּלְדִּי עַרְטָעָר וּוֹאָסָס־
פֿאַרְעָטָם.

לִיבָּע: — דָּאָס אָוֹן אַיְיָן אַיְוְנְפָאָל... (שְׁמוּכְבָּלָט).
חוּה: — וּוּאָרְטָמִיךְ, גְּרוֹנוּן, (צַו לְיַבְעָן) גַּיב אַיְהָר דִּיאָיְטְשָׁעְכָּלְעָן,
דָּאָס וּוּט אַוִּיסְקוּקָעָן בְּעַסְעָר (הַעֲבָרָר צַו לְיַבְעָן וּוּלְבָעָן קָוְקָט זַיְגְּנָאָר
פֿראָגָעָן) דַּי טְשָׁעְכָּלְעָן גַּיב אַיְהָר, זַאְגְּ אַיךְ.

לִיבָּע (בְּרוּיְנְגְּעַנְדִּיגֶׂ דַּי טְשָׁעְכָּלְעָן פָּוּן עַסְ-צִימָעָר, גַּעַבְעַנְדִּיגֶׂ גְּרוֹנוּן):
כַּיְיַי לְיַטְמָעָן אָז מַעַן וּוֹיְלָמָכְבָּעָן שְׁעהָן, נַעַמְתָמָעָן מַעַן עַסְ-אַרְאָפֶ.
בַּיְיָ אָוֹנוֹ — טְהוֹת מַעַן דָּאָס אָז... .

אַהֲרוֹן (אוּפְּסָן שְׁוּעָל פָּוּן עַסְ-צִימָעָר): — נִיט גַּעַפְעָלָעָן שְׁוִין דִּיאָ
„אַפְּסְטָאַנְאַפְּקָעָ?“ בָּאַלְדָר וּוּטָט נִיט גַּעַפְעָלָעָן זַיְגְּנָאָר טְאַטְעַ-מַאָמָע,

אַוִּיפֶּדֶאָר זַיְגְּנָאָר מַעַן שְׁוִין אַוִּיךְ בָּאַלְדָר טְשָׁעְכָּלְעָן... .

לִיבָּע: — עַם הַיְבָט זַיְגְּנָאָר אָז... (וּוֹיְלָגְעָהָן צַו זִיךְ).

חוּה: — אַנְטְּלוּוֹף נְאָר נִיט... נַעַם טַו זַיְגְּ אָז... .

לִיבָּע: — צְוְלִיעָב וּוֹאָס פֿאָר אַ שְׁמָחָה, אַיךְ תָּאָר נִיט וּוּיְסָעָן?
חוּה: — דָעַר אָיוֹן גַּעַוְוּן... עַם קָוְמָט דָעַר.. וּוּגְעָן וּוּלְבָעָן מַהְאָט
לְיַיְוְנְגָעָר גַּעַרְעָדָט.

לִיבָּע: — וּוּרָע?

חוּה: — אַ מעַנְשָׁ, אַ מעַנְשָׁ קָוְמָט, אַ קוֹק טָאָן אַוִּיפֶּדֶאָר מַיְוִין נַחַת רֹוח
קָוְמָט עַר!... .

אַהֲרוֹן: — אַ בָּעָר, אַ בָּעָר, אַ מָא קָוְמָט... .

לייבע: — א... אַ חֲתָן? ...

ארון: — אָזֶס' וּעַט בְּעַשְׁרַת זַיִן וּעַט עַם זַיִן אַ חֲתָן; (לייבע אָפַּנְיָה זַיִד)

ארון: — זַהַסְטָו וּוּ זַיְקָטָה? „נוּ פָּאַרְכָּאַדְוִי“ דַּיְוִין אַדְקָאַצְיָע...
חוּה (צַו לְיַבְעֵן וּוּלְכָע קָומָט אַרְיוֹן אַגְּגַתְחָאָן צַו גַּעַהַן אַיְן גַּאַסְסָה): וּוּאַהֲיָן
געַסְטוֹ? אַלְלָעָץ צַו מִינְעָ שָׂוָאַיִם שָׁעַקְעָפָ, וּוּאַהֲיָן וּוּלְסָטוֹ
געַהַן, פְּרָעָג אַירָק? ! ...

לייבע: — אַיךְ הָאָב צִיגְּזָאָגָט זַיִן אַיְן אַ פְּלָאַטְזָן?
חוּה: — לייבע, דוּ וּעַסְטָ דָּאַךְ נִיט אַנְשְׁפִּיעָן גַּלְאָט אַ מעַנְשָׁעָן אַיְן
פְּנִים?

לייבע: — אַיךְ הָאָב מִיט רַעַם מַעַנְשָׁעָן גַּאַר נִישְׁטָ צַו טָאָן.
ארון: — אַט וּוּלְעָן מִיר זַעַהַן זַיְעַר סְ'וּעַט דָּא אַוְיסְפִּירָעָן...
חוּה: — דוּ בְּעַמְעָר קָאָם פָּאַנְאַנְדָּרָעָר דַּיְוִין בָּאַרְדָּ אַזְּן גַּעַם אַסְפָּרָאי
הָאָנְדָּר (צַו לְיַבְעֵן, וּוּיְדָה) וּוּסְטָו וּאַסְסָה, עַסְסָמָר נִיט אַיִם פְּרָויָה
הָעָר בְּעַגְעַגְעָן, דָּרְעַנְאָךְ גַּעַהַן, עַסְסָמָר נִיט מִיר נִיט מִין הָאָרֶץ (לייבע
הָאָסְטִיגָּאָפָּ, צַו זַיִד) טָו זַיִד אַיְבָּרָה! הָעָרָסְטוֹ? לייבע!

ארון: — אַט וּעַט זַיִד דָּוְקָא נִיט אַבְּעַרְתָּהָאָן.
חוּה: — מִיט וּוּמְעָן רִיזְצָטוֹ זַיִד (שְׁטִילָעָר) מִיְוִנְסָט זַיִד אַיְן נִיט
נַעֲרָעָט וּוּאָסָה? אַזְּן רַעַדְתָּ אַשְׁרָדָק פְּרָעָטָמָן פְּרָיהָעָג גּוֹט
נַאֲהָ, נִיט מַעַן הַיִּסְטָ פְּלָאַלְוָנָג קָוָמָן! —

ארון: — אַיךְ הָאָב גַּעַהַיָּסָעָן? אַזְּן וּוּאַזְּן בְּיוֹתָו גַּעַוּעָן?
חוּה: — גַּרְוָנָע, בְּיוֹת שָׂוִין דָּא פָּאַרְטָגָן, גַּעַהַן מַאֲךְ אַשְׁטִיקָעָל „פָּאַרְיָאָצָה“
דָּאַךְ אַיְן פְּרִיכָּאַזְשָׁעָ, אַ מעַנְשָׁ קָוָמָט אַזְּן זַאֲרָט אַיְן פִּינְסָטָעָר וּוּי
אַיְן אַטְוּרָמָע. —

גרונע: — אַיִ, דָּאַרְטָעָן אַיְן אַגְּגַהָרָאָמָאַשְׁׂוּט אַיךְ! בְּעַמְעָר אַרְוִוִּים
צְוָלוּיָכְטָעָן... .

חוּה: — נִין, זַיִי טָאַקָּע מְוחָלָן, נִעהָם דַּעַם בְּעוֹזִים, נִעהָם זַיִד!
גרונע (גַּיְעַנְדִּיג מִיטָּן בְּעוֹזִים): — „אַיִ מִיר גַּיְעַן אַרְוִוִּים אַפְּנִינְסָה
טְרָאַצְיָע, מִיט דַעַר פָּאַנְעָ דַעַר דִּוְיטָעָר אַיִן הָאָנְטָ, אַיִן הָאָנְטָ!“
ארון: — זַיִט דָּאַרְטָ אַגְּמָאַכָּעָן אַ פִּיל אַזְּן סְ'וּעַט אַיִם פִּינְסָטָעָר
וּוּרָעָעָן אַיְן דִּי אַוְיְגָעָן...
חוּה: — גַּרְוָנָע! בְּעַשְׁפְּרִיטָ!

גרונע: — רַעַכְתָּן (וּגְנָפָט וּוּוּטָה) „מִיר וּעַנְעָן גַּשְׁאָסָעָן גַּעַהַגְגָעָן“?

אין די שטרות טען

אַהֲרֹן: — נָנוּ, פְּעֻשָׂנִים! — (פָּאנָאנְדְּרָקָאמְעַנְדרָיגּ מֵיטּ דֵּיאּ פִּינְגָּעֶר זַיְוִן בָּאָרֶד) זַעַחַטּ נָאָר וּוַיְפִיעַלּ נְרָאָעַ הָאָרָ? בֵּי דִיר זַיְוִנְעַן נָאָר די הָאָר נִיטּ אַזְוִי שִׁיוֹ.

חוּה: — אָפְשַׁר וּוַיְיִנְגַּרּ צְרוֹת גַּעַחַטּ פָּוּן דִיר? גַּעַוּסּ. דַו הָאָסְטּ דָּאָךּ גַּעַחַטּ קִינְדְּרָעֶר, זַיְיַ אַוִּיסְגַּעַנְהָאָרְדְּעָוּוּסּ...

אַהֲרֹן: — זַיְקּ וּוַיְיִנְגַּרּ אַוִּיסְגַּעַנְלִיטָעַן פָּוּן דִין קַאָפְּלִיעַ... אָוּן וּוַיְנִי צִוְּגַת הָאָטּ מֵיטּ פָּוּן זַיְיַ אַוִּיסְגַּעַנְבָּעַנְעַ, עַסְ אָרְטּ זַיְיַ אַסְפּ קַפְּרָ אָוּן, פִּיסְסִיסּ...

חוּה: — אַזְוִי וּדַיְךּ פָּאָר זַיְיַ, סְטָאָרָעָסְטּ זַיְקּ דָּאָךּ נָאָר אַרְאָפּ פְּטָרְןּ פָּוּן זַיְקּ אַיְאָרָ, פְּעַרְאָרְגַּטּ זַיְיַ וּוּלְעַטְעַן! מַיְינָסְטּ זַיְיַ זַיְוִנְעַן נִיטּ גַּעַרְכְּתּ וּוָאָסּ זַיְיַ פְּרַעְגְּנַעַן — צַו וּוָאָסּ הָאָטּ מֵיטּ זַיְיַ גַּעַחַטּ?

אַהֲרֹן: — אַיְקּ וּוּאַלְטּ וּוּלְעַןּ הָעָרָעָן וּוָאָסּ זַיְיַ וּוּלְעַןּ עַנְטְּפָעָרָעָן יוּעָרָעָ קִינְדְּרָעֶר אַוִּיהְ אַזְוָאָ קַשְ׀יָא!

חוּה: — וּוּאַלְסְטּ וּוּלְעַןּ! אַלְלָעָ מָאָל וּוּאַלְסְטוּ וּוּלְעַןּ עַפְעַם וּוָאָסּ אַיְוּטּ צַו דָּאַלְאָגְגָעַן...

אַהֲרֹן: — לְמַשֵּׁל כְּדוֹמָה, דִּיחָה, גַּעַרְיִינְקְסְטּוּ? ...
חוּה: — טְפּוּיּ, מֵיטּ קָעָן מִיטּ דִיר רִיְוְדָעָן וּוּמִיטּ אַמְעַנְשָׁעָן, וּוָאָסּ?
אַהֲרֹן: — גַּעַוּסּ, וּוְאָרְטּ נָוָר מִיר וּוּלְעַןּ אַוִּיסְגַּעַנְעַן אָוּנוּעָרָ פִּיְאָ
לְאַזְאָפְקָעָ בְּלִיְבָעָן דִּיעָרָ דָאָבָאָ, וּוּלְעַןּ מִיר גַּעַמְעַן דָעַם פָּעַקְלָ
אוּפְּפִיןּ פְּלִיְיצְעָן אַזְוּעָקּ קַיְוָן אַרְצָה יִשְׂרָאֵל. עַפְעַם כְּלַאֲפָאְטִיעַטּ
מֵיטּ דָאָךּ פָּוּן אַוִּזְעָרָטָ'וּעָגָעָן, זַיְיַ וּוּלְעַןּ, זַאְגָעָן זַיְיַ, זַיְקּ אַיְסְפְּרָאָ
וּוּעָןּ פְּרִוְהָעָרָ פָּאָרָ מִשְׁיחָהּ. מִילָאָ, זַאְלָעָן זַיְיַ... מִיר וּוּלְעַןּ דָאָרָטּ
לְעַבְעָן בֵּיּוּ מֵיטּ אַוּנוּ אַנְתָּהָאָן טְשַׁעַבָּאָלִיןּ... אַוּ אַוּנוּ וּוּעַטּ
פְּעַרְשָׁפָאָרָטּ זַיְוִן צַו גַּעַהְןּ כְּפִיהְקָלָעָ וּוּעָןּ דָעַרּ שּׁוֹפְרָ שְׁלַמְשִׁיחָהּ וּוּעַטּ
בְּלַאֲזָעָן.

חוּה: — שְׁדַאָאָ-אָעָרָ עַד הָאָטּ זַיְקּ צְרוּעָדָטָ... מֵיטּ גַּעַחַטּ דּוֹכְטּ זַיְקּ
(הָעָרָעָן זַיְקּ צַו) מֵיטּ גַּעַהְטָ.

אַהֲרֹן (צָוּם טִיר וּוְאָסּוּוּזָהּ זַיְקּ אַעֲלַגְגָעָטּ גַּעַלְיְיְדָעָטָר מָאָן — אַ
יָּאָהָר 35, בְּעַגְלִיוֹתּ פָּוּן גַּרְוָנְעָן): — אַ, אַיְקּ הָאָבּ דּוֹכְטּ זַיְקּ דִי עַהְרָעָ
צַו רִיְוְדָעָן מִיטּ...

גַּאֲלָאָשִׁין: — גַּאֲלָאָשִׁין, אַ גַּאֲסָטּ אַיְנָעָרָ שְׁטָאָרָטּ, אַיְהָרּ זַיְוִיטּ
מִיר גַּוְטְּבָעָקָאָנְטּ חָאָטִיא אַיְקּ הָאָבּ אַיְיךּ נַאֲךּ נִיטּ גַּעַחַטּ דִי עַהְרָעָ
צַו גַּעַהְןּ... אַיְןּ דָעַרּ סְוּחָרְ/שְׁעָרְ וּוּלְטָ אַיְוּגָעָ אַזְוּגָעָ אַזְוּגָעָ...

א הווין : — איך האב פון איינרטוועגען אויך געהרט א קה... גוטען.
גאל אשין (מייט א שמוייכעל) : — פילוייכט... פון אוזעלכען, וועלכען
מען מעג אמאָל ניט אַלְזַן גלייבען ? ...

חוּה : — נו, זוי רויידען זיך אמאָל אויך אַרוֹוֶס אַנְתָּה... זיכט, זוּט
אונזער גאנט, דערצעהלט פון די גרויסע שטעדט, מיר לעבען דאָך
דאָ ווי איז אַדראָף.

גאל אשין : — יע ? פֿאַלאַשּׂוּם, אַיִן סָאמֵן ? צענטער קאָכְטַּד אַוְיך
גענונג, ווֹאַס בְּהַאֲבָב זיך אַנְגַּעַהַרְט ! אַרְעַסְטַּען, פֿאַנְגַּרְאַמְּעַן,
באַמְּבָעַם, אַיְהָרְךָ אַטְּפַּעַטְּנָן גּוּבְּרַנְגְּטָאָר.

אַהֲרוֹן : — יע, סְטוּמַלְטַן, אַן ווֹאַיְזַטְּלַי ? אַן אַיְזַטְּלַי
אַיְזַטְּלַי בְּזַי עַמְּבָעַט אַוְים אַפְּיעַר, מען אַיְזַשְׁוִין גּוּוּיִינַט
דְּרַעַצְוּ...

חוּה : — מיט צרות אַזְוִי אַדְעַר מי ווּרט גּוּוּיִינַט אַדְעַר סְקוּמַט
זיך אַיבָּעַר.

אַהֲרוֹן : — יע, יע, (זיפֿצְטַן שְׁוּעָר) אַנְגַּשְׁטַאַנְעַן צִוְּתַעַן, שְׁלַעַכְּטַע
צִוְּתַען !

חוּה : — רעדט בעסער פון פרויליכערע זאָכָען. אַיך הַיּוֹם שָׁוִין דָעַר
לְאַנְגַּעַן טְהֻעָע (בלִיְבַּשׁ שְׁטִיּוֹן גַּעֲגַע לִיבָּעַס צִימָר) לִיבָּעַן, נִיבָּמָר,
טְאַכְּטַעַר, דִּין שָׁאָל, סְאַיְזַטְּלַי עַפְּעַס אַזְוִי זיך קָאַלְטַלְיךָ. (לִיבָּעַן
נוֹיוֹזַט זיך מיט אַשְׁאָל אַיְן האָנד, חֹהֶה גַּעַת גַּוְתַּעַן, לִובָּעַן
טְרַעַט אַרוֹוֶס עַטְוָאַס מְעַהָּר, אַנְגַּעַטְּן די זְעַלְבָּעַן זיך פֿרְיַעַר, גַּוְתַּעַן דָעַם
שְׁאָל ווֹיל גַּעַחַן צְרוּיקַן).

אַהֲרוֹן : — דָּאַס אַיְזַטְּלַי מִין טְאַכְּטַעַר, בְּקָעַן פֿאַרְשְׁטַעַלְעַן... לִיבָּעַן,
קָוָם נָאָר אַהֲרָע...

גאל אשין (לוֹוַפְּטַן צַו לִיבָּעַן פֿרְנַיְיגַט זַיְד) : — גָּאַלְאַשְׁיַן, עַרְשַׁט גַּעַד
קוּמָעַן פָּוּן דִּין ווּוַיְוַיְטַע קָאַלְטַע לְעַנְדַּעַר (ער שְׁרַעַקְטַּע אַוְים די האָנד, זַיְד
גַּוְתַּע אַיהֲרָע זיך גַּעַצְוָאָגְגַּעַן חֹהֶה קָוְטַעַן זַיְד אַגְּמַנְוָתְהִיגַּע, גַּעַחַט
אוֹוּעַק אַיְזַטְּלַי).

אַהֲרוֹן : — נו, עַנְטְּשַׁוְּלִידִינַט, מִין טְאַכְּטַעַר ווּעַט שָׁוִין אַיְיך פֿערַד
נִעְמָעַן, אַיך ווֹיל גַּעַדְעַן דָעַם מַעֲנִישָׁן עַד זָאָל צְוֹגְרִיְּטַען די בִּיכְעַר
מיַט די חַשְׁבָּנוֹת פָּוּן אַגְּאַנְיַזְטַע (זַו לִיבָּעַן) הַעֲרָד גָּאַלְאַשְׁיַן אַיְזַטְּלַי
דאָ גַּעַקְמָעַן צְוְלִיעַב מַסְהָר, עַסְקָעַן זַיְד — מִיר זָאָלַעַן אַמְּאָל
מַאָכָעַן שְׁוֹתְפּוֹת...

נאָל אַשְׁין : — נַאֲנֵץ מַעֲגָלוֹק, נַאֲנֵץ מַעֲגָלוֹק (אַחֲרָוּ אֶיךָ — גַּאֲלָשָׁן) צוֹ לִיבָּעַן וּוְעַלְכָּעַ קַוְקַט אַוִוָּף אַיְהָר זַוְגָּעָרְוָיל (פּוֹלְיוֹיכְטָם). שְׂטָעָר אַיךָ אַיְיךָ אַין עַפְעָם, — לִיבָּ. — לַוְבָּאָוּ אַרְאָנָאָוּנָא ? אַזְׂוִי אַין, אַיְיעָר וּוּרְתָּהָעָר נַאֲמָנָן ?

לִיבָּע : — יְעָ... אַיְהָר דִּינְיָקְטָם דָּא לְאַנְגָּ צַי פֿעָרְזָאָמָעָן ? ...
נַאֲלָשָׁן : — וּוּפְיַעַל דִּי גַּעַשְׁעַפְתָּעַן ; וּלְעַלְעַן עַרְלְוַיְבָּעַן ... אַיְהָר וּוּיְסָטָם, לַוְבָּאָוּ אַרְאָנָאָוּנָא, אַיךָ קָעַן מַיךְ נָאָר נִיט אַפְּקוּדָעָן פָּוָן
דִּי אַוְיסְגַּעַנְהָתָעָ בִּילְדָעָר, בֵּי אַונְזָ אַין רַאְסָעִיעָ זַעַת מַעַן עַם
נִיט אַיךָ וּוּיל טַרְעָפָעָן, אַיְהָר הָאָט עַם אַוְיסְגַּעַנְהָתָ ... גַּעַטְרָאָפְעָן ?

לִיבָּע : — גַּעַטְרָאָפְעָן ...
נַאֲלָשָׁן : — וּוּאָס פִּיר שַׁהְנָעַ בִּילְדָעָר אַיְהָר שָׁאָפָט אַין דָּעָר
פְּרָאָוּנִין ! דִּי צַיְתָם עַרְלְוַיְבָּטָם ...

לִיבָּע : — אַיךָ הָאָב עַם שַׁוִּין לְאַנְגָּ „גַּעַשְׁאָפָעָן“ וּוּעַן אַיךָ בֵּין נַאֲךָ
גַּעַוּעָן אַ קלְיָ�נָע.

נַאֲלָשָׁן : — אַיךָ גַּלְוָיָּ אָז דָּאָס אַיְזָ גַּעַוּעָן נָאָר נִיט לְאַנְגָּ ...
לִיבָּע (שְׁרוּקָנוּ) : — זַעַהָר לְאַנְגָּ.

נַאֲלָשָׁן : — יַעַצְתָּ וּוּאָלָט אַיְהָר קַעְנָעָן שָׁאָפָעָן שַׁעְנָעָר בִּילְדָעָר,
בְּעַמְעָרָע ? ...

לִיבָּע : — קִיְיָן עַגְנָעָר אַוִּיךְ נִיט ...
נַאֲלָשָׁן : — סָאָזָן רָא גַּעַוּס אַוְיַלְעָן צַו שָׁאָפָעָן וּוּכְתִּיגָּעָ לְעָ
בְּעַרְיָגָעָ בִּילְדָעָר, וּוּלְכָעָ זַאֲלָעָן דִּינְיָעָן אַלְסָ מַוְסָּטָעָר פָּאָר דָּעָר
גַּאנְצָעָר כְּעַנְשָׁהִיטָּ, בִּילְדָעָר אַוִּיפְּזָן קָאָנוּעָ פָּוָן לְעַבְעָן ...

לִיבָּע : — אַוִּיפְּזָן קָאָנוּשׁ פָּוָן לְעַבְעָן ... (קַוְקָט אַים אָז וּוּ פּוּרְוַיְנְדָעָרָט,
דֻּרְזָעָהָת זַיְן צַוְּפָרְיַעְדָּעָם שְׁמַוְיכָעָל אַוִּיףָ זַיְן גַּלְאָט גַּעַרְאָזִירָטָעָן גַּעַד
זַיְכָת אַונְזָ אַוְרָאָנְשָׁעָר שְׁמַוְיכָעָל וּוּיוֹזָה וְזַק אַוִּיףָ אַיְהָרָעָ לְעַפְעָן) —
וְעָר לִינְקָעָר זַיְטָ זַאֲלָ זַיְן אַין קַנְיָפְלָעָן ... פְּלָאָנְטָעָרָם, נָאָר דָּעָר
רַעַכְתָּעָר גַּלְאָטָ, שַׁעַן. יְעָ... וּוּמְעָן אָרָט דָּאָס וּוּאָס סָאָזָ פָּעָר
בְּאָרָגָעָן ! ...

נַאֲלָשָׁן : — אַיךָ מוֹזָ דָּא אָפָט זַיְן זַעַהָר אַוְנְמוֹתָהָגָ, אַיְהָר וּוּאָלָט
בְּעַדְאָרָפָט זַיְן אַין אַ גְּרוּיְסָעָר שְׁטָאָרָט, אַין רַאְסָסִיעָעָ, בְּעַזְוָעָן
אָפָט קַאֲנְצָעָרָטָעָן, בְּעַלְעָר, גַּוְלְיָאָנִיעָם ... אַוְמְבָיְטָעָן הָעָם פְּלָאָטִיזָ !
לִיבָּע : — אַזְׂוִי, סָאָזָ גַּעַנְגָּ אַוְמְצָבְּיָוָתָעָן דָּעָם פְּלָאָטִיזָ זַוְעָרָט שַׁוִּין ...
בְּעַסְעָר ? ... (זֹא גַּעַת אַב אָז זַוְוִת פָּוָן אַיְתָמָ).

חוּה (צַו גָּרְנוּן וְעַלְכָּעַ טְרָאָגֶט אֲמָצֵן מִיטָּבְּדֵא) : — זַיִי פָּאָרוֹזִיכְטִיגַּן,
נוּ,נוּ,נוּ גָּוְטָן. (צַו גָּלָאַשְׁיוֹן) אַיְהָר וּוְעַט זַיִק גָּעוּוִים נִיטָּעַנְגָּעַן
צַו גָּעַנִּיסְעַן עַטְוֹוָאָסּ, פָּאָרוֹזְכָּט אָנוֹנוּעָרָעָו וּוְאָרְעָנְיָעָסּ פָּוּן' אַיְינְגְּנָעָם
סָאָה.

נַּאֲלָאָשִׁין : — יַעַ? אַיְהָר הָאָט אֲסָאָרָ ?
חוּה : — אָט פְּרָעָנְט וְיָא, (צִוְּיָוִת אַוִּיפָּה לְיַבְּעַן) זַי שְׁטָעַנְדִּיגַּן, לְעוֹט דָּאָרָט,

שְׁפָאָצְיָעָרְטָט, טְרָאָכְט אָוֹן בְּיָוִוִּים וְוָאָסּ ?

נַּאֲלָאָשִׁין : — מַעַן מַעַן וְוַיְעַן וְוָאָסּ... אַיְהָר טְדָאָכְט ? ...

לְיַבְּעַן : — דָּאָס בְּלִיְוְבָט אֲסָוד אַפְּיָלוּ פָּאָרְזָן סָאָה ...

חוּה : — נַּעַתְּט טְרָעָפְט וְוָאָסּ הַיְנְטִינְגָּעָן קִינְדָּעָר טְרָאָכְטָעָן, דָּאָס אַיּוֹ אֲ
מִין, זַיִי רְוַפְט מַעַן דָּאָס ? ... קָאנְסְפִּירָאָטְצִיעַ ! ...

אַחֲרוֹן (אַרְיִינְקָוְמָעְנְדִּיגַּן אַוִּיפָּה דַּי רְיִיד) : — וְוָאָסּ זַאְגָּט אַיְהָר, הַעֲרוֹ
גָּאַלְאַשְׁיוֹן, צַו מַיְוִין אַלְטָעָר ? זַי וְוָיָוִים שְׂוִין אַוִּיךְ פָּן זַיְוְעָרָעָר דָּרְיוִיד
גָּאַרְיִינְדִּיגָּעָן נַעַמְעָן... אֲ וּוּלְטָן, הָא ? (עַצְעַנְדִּיגַּן זַיְקָן טִישׁ) וְעַן
אֲיִדְעָנָעָו וְוָאָלְטָן גַּעַמְעָנָט זַיְוִן אֲמִינִיסְטָרָעָ, וְוָאָלְטָן עַם מַיְינָעָנָעָ
מַעַנְטָן זַיְוִן... אָוֹן זַיִן, זַיִן (אַוִּיפָּה לְיַבְּעַן) קָעָן אַוִּיךְ זַיִן אֲ ...

לְיַבְּעַן : — שְׁנָא לְמַלְךָ ...

נַּאֲלָאָשִׁין : — דָּאָס הַיְסְטָט... (לְאַכְטָה) נִיטָּקְיָוּן גַּוְטָעָר פְּרִוְינְד ? ...

אַחֲרוֹן (צּוֹפְּרִיְּדָעָן) : — מַי שְׁמִיסְטָן, אַי שְׁמִיסְטָן מַעַן הַיְנְטָמָט פָּאָר
אֲזֻוְלְכָעָ חַכְמוֹת ! ...

חוּה : — עַר וְוָיָוִים שְׂוִין וְוָאָסּ מַעַן טְהָוָט... דָּעַרְצִיּוֹל אַקְאָרְשָׁט פָּוּן
לְוַיְעַפְעַן כָּאָפְעַן קָאנְסְטִיטּוּזִיעַסּ ...

נַּאֲלָאָשִׁין : — וְוָאָסּ אַיּוֹ דָעַן גַּעַשְׁעָהָן דָאָן ?

אַחֲרוֹן : — בְּיָוִוִּים וְוָאָסּ זַיְוְרָדְטָט... גָּאָר נִישְׁטָם, עַטנוּ, נַעַמְט בִּיסְט
בְּעַסְעָר צַו, דַּי טְהָוָעָו וּוּרְטָמְלָטָן.

נַּאֲלָאָשִׁין : — דָּאָנְקָעָ, דָּאָנְקָעָ, אַזְוִי... אַזְוִי עַס גַּעַוְוָעָן טּוּמְעָלְדוֹגָן.

חוּה. — אַלְאַיְזָט גַּעַוְוָעָן ! (זִוְיָוִת אַוִּיפָּה לְיַבְּעַן) זַיִהְיָה הָאָט מַעַן
אֲרָעְסְטִירָט. דָּאָס אַיּוֹ נַאֲךְ גַּעַוְוָעָן אֲגְלִיקָן; דַּי פְּרִיּוּעָה הָאָט מַעַן

גַּעַשְׁאָסְעָן אַוִּיפָּה' אָרָט, וּוּפְיִעָל שְׁרָעָק, אָוְמְגָלְיָעָן, אֲ קַוְיָל
וְוָאָלְטָן יְזִוְין טָאָקָע גַּעַמְעָנָט כָּאָפְעַן אָנוֹזָעָר גַּוְבְּרָנְאָטָעָר !

אַחֲרוֹן : — סְאִיּוֹ נַאֲךְ אֲגְלִיקָן אֲסָאָר בֵּין בַּעֲקָאָנְט מִיטָּעָר
פְּאָלִיזְצִי, כִּיקְומָ צַו אַיְינָעָם פָּוּן זַיִי, זַאְגָּט עַר מִיר, בְּרָאָטִיעַץ, אֲוּ

מען האט קינדרער דאָרָף מען זוי וויסען זוי צו האַלטערן, און אָז
— זוי פֿאָפְּאָרִיךְן זיך — דאָרָף מען וויסען זוי אַרְוִוְצְזּוֹנְעָמָן...
ען דאָרָף האַבָּעַן סְמֻקָּלְקָעַ... נְהָם אַיךְ אָז דָּרְלָאנְגֶן אַיהם אָ
געַנְעָרְיָלַן זָאנְטַן עָר, "וּוְאָרְטַן, עַס וּוּעַט שְׁוִין זֵין גּוֹטַן,
דָּרְנָאָךְ גַּעַה... אַיךְ זַוְּ אַיהם אָז גַּעַה, גַּעַה אָז גַּעַה..."

חוּחַ: — בָּיוּ מַעַן הַיּוֹסֵט אַיהם גַּעַה וּוּוּיטָרַן.
אָהָזָן: — וּוְאָרְטַן, לֹאָזָן גַּעַה בְּסֶדֶר, וּוּסְטוֹן אַיבְּרָשְׂלָאנְגָּעַן —
וּוּלְאַיךְ אֲנָהִיבָּעַן פָּוֹן אַנְהָוּבַּן.
חוּחַ: — אָז נִיטְּ קְוּמָן צְוָרְ חַזְּ ? דָו בְּעַסְעַר דָּרְצָעַלְ פָּוֹן מִיטָּעַן!
(לאַכְטַן).

אָהָרוֹן: — פָּוֹן אַלְץַ מַאֲכָטַן זַוְּ אַיךְ אָ גַּעַלְעַטָּרַן.
חוּחַ: — וּוּאָסְדוּשָׁן וּוּיְנוּנָן? מִילָּא, עַס מַאֲכָטַן זַיךְ, עַלְטָעַרְעַן פָּוֹן דִּיר
שְׁמַיּוֹסְטַן מַעַן בַּיְּ הַיּוֹנְטִיגָּעַ צִוְּיָעַן... אַיךְ זַאנְ אַיהם דָּמָאָלְסָטַן
„אַהֲרוֹן, פָּאָלָגְ מַיךְ, זֵין אָזָן דָּרָרְ הַיּוֹם, סְ'וּעַטְ אָזָן דִּיר אַיךְ זֵין
אָ פְּאָרָאָרַן“, זָאנְטַן עָר: „אָטְ נְהָם בְּעַסְעַר טָוָה זַיךְ אָז אָז קְוָם
אוֹיךְ“. בְּקִוְצָרַן, אַיךְ בַּיְּ נִיטְּ גְּנָגָנְגָּעַן. דָּרְנָאָךְ, אַיךְ וּוְאָרְטַן אוֹיף
אַיהם — נִיטָּאָן. אַיךְ וּוְאָרְטַן, וּוְאָרְטַן אָזָן וּוְאָרְטַן, עַרְשַׁת —
עַרְשַׁת קְוָמָט (לאַכְטַן) וּזְוּ אָן אָפְּגַּעַשְׁמִיסְעַנְעַר „הַעֲרָסְטַן, זָאנְטַן עָר, חַות,
אוֹיךְ“. דָּרָר עַלְטָעַר גַּעַכְאָפְּטַן אָ חַלְקַן! ... חַדְחַאְדַּחַ!

אָהָרוֹן: — חַאְטִישַׁ תְּהָוֵט אַיהֲרַע עַפְעַם, אַיךְ זַאנְ אַיהֲרַע דִּי קָאָזְקָעַן
מִיטְ דִּי נְאָנָאִיקָעַן אַיְן נָאָסַן, אָזָן זַיךְ — נִיְין, דָּקָא אַיְן אִיטְשָׁאָסְטָאָקַן
הַאָטַן מַעַן מַיךְ גַּעַשְׁמִיסְעַן... .

חוּחַ: — נִיטְ אַיְן אִיטְשָׁאָסְטָאָקַן אָזָן נִיטְ אַיְן נָאָסַן חַדְחַאְדַּחַ !
(אַלְלָעַ לְאַבָּעַן אַיְונְגָה אַלְטָעַן, חַותְ אַנוּזְיַזְעַנְדִּיגְ אוֹיף גְּרוּנְעַן וּוּלְבָעַ
שְׁפָעַחַת אַיְן טִיחָרְ דִּיאָ העַנְדְּ אָ הַינְטָעַר זַיךְ) גְּרוּנְעַן, דָּרְצָעַלְ גְּרוּנְעַן
פָּוֹן דִּין זַיךְ... .

גַּרְ וּגְעַן: — וּוּאָסַ' צְוָדְעַרְצָעַהְלָעַן אָז אוֹיךְ וּוּאָלְטַן נִיטְ גְּנָגָנְגָעַן מִיטְ דָּרָר
„מִינְיָסְטְּרָאָטְצִיעַ“ וּוּאָלְטַן מַיךְ נִיטְ גַּעַשְׁלָעַפְטַן קִיְן אִיטְשָׁאָסְטָאָקַן
גַּאֲלָאָשְׁיַן: — מַעַן הַאָטַן אַיךְ דָּרְאָרְטַן... גַּעַשְׁלָאָגָעַן?
גַּרְ וּגְעַן: — גַּאֲרָא נִיְיעַסְ! מַעְהָרְ נִישְׁטַן דִּי גַּרְאָרְאָוְיִיעַסְ הַאַבָּעַן מַיךְ
גַּעַשְׁטַופְטַ דָּרְ אַהֲרַן, דָּרְ אַהֲרַן, אָזָן דִּי נְאָטְשָׁאָלְסָטוּעַ הַאָטְצָאָזָקַן
מִיר גַּעַהְיִיסְעַן אָונְטָעַרְשִׁוְיִיבָּעַן.

גַּאֲלָאַשְׁיָן : — אָונְטַעַרְשְׁרִיבָעַן ?
 גְּרוֹנוּעַ : — יעַ, מֵיַּוַּן „פָּאַטְשְׁעָרָאַקְ” האַבָּעַן זַיְ נְעוֹאַלְטַ וְעַהַן, האַבָּאַיךְ נְעוֹוַיְזָעַן האַבָּעַן זַיְ דָּאַס פָּאַרְפָּאַטְשְׁקָעַט אָנוֹ גַּהְיִיסָּעַן נְיַט
 מְאַכְּעַן זַיְקְ נְעַפְּנֶרֶת אָנוֹ שְׁרִיבָעַן גַּוְתְּ. גַּהְהַם אַיךְ, אָנוֹ שְׁרִיבָעַן זַיְקְ אָונְטַעַרְנָאַךְ אַמְּאַלְ אַיזְ אַרְוִיסְגָּקוּמוּן פְּוֹנְקָט דַּי זַעֲלַבְּ זַאַךְ
 זַיְיַ אָפְּרִיעַר, זַיְנָעַן זַיְיַ גַּעַוְאַרְעָן אַיזְ אַבְּסָעַן אַוְוּעַגְגָּשְׁטוּפְט
 מִיטַּמְּ דַּי שָׁאַשְׁקָעַט צָוֹם טִיהָר, גַּשְׁרִיעַן „פָּאַשְׁלָאַ וְוֹאַן !” מֵיַּוַּן אַיךְ
 אַזְ אַיךְ מַעַג שְׁוִין גַּהַן, עַרְשָׁתְ וְזַי שְׁלַעְפָּעַן מַירְ צְוִיקָא אַון פְּעַרְדִּי
 זַגְגָּעַן מִירְ נְיַט צַוְ גַּהַן אַוְיָף אַיְינְ וְוָעַג מִיטְ מִינְיַסְטְּרָאַצְיָעַם,
 נַאֲרָ אַוְיָפְזַן זַיְטַ, זַגְגָאַיךְ, רַאֲזָ אַזְ זַיְיַ הִיְסָעַן וְוָעַל אַיךְ גַּהַן ...

חוּה : — אַלְעַ מַאְלָ אַוְיָפְזַן זַיְטַ !

גְּרוֹנוּעַ : — אַלְלַעַ מַאְלָ ? בְּהַאָבְ זַיְיַ אַיְן דָּעַרְעַד, דָּוְקָא אַיְן מִיטַּזְ ?
 גַּאֲלָאַשְׁיָן (קָוְקָט נְאַד לְבָעַן זַיְיַ קָוְקָט אַוְיָפְזַן זַיְגָעַר, אַיְן פְּעַנְשָׁטָעַ) : —
 וְוָאַסְ פָּאַר אַ שְׁעהַנָּעַ נְאַכְטַ ! אַיְן אַזְאַזְ נְאַכְטַ אַיזְ גַּוט צַוְ שְׁפָאַצְיָה
 רַעַן ... וְוָאַלְטַ אַיְהָרְ מִירְ עַרְלְוִיבָעַן, לְיוֹבָאָוְ אַרְאַגְנָאַוְנוֹןְ, גַּהַן אַיְיָעַר
 סָאַדְ ?

לִיבָּעַ : — עַנְטְּשְׁוַלְדִּיגְטַ ... אַיךְ דָּאַרְפַּ שְׁוַיְן אַוְוּקְגָּעַהַן.

גַּאֲלָאַשְׁיָן : — בֵּין אַיךְ עַרְלְוִיבָטְ צַוְ זַיְיַ אַיְיָעַרְ בְּעַגְלִיְמָטָעַ ?
 חֻוְה : — לְיַבָּעַ, וְוָעַסְטַ דָּאַךְ בְּיַיְ נְאַכְטַ נְיַט גַּהַן אַלְיָוָן ... סְאַיְזַ אַזְוִי
 אַפְּאַסְנָעַ.

לִיבָּעַ : — אַיךְ וְוָעַל פְּאַחַרְעַן.

אַהֲרוֹן : — אַיְן אַזְאַזְגָּדָעַ אַיזְ, דָּוְכָטְ מִירְ, בְּעַסְעַר דְּרוּבְצָוְגָעַהַן זַיְ ...
 חֻוְה : — גְּרוֹנוּעַ, זַיְ אַזְוִי נְוָטְ טְרָאָגְ אַרְוִוִּים אַהֲרָעַ לְיַבָּעַס נְיַוְעַם מַאְנָנָה
 טַיְלַ מִיטַּזְ הָוֶת.

לִיבָּעַ : — אַיךְ וְוָעַל אַלְיָוָן נְעַמְעַן (אַפְ צַוְ זַיְ).

חוּה : — אַגְגָנְצָעַן לְבָעַן לְעִירִינְטַ מַעַן זַיְ אַוְן מַעַן שְׁטָאַרְבַּטְ עַרְשָׁתְ
 אַנְאָרְ, וְוָאַסְ עַלְטָעַרְ מַעַן וְוָעַרְטַ אַלְזַ וְוָיְינְגָעַרְ קָעַן מַעַן דַּי אַיְידַ
 גַּעַנְעַ קְינְדָעַרְ. אַטְ, מֵיַּוַּן אַינְגָסְטָעַ טְאַכְטָעַרְ, דָּאַכְטַ מִירְ, אַיזְ קְלִיְ
 גַּעַרְ פָּאַרְ מִירְ ... (צַוְ לְיַבָּעַ וְוָעַלְכַּעַ קְוָמַטְ אַרְיוֹן אַיזְ אַשְׁוּוֹאַרְצָעַןְ קְרָרָ
 צַעַן מַאְנְטָעַלְעַ אַיזְ שְׁוֹוֹאַרְצָעַןְ, אַיזְ וְוָאַכְעַדְיָגָעַןְ ? (צַוְ גַּאַלְאַשְׁיָןְ) הָאַטְ
 אַגְגָעַטְהָאַזְןְ אַיזְ שְׁוֹוֹאַרְצָעַןְ, אַיזְ וְוָאַכְעַדְיָגָעַןְ ? (צַוְ גַּאַלְאַשְׁיָןְ) הָאַטְ
 אַיְהָרְ וְוָעַגְגָעַןְ מַעַן זַאַלְ פָּאַרְאַיְינְסְ טְרָאַגְגָעַןְ דְּוָנְקָעַלְעַ פְּאַרְבָּעַןְ ?

לַיְבָעַ: — אֵיךְ טְרָאָגּ מַאֲכָעַ, דִּי קְלִיּוֹדֶר נָאָךְ דַּעַר צִיוּת נָאָךְ (צָו גָּאַלְאַשְׁיוֹן) גַּעַחַן מִיר?

גָּאַלְאַשְׁיוֹן: — מִיטְין גַּרְעַסְטָעַן פַּעֲרָנְגִינְגָן! — (זַעֲגַעַנְתָּ זִיךְ מִיטְין אַהֲרֹן אָנוֹ חֹוחַ), דָּאַנְקָעַ, אֵיךְ וּוָעַל מִיךְ גַּלְיְקִילִיךְ שַׁעַטְצָעַן אַיְיעַר אַפְּטָעַר נָאַסְטָט צָו זַיְוַן. (בִּיטְעַפְּסָם גַּרְוָנְגָן) דָּאַנְקָעַ!

אַהֲרֹן: — קְוָמָט אַפְּטָעַר!

חוּהָ: — אַיְהָר הַאֲטָט נָאָךְ נָאָךְ נִיטְּ אַנְגַּעַקְוָקָט אָנוֹזָעַר שְׂטָאָדָט (גַּעַהַעַן אַרְוֹוִים בְּעַגְּלִיוֹטָעַן).

גַּרְוָנָעַ (בְּלִיּוּבְּעַנְדוֹג אַלְיוֹן): — הַוְּלִיּוֹעַ קְבָּצָן! ... (טְהֻוָּת אַ וְאַרְפָּאַוְיפָּן פְּלִיאָר אַ זְוַלְבְּעַרְנָעָם רָוְבָּל, גַּעַתְּמָת אָוֹן מַאֲכָבָט זִיךְ נִיטְׂ זַעֲהַעַנְדָּיָג, פְּלוֹבְּלָוְנָג בְּיוֹגָט זַיְאַ זִיךְ אַיְוֹן חַאְפָט אַיְהָם לְוָגָט צָוְעַנְגָּעַ, גַּעַתְּמָת אָוֹם טִישָׁ, לְעַקְטָפָן דִּי טַעַלְעַלְעָדָר דִּי סָאָק, שָׁוֹט נִיטְׂ אַיְן קַעַשְׁעַנְגָּעַ, קְוָקָט אַיְן שְׁפִיגָּעַל). —

חוּהָ (גַּעַתְּמָת אַרְיוֹן, נָאָךְ אַיְהָר אַהֲרֹן): — נָוָה, גַּרְוָוָעַ... וּוָסְמָ שְׁמַעַהְסָט וּוּאַ אַנְאָר אַוְיָוָף אַחֲתָנוֹ?

אַהֲרֹן: — מַעַן וּוָאַלְטָט בְּעַדְאַרְפָּט אַוְיסְבָּעַטָּעַן דִּי בָּעַט.

יְרוֹנָעַ: — שְׁוִין אַוְיסְגָּעַבָּעַט...

חוּהָ: — נָאָךְ נַעַכְתָּעַן... (צָו גַּרְוָנְגָן) נַעַמְתָּ, קְלִיּוֹבְּ צָו פָּוָן טִישָׁ. נָוָה, וּוּ גַּעַפְּעַלְטָט עַד דָּוָר?

גַּרְוָנָעַ: — סְאָ יָאָלָד, מָוָזָיָן אַנְגַּעַשְׁלָקָגָעָן מִיטְׂ גַּעַלְד, וּוּעַן קְוָמָט עַד וּוּוּטָעַר?

אַהֲרֹן: — וּוּסְטָט עַס אַזְוִי גַּטְׂוִין צָוְעַן אַדְרָבְּגָן דַּעַר פְּרִוְילִין אָוֹן אָוֹנוֹ זַעַגְעָן... (צָו חֹוחַ) וּוּסְמָ אַרְטָט דִּיךְ, זִיךְ וּוּסְטָט אַיְהָם לְאַזְוּעַן אַיְן מִיטְין דְּעַרְנָעָן אָוֹן וּוּסְטָט אַלְיוֹן אַוּוּקָעַ וּוּאַ זִיךְ הַאֲטָט צָוְגָעַד זַגְטָ. זַיְאַ אַיְזָעַם דָּעַם גַּעַנְצָעַן אַבְּעַנְדָּר גַּעַזְעַסְעָן וּוּי אַוְיָהָשְׁפִילְקָעָם.Choּהָ: — יְעָ, כְּהַאֲבָטָמָרָא גַּעַהַעַט אָזְ אָטָט, אַטְׂקָאַזְוָת זַיְאַ אַיְהָם אָוֹן גַּעַתְּ אַוּוּקָעַ.

הַהֲרֹן: — נָוָה, דָּאָסְ וּוָאַלְטָט אַיְדָה שְׁוִין נִיטְׂ דַּעַרְלָאַזְוָעָן, אַוְיָהָשְׁדָעָוָיָה בֵּין אַיְדָה...

חוּהָ: — אַיְדָה בָּעַט דִּיךְ צָו פַּעַרְצִיְּהָעָן... אַ גַּעַנְצָעַר הַעַלְד (צָו גַּרְוָנְגָן) נַעַמְתָּ, גַּרְוָנְגָן, אַלְלָאַעַס אַוְיהָ אַיְין אַרְטָט (צָו אַהֲרֹן) עַד וּוּיָוָסְטָמָר אַוְיָס צָו זַיְוַן אַ גַּאנְצָיָן גַּעַשְׁטָעַלְטָעַר, רַעַדְטָ צָו דַּעַר זַאָה, הַעַרְטָ צָו וּוּסְמָ עַלְטָעַרְעָ רִיְּדָעָן.

אַהֲרֹן : — אִיבָּעֶרְהוּיֶּפֶט וּוֹאֵס דָּו — וּוֹיָא זַיְהָאָט זַיְקָדָס אַבְּיַסָּעָל צַוְּשָׁאַקְעָלָט !

חוּה : — וּוֹאַסְדוּשָׁע, וּוֹיָוּ, פָּאַרְאָוּמָעָרָעָן יַעֲנָעָם דָּעַם לְעַבְעָן ? אַהֲרֹן (וּוֹעַן גְּרוּנָע טְרָאָגָט דַּי כְּלִים אַיְן קִיד) : — אַיְךְ וּוֹאַלְטָ שְׂוּעָרָעָן אָז זַיְהָאָט זַיְקָגְעָלְבָעָן אַוְיָוָף אַסְכָּרָאָנָע, עַפְעָם „שְׁתְּאַפְּעָטָעָן“ הָאָבָעָן זַיְקָדָא אַוְמְגָנְדָרִיָּט, מָוָרָא גַּהְאָטָא אַיְן שְׁטוּבָ אַרְיוֹן גַּעַוָּן, זַיְיָ פָּעָרְשָׁטָעָהָן קַעַנְטִיגָּן אָז מַעַן הָאָטָז זַיְיָ הַאַלְטָפָן וּוֹיְטָעָן ...

חוּה : — סְאַיְזָ אַלְלָעָם בֵּין אַצְיָיט, וּוֹעַן זַיְיָ וּוֹעַט אַנְטְּרָעָפָעָן אַיְהָר גְּלִיְבָעָן וּוֹעַט זַיְיָ מִיטָּזָיָה וּוֹעָרָעָן אַפְּ חָבָה.

אַהֲרֹן : — בְּעַסְעָר וּוֹאַלְטָפָן גְּעוּוֹזָעָן נַאֲךְ בֵּין דָאָן זַיְיָ אַוְיָפָן שְׂוּעָל נִיטָן צַוְּ לְאַזְוָן.

חוּה . — בְּעַסְעָר יַאֲלָעָן זַיְיָ גַּעַוָּן צַוְּ אַיְהָר וּוֹיָא זַיְיָ צַוְּ זַיְיָ... הָאָסְטָט גַּעַוָּהָן וּוֹיָא עַד הָאָטָז אַוְיָהָר גַּעַקְוָקְטָ ? אַהֲרֹן : — הָאָסְטָט אַבְּעָר גַּעַוָּהָן וּוֹיָ זַיְיָ הָאָטָז גַּעַקְוָקְטָ ? דָא אַיְן פָּעַנְסְטָעָר, דָא אַוְיָפָן זַיְגָנָעָר, אַגְּנְצָעָר יְחָסָמָיט אַיְהָר ! הַלוֹּא זָאָל אַיְוָה לִגְעָן זָאָגָעָן — מִירָוּ וּוֹעַלְעָן פָּוּן אַוְנוּעָר מִזְוְינָקָעָ קִיְיָ נַחַת נִיטָּ דְּעַרְלָעָבָעָן ...

חוּה : — בְּיָם אַפְּ דָעַם צָוָנָג. (גַּעַוָּן אַוְעָקָע אַיְן שְׁלָאָקָע צִימָעָר). גַּוְוָנָע (פָּוּן קִיד קְוַנְט אַרְיוֹן גְּרוּנָע, עַפְעָנָט פָּאַנְגָּדָעָר דַּי פָּעַנְסְטָעָר, זַיְגָנָט שְׁטִילָ) :

„פָּוּן וּוֹאַנְעָן נַעַמְתָּ זַיְקָדָס לְאִיבָּע ?
פָּזָן רִיְדָעָן אַוְן פָּוּן שְׁפִילָעָן אַוְן פָּוּן לְאַ-אַ-כְּבָעָן,
אַיְ, פָּוּן רִיְדָעָן אַוְן פָּוּן שְׁפִילָעָן אַוְן פָּוּן לְאַ-אַ-כְּבָעָן,
אַיְ, אַוְנוּעָר לִבְעָה הָאָטָז זַיְקָדָס גַּעַוָּמָעָן
פָּוּן אַיְנוּעָ צָוָיָי זַיְקָדָעָן !“ (2 מְאַל) —
אַחַאַ, עַרְגָּהָט !

לְיִוְזָעָר (אַ-יְוִינְקָוּקָעָנְדִיָּג אַיְן פָּעַנְסְטָעָר) : — זַעַהָסָטָו, אָז בְּזָאנָג צַוְּ —
קָוָם אַיְךְ.

גְּרוּנָע : — הָעָרָסָטָו לְיִוְזָעָר, (זַיְיָ רִיסְטָ אַיְהָם פָּאָר דַּי חָאָר) וּוֹיָ דַי גַּוְיָע
כְּרָאַפְּעָט ?

לְיִוְזָעָר : — אַיְ, גְּרוּנָע, נִיטָּ שְׁטִיף !
גְּרוּנָע : — וּוֹלְ אַיְךְ, נָו ? וּוֹאָרָט בְּקָוָם שְׂוִין אַרְיוֹס, דָו טְוָפָע דָאָרָ-

אין די שטורות טען

תען ניט דערווויל וויא א פערדה. (מאנכט צו שטול דו פענטשער, דריינט
אָרְיוֹן דעם פּוּעָר אַיִן לאָמֶפּ, גַּעֲהַת אַרְוֹסִים, פּוֹנוֹ הַיְנָטָר דַּי קָוְלִיסָעַ
הַעֲרֵת זַיְד אַ שְׁטִילְעָר גַּעֲזָאָגָן) "פּוֹן וּוָגָאנָן נַעֲמָת זַיְד אַ לְּיאַיְבָּעַ?"
(פּוֹן וּוָיְוָוָת עַרְגָּעַן אַ גַּארְמוֹנְיִיקָּעַ אָנוֹ אַ שְׁבָּוָרְעָר גַּעֲזָאָגָן, נַאֲחָנָת אַ
כּוֹלָעָן פּוֹן אַ הַוְּנָד, מַוִּית אַ שְׁרָעְלִיבָּעָן פֻּעְגָּיוֹן זַיְד . . . עַס הַעֲרֵת זַיְד
חוֹזָהָם שְׁרוֹיָעַן)" "גַּרְוָנָע, גַּרְוָנָע, טְרִיבִּיבְּ אַזְוּעָק דַּעַם הַוְּנָד!" "פְּאַשָּׁאַל
זַוְּאָן!" (עַס הַעֲרֵת זַיְד וּוֹי זַי זְוַאֲרַפְּט עַפְּעַס דַּוְרְבָּן) פָּעַנְסָטָר. אָנוֹ דָּעַר
הַונְּד פֻּעְגָּעַת זַיְד נַאֲרָמָה, פְּלוֹצְלָוָגָן לוֹפְּעָן אַרְוֹסִים חֹוה אָנוֹ אַהֲרֹן
הַאלְבָּן אַגְּנָעָתָהָן):

אהרונן : — פארוואס מי האט דאס מורה ! פארט אידענע !
 הוּה (אויפגענט) : — פערטרויוב, פערטרוייב אים זאג איך דיר !
 אהווין : — וואס פאר און אנסקיינעם ; ארום יאנגען זיך און האלבע
 נאכט נאך הוּנד ! (לויפט ארויס). הוּה פערשוינדעם צורייך און
 שלאָפְּצִימָעֶר דער וואיעו פון הוּנד הערט זיך אַלְץ ווועטער און ווועטער,
 דער לאָמֵפְּ הַיּוֹבֶט און צו בְּלֻעָּפָּעָן, בְּלֻעָּפָּעָן, דער פְּיַעַר טוֹנָקָט זיך, טומַ
 אַ שְׁטָרָקָעַן בְּלֻפָּעָן — אַוְן — פְּעַרְלַעַשְׂטַח זיך).

(פָּרָה אַנְגָּלֶט לְאַנְגּוֹם).

צֻוּוִיטָעַר אַקְטַּן

ביי אהרון און סָאָד. לִיבָּע לְוַעַט אָנוֹנְטָעַר אֶבְּוִים אָוּן קוּקְטַּאָרְיוֹן אָוּן אֶבְּוֹן. קוּקְטַּאָרְיוֹן פֿערְזָאָרְגַּט. פֿוֹן צֻוּוַשְׁעַן דֵּי בְּוּמֶר, רַעֲכְטַּס, וּוְיְוָזָם זָךְ סָאָלְאָמָּאָן אַנְגְּעַתְהָאָן אָוּן אֶ "אָוְשְׁטָעַן-טְשָׁעַטְקָע טְזָוְשְׁרוּקָע" אֶ שְׁוּוֹאָרְצָע וּוְיְכַע שְׁלִיאָפְּעַן, גָּאנְן אַפְּגָעְטָרְאַגְּעַנְעַן שְׂיךָ. גְּרִידְכְּטַע שְׁוּוֹאָרְצָע האָרָר, פָּאַלְעַן אָוּן אָנוֹנְאָרְדָּנוֹמָה אָוְיפָּה זְוִין הוְיִכְּבַּעַן שְׁטָעַרְעַן. אָוּן האָנְדָּר פֿערְלְוִוְוְגַּט צֻוּוַשְׁעַן דֵּי קְנַעַפְּלִיךְ בְּיַם הָאָרְצָעַן, דֵּי צְוּוֹיְטָעַן אָוּן קְעַשְׁעַנְעַן בְּלִיוּבְּט שְׁטִיְין נִיט וּוְיְוָזָם פֿוֹן לִיבָּעַן, קוּקְטַּאָרְיוֹן אוּפָּה אָוּר אֶ צְיוּט דָּרְךָ דֵּי פֿעַנְסָנָע.

סָאָלְאָמָּאָן : — לְוַבָּאָוּ אָרְאָנוֹוּ, לִבָּע ! —
לִיבָּע : — סָאָלְאָמָּאָן ? אַיךְ הָאָב אַיִיךְ נָאָר נִיט גְּנַעַרְטַּע צְוָנָעָהָן, אַיְהָר זְוִיט שְׂוִין לְאָנְגַּד דָּא ? (וּ) גַּוְטַּיְהָם דֵּי הָאָנְדָּר, עַר דְּרִיקְטַּזְוִי שְׁטָרָק אָוּן לְאָזָט זָךְ לְאָנְגָּזָם אַרְאָפָּה אָוְיפָּן / גְּרָאָפָּן).
סָאָלְאָמָּאָן : — מְעַן זְאָגְטַּה דָּאָסָם דָּעַר קוּקָעַן אֶ צְיוּט פֿוֹן אַיְינָעָם רַופְּטָאָרוֹס דָּעַם צְוּוֹיְטָעָנָם אָוּמְקוּקָעַן זָיךְ, דָּא אַיזְוְדָּעַר פָּאָל נִיט גְּעוּוּן אָזָא.

לִיבָּע : — דָּא פֿעַלְטַן, וּוְיְוָזָם אָוּסָם, מְאַנְגְּעַטְיִשְׁעַ קְרָאָפְּט...
סָאָלְאָמָּאָן : — פֿעַלְטַן עַם בְּיַי אָוּנוֹ ?
לִיבָּע : — בְּיַי אָוּנוֹ ? (מִוְתַּחַת אֶלְיָוָנָה שְׁמִוְיכָעַל) אַיךְ בֵּין דָּא אַיזְוְדָּעַר נָוָר דָּעַר גְּנַעַנְשָׁטָאָנד וּוְעַלְכְּבָר הָאָט בְּעַדְאָרְפַּט צְוָנְצְוִינְגָּעַן וּוְעַרְעַן דָּוָרָךְ אַיִיעָר מְאַנְגְּעַטְיִשְׁעַן בְּלִיהָה, נָאָר, זְוִיט גַּוְטַּי אָזָוִי צְוָרָאָרְגָּעָן, וּוּי בְּיַם סְרָעְשָׂוּן זָיךְ צְוָם עַקְוָאָמָעָן. —
סָאָלְאָמָּאָן : — אַיךְ בְּעַט אַיִיךְ, מְאַכְּטָמָר נִיט פָּאָר אֶ אַיְנְגָּלָן... אַיךְ פֿרָאָטְעַסְטוֹר...
לִיבָּע : — אָזָוִי ? דָּאָס אָוּן נָאָךְ יַעֲצְטִינְגָּעַן גַּוְטַּה, פֿוֹן חַיְינָט אָוּן צְוּוֹיְטָעַר וּוְעַלְעַן מִיר שְׂוִין מְעוּהָר נִיט אַיְנְגָּרְעָן אַיִיעָר עַלְטָעָר.

ס אל אמאן : — איהר רעדט מיט מיר וו... מיט א קין
ליבע : — ווי זאל איד מיט איזיך רידען, ווי מיט א מאטען ? דאס
וועט אויסקומען מעדר שווייגען....

ס אל אמאן : — אייעדר שווייגען... איך האב נאך ניט פערגעטען
יענעס שווייגענדינגען שבת נאכט. ווען איהר האט בערשפערטיגני
זו אונזער פערזאטלונג, איהר האט אפיילו ניט אנגענערבען דיא
אורוזאכע דערפון, איך האב אוזו געווארט, ווען איהר וואלט וויז
סען וואס איך האב דאן געפיחלט ! ליבע, ערלויבט מיר יע策ט צו
שטעלען אייך די פראנגע ; ווער האט איזיך דאן בענליות צום פער-
זאמלונג ? איהר שווייגט, איך ועה... איהר וועט עם מיר ניט
זאגען... (פֿאָוּעַ).

ליבע (מיט איין אויסדריך פון ענטשי' אסעההייט) : — א חתן.
ס אל אמאן : — ליבע ! ...
ליבע : — יע, ליבע, וואס איז ?
ס אל אמאן (מיט אן אראגעלאוצען מאן) : — נאר נישט... וואס קען
זיין... וואס קען איך וויטער פרעגען ? ...

ליבע : — שווין נאר ניטא וואס ? פרעגען א וועלכער ער איז, צו איז
ער מיר געפערלען צי בין איך איהם צום הארצען... איהר פרעגעט
ניט... דאס וועל איך איזיך ענטפערען ; — ער איז א נאנץ "פרידר-
סטאוויטוועלנער" דאסט זיך ניט קיון שלעכטער, ניט קיון נאר,
א ריביכער, רעדט גוט רוסיש, וויל נרז, בראקירט ניט מיט יהום,
אנערקענט בילדונג. צויפילט אין קארל מארכם נבואה, בערויערט
אַריימע, בעוינדררט ריביכע, געהט עלאגענט געלליידעט, ריביכערט
גוטע סיגנערעטען — איזיך מיט די ערלויבנים פון זיין דאמע —
קאפט אונטערן האנד ווען מען דארוף, שווייגט וואו עם פאסטט,
דארוף פערשטערן גוט געשפט — דאס זאנט דער מאטע — איז
איבערצייגט זאס פאר אידען איזו דאס בעסטע צו וואהגען איז
טייעפ ראססיעיע איזן וואס וויניגער זיך מישען איזן פאלטיקע,
נו, וואס נאך פאר מעלהות ווילט איהר זאל איך איזיך אויסרעהבען ?
ס אל אמאן : — גענונג, פילויכט איז שווין בי איזיך בעשלאַסטען....
אויב אוזו....

ליבע : — אויב אוזו ?

סאל אמאן : — זאל זיין מיט מולען...

לייבע : — דאנקען, דאנקען שעהן ! (קוקט אריין איז בוֹד, פאוועז.)

סאל אמאן : — וועמען ליעוט איהר ?

לייבע : — באקל'ן...

סאל אמאן : — ס'אייז לאנגוויזילונג, ניינע ?

לייבע : — באקל האט געשימילט איז זיין קאכינעם איזiahר 20, בייז ער איז דערמיט פערטיג געווארען, שווין דערפֿאָר אליאין איז ער ווערט מען זאל איהם לעוזען... איז איך בין אַ דאנקְבָּאָרָעּ לעוזרין ?

סאל אמאן : — ליבע, איך האב אויך בעלויידיגט ?

לייבע : — בעלויידיגט, מײַה, מיט וואס ?

סאל אמאן : — מיט פָּאַנְגָּנְדָּרְפָּרְעָגָן זָאַכָּעָן וּוּלְכָעָן אַיהֲרָוּ וּוּלְטָפִּילִיכְתּוּ נִיטּ מִיטְהִילָּעָן יַעֲדָעָן אַיִינָעָם...

לייבע : — זויט איהר דען יעדער איזינער ? מעהר ניט... אַ מול טוב האט איהר מיר אַפְּגָעָנְגָעָבָעָן צו קָאוֹזָנָנָעָם, נִיט אַרְיִינְגְּנְדְּרִינְגָּעָן טיעפר אין דעם עניין, נור איך דערפֿאָר קען צו איך גָּאָר נישט האבען, איהר זויט נאך פָּאָרָט אַ קִינְדָּ, אַ קִינְדָּ וּוּלְכָעָר אַיְזָן גְּרָאָדָעּ דָּרְמִימָט עַנְלִיךְ צו אַ טָּאָטָעָן, צו מִין טָאָטָעָן... (פָּאָזָעָן)

סאל אמאן : — איך האב שווין לאנג בעמערכט דאמ צוישען איך מיט איזיער עַלְטָעָרָעּ עַלְטָעָרָעּ שָׁאָרָפָעּ בעציהונגען... ליבע, וואס וואלט איהר געתהאָן ווען די עַלְטָעָרָעּ וואלטען איך צוינָר נָעָן צו הַיְּרָאָתָהָעּ אַזְּוּלְכָעָן וּוּלְכָעָן איהר קענט נִיט לְיעָבָעָן...

אוון... ווען איהר וואלט נאך דערצע געליעבט איז אַנְדָּרָעָן ?

לייבע : — וואס פָּאָר אַ פָּרָגָעָן ! עַס וואלט געווען וועהָר, זעהָר טָרְוִיעָדָר (איראָנִישׂ) איך וואלט איזינגענָנוּמָעָן גִּיפְטָן... איך, איך וואלט...

סאל אמאן : — איהר שפָּאָסָטָן... אַלְעָס אַיז בֵּי אַיך אַ שְׁפָּאָס... לייבע : — אַלְלָעָס ? נִין, נִיט אַלְעָס, אַוְיב אַיך וואלט געליעבט אַיז אַנְדָּרָעָן, אַוְיב... אָפְשָׁר לְיֻבָּא אַיך טָאָקָעָן ? אַיך ליַעַב, סָאַלְאָמָאן, אַזְּוּן וועמען ? — אַז וואנדער שעהנעם פָּאָסְטוֹךְ, וּוּלְכָעָר האט נאך אַיז שְׁטִיבָעָלָעָ אַוְיפְּן גָּרָאָז דעם גְּרִינָעָם... אַיז שְׁטָאָלֶץ אַזְּוּן ברָאוֹו, זִינָעָן וואנדער שעהנעם אַוְיגָעָן בעזיעָן אַז אַנְדָּרָבָאָרָעּ צְוִיצְהָוָנָגָם קְרוֹאָפְטָן, עַר בעזיעָט אַחֲרָי וּוּלְכָעָר בְּרָעָנָט, פְּלָאָסְטָט מִיט לְיֻבָּעָן... מְזוֹזְקָאָלִיָּץ — קְלִינְגָט זִינָעָן נָאָמָעָן...

ס אל אמאן: — ס א ש א? ...

לייבע: — סאשא... א פאסטוק?... (קוקט אראפ אין בוד).
ס אל אמאן: — אין ארבייטער אין א דורך, איהר ועהט... איך וויסס...

לייבע: — אוי?... נו, ואנטומ: „זאל זיין מיט מולע?...
ס אל אמאן: — דאס ווועט ניט העלפערן... איך קען עס ניט דערלאָז-
זען... איך וויל זיך נאר ניט פאַרשטעטלען איזיך פאָר אָז אַרְיכּעַן
ארבייטער, א ריויהע סערע פינסטערע טעג, ואָכּען, מאַנְאַטְעַן,
יאַהֲרָעַן! דז' צייט פערוואָנדערלַט דֵי שעַהְנַע, שטַּאַלְצַּע לִוְבָּאַו
אַרְאַנְאַוּנוֹןָא אין אַשְׁאַטְעַן, פָּאָר דָּעַר צִיּוֹת פֻּרְעָלְטַעְרַטְעַן פָּוּן טַהְיִיר
לְעַן אַיְהָר לְעַבְעַן מִיט אַפְּאַלְיעַטָּאַרְיעַ, אַז אָמְנְגְּלִיקְלִיבְעַן פָּאָר זִיךְ
פָּאָר אַיְיךְ אָזֶן פָּאָר דֵי קָוְמָעַנְדָּרַעַ פָּרְכוּט פָּוּן לִוְבָּעַ...” שְׁרַעְלִיךְ!
לייבע: — שְׁרַעְלִיךְ, יְעַן? אָנוֹ, נַעֲמַת זִיךְ יַעֲצַט מַאֲהַלְעַן דָּאַס פָּעַר-
קָעַרְטָעַ בַּיְלָךְ! ...

ס אל אמאן: — רַיֵּךְ מַעְבָּלְוִמְרַטְעַ צִימָעָרַעַן, דִּינְסְטָעַן, שַׁעַהְנַע קְלִיְּיד-
דָּעַר, פָּעָרָה, פָּעַרְהָרָר....
לייבע: — אָנוֹ ווֹאָס הָעַרְטָה זִיךְ מִכְחַ לִוְבָּעַ, הָוִיכָּע אַיְדָעָאַלְעַן, “דִּינְעַ
שְׁטַּאַפְּעַן”? ...

ס אל אמאן: — אלְזַ אַיְינָעַם — אַיְזַ אַיְינָעַם — אַיְזַ נִיטָּא בַּיְ קִיְּנָעַם... אַיְהָר
וּוֹיְסָטַ פָּוּן אַ דָּרְיְטָעַם בַּיְלָךְ מִיר הָאָבָעַן וּוֹיְפִילַ מַאֲלָ אָפְעַן גַּעַד-
רַעַדְטָ...
לייבע: — יְעַן... אָפְעַן גַּעַדְטָ... אַיךְ זָאַל אַיְיָר עַמוֹּד האַש זַיְן,

וְוַאֲרַטָּעַן בַּיְ אַיְהָר ווּוְעַט אַיְן אַ יַּאֲהָר 10—8 אַרוּם צְקוּמָעַן צְוַי
דָּעַר פְּרָאַפְּעַסְאַרְסָקָעַ קָאַפְּעַדְרָעַ, פָּעַרְלָאַזְעַן דֵי עַלְטָעַרְעַן חַוִּין,
וְוַאֲרוּם אַזְוִי לְאַנְגַּן וּוּלְעַלְעַן זַיְן נִיטַּלְאַזְעַן, “זַעַצְעַן” דִּינְעַן אַ
“אוּוּטְנִינְקִין” חַדְרַלְיַן מִיטַּן וּוֹיְסִינְקָעַ פָּאַרְהָאַנְקָעַלְאָךְ, אַ קְלִיְּן
טִישְׁעַלְעַ מִיטַּן צְוַיְיַ שְׁטוֹהַלְעַן אַיְיָנָרַעַ פָּאָר אַיְיךְ דָּעַר צְוַיְיָטָר
פָּאָר מִיר. וּוּעַן אַיְהָר. וּוֹעַרְטָ פָּרִי פָּוּן אַיְיָרַע שְׁטוֹנָרָעַן דָּאַס
הָיִיסָּט, פָּוּן נַעֲמָעַן אַן אוֹרָאָק אָוּן גַּעַבְעַן אוֹרָאָקָעַן — קְוַמְט אַיְהָר
צְוַיְיַן, נַעֲמָעַן מִיר זִיךְ פָּאָר דֵי חַעְנָרַעַ, קְוַעַן זִיךְ אַרְיָין אַיְן דֵי
אַיְוָגָעַן. דָּעַרְצָעַהָל אַיךְ עַפְעַם — הָעַרְטָ אַיְהָר, רַעַדְטָ אַיְהָר — הָעַרְ
אַיךְ; לְעוּעַן מִיר בִּיְדָעַ אַיְן זַאַךְ, קָעַמְפָעַן גַּלְיַיךְ — מַעַן הָעַרְטָ
מַעַן רַעַדְטָ, מַעַן קָעַמְפָעַט אַוְן שְׂוִוִּיגַט בַּיְזַ... טַאַגְנַ... נַעֲמַט אַיְהָר

זיך פֿאַר אַיְיעָרָע שְׁטוֹנְדָעָן אָן אַיך... וּוֹאָס דְּאָרָף אַיך טְהָאָן?
אוֹיך שְׁטוֹנְדָעָן אַדְרָע... ס' אַיז גְּלִיכְעָר צַו וּוּרְעָעָן אֵם מַאֲדִיסְטָקָע?
„פֿיקְאַנְטְּנָעָר“ פּוֹן אֵם מַאֲדִיסְטָקָע אַרְוִוְפְּאַרְבִּיטָעָן זיך אוֹיף אֵם
פְּרָאָפּוּסְאַרְשָׁע... אֶזְוִי מִין סְאַלְאָמָאָן מַוְרָדָר?
סְאַל אָמָּאָן: — וּוֹאָס פֿאַר טְאָן אָן בְּעַלְיוֹכְטָוּנָג... יְעָ... בְּעַלְיוֹכְטָוּנָג
הָאָט פִּיעָל וּוֹאָס צַו זְאָגְנָעָן...
לְיִבּוּ: — יְעָ... דָעַר פְּאַקְט אַבְּעָר בְּלִיבְט דָעַר זְעַלְבָּעָר... מִין עַלְטָעָר
בְּאַבְּעָר עַלְיהָ הַשְּׁלָוּם, פְּלָעָנָט זְאָגְנָעָן דָּאָס בְּרוּקָעָם מִיט בְּרוּט אַיז
אֵ גְּוֹטָע אַכְּבִּילָה. וּוֹעַן אַקְינָד פְּלָעָנָט בְּיִ אַיְהָר בְּעַטְעָן עַסְעָן פְּלָעָנָט
זַי זְאָגְנָעָן: „נָעָהָם בְּרוּקָעָם מִיט בְּרוּט אָן עַס“ אַיז אַבְּעָר דָּאָס
קְינָד גְּעוּוֹן „נוֹט אִין גְּאַנְצָעָן“ פְּלָעָנָט זַי זְאָגְנָעָן „נָעָהָם בְּוּרִיְקָר
לְאַך מִיט בְּרוּט, מִין קִינהָן, אָן עַס“... אַיְהָר לְאַכְּבָט, אֵ?...
סְאַל אָמָּאָן: — דָּאָס אַיז אֵ מְשָׁל!
לְיִבּוּ: — יְעָ, (מִיט אֵ טְאָן אֵ פּוֹן אֵ מְגִיד) דָעַר נְמִשְׁל אַיז, דָּאָס אַין דָעַר
בְּאַבְּעָס נְגַנּוּן אַיז טְאַקָּע גְּעַלְגָּעָן אֵ טָעָם, אַבְּעָר דִי בְּרוּקָעָם זְיִינָעָן
נִיט גְּעוּוֹאָרָעָן אָוָס בְּרוּקָעָם...
רְאִים אָ (אֵ גְּיֻדְרִיְעָג בְּלָאַנְדִּינְקָע, אַיז אֵ הָעַל בְּלוּוּעָ קְלִיְדָל לְוּופְט צַו
זַי מִיט עֲפִיל): — נָעָט אַיך, נָעָט אַיך, זִיצְעָן זיך וּוּי אַרְטָמִיט
חוּהָן אַיז גְּנִידְעָן...
לְיִבּוּ: — אָן גְּעַנְיָסָעָן נִיט פּוֹן עַז הַדְּרָעָת...
רְאִים אָ: — בְּיוֹן... אַיך וּוּיְזָוִי...
סְאַל אָמָּאָן: — אָן... וּוּרְטָמָן זְאוּוֵי, אֵ דְרִיטָעָן?

לְיִבּוּ: — רְאִיסָא, אַיְהָר זִוְיט בְּיוֹ אָנוֹן גְּעוּוֹן? אַיז וּוּרְגְּעָסְמָעָן?
רְאִים אָ: — נִיט אַיבְּרָעְצִוְילָעָן! סְעָרְגִּי פְּעַטְרָאָוּוִיטָש, סָאַשָּׁא,
פְּעַטְרָמָס, מָוְהָמָעָם, קִינְדָּרָע, דִי קִינְדָּרָע שְׁפִיעָלָעָן אַין רְעוּוֹאָר
פְּעַטְרָמָס גִּיבָּעָן קָאנְסְטִיטְוּיזָם, דִי קִינְדָּרָע שְׁפִיעָלָעָן אַין רְעוּוֹאָר
לְזִוְיעָן סְעָרְגִּי פְּעַטְרָאָוּוִיטָש הָאָט זיך צְוֹנוֹפְּגַעַט שְׁפִיעָלָעָן מִיט
גְּרוֹנוֹן פֿאַר דָעַר בְּוּנְדָאָוּסְקָע, „טְשָׁעָרָע“ אָן סָאַשָּׁא הָאָט זיך
פְּעַרְקְּלִיבָּעָן צַו אַיך אַיז צִוְמָעָר, קְרִיבָּט אַוְיָף דִי זְוּעָנָט, זְכַט
אוֹיפְּטָן לְאַנְדָּקָרְטָע טְרִירָאָרִיעָס, דָּאָס מַזְוִי זְיִין (צַו סְאַלְאָמָאָן)
דוֹרָך אַיְוָרָע רַעַקְאַמְעַנְדָּאַצְיָע... (צַו לְבָעָן) אַיְהָר וּוּיְסָט? מַעַן
וּוְלִיְמִיךְ מַאֲכָעָן פֿאַר אַיז אַמְתָהָע אַיְדִישָׁע טְאַכְטָעָר...

ס לא מאן : — עס וואלט ניט שאדען איהר זאלט בעס ער פער-
שטעחן וואס ס'הייסט א אמת'ע אידישע טאכטער...

ראים א : — א אידישע טאכטער הייסט ניט, א אידישע טאכטער
הייסט מען ; זי דארף פאלגען וואס טאטעה-מאמע און גוטע פרומע
לייט הייסטען איהר צו גוטען מהאן, זיין... א פערברענטע פועל-
ציוויע... .

ס לא מאן : — בעסער ווי א ניט דערבקטעה רעוואלזיאנערקע...
(צ'ו ליבען) איז דאס אויך דורך... רעקאמענדאציע ?

לייבע : — דאס דארף זיך ניט און ס'טוט זיך ניט דורך רעקאמענד-
דאציע...

ס לא מאן : — רופט עס אנטאציע, פראנפאנדרע, איינפלום...
לייבע : — קומען פון דעם אויך איעירע איבערציינונגען ?

ס לא מאן : — מיענע פון די אומשטענערען, פון די ביטערע ער-
פאחרונג-באים יאגען זיך דריינען די גרויסע היסטארישע דאס פון
פראנגרעם....

לייבע : — און דאס האט אויך געפיהרט צו לאזען די דאס און אוועך
מאכען פאר זיך רעלדיך... (פאווז) פאר מאכען איז צו לאנגוווייד
ליג דאס גאנגע פון'ם ראה, אנדרען קלעקען קוים פאר די רעלדיך...
וואען א גרויסע שיף טרונקט זיך, לאזען זיך דאס רעטען א שייד
פעל ? ... מען טשפערט צו דאס שייפעל צום שוק...

ס לא מאן : — עס טשפערט זיך ניט, די שייפעל ווערט געלויידערט
אין אלע זייטען, קען ניט ווי דאס גרויסע שוף אויסחהאלטען א
שטורות, — האלט באים אונטערגעhn...

לייבע : — איהר האט געזאנט דאס ס'האלט באים אויפלאבען...
ס לא מאן : — יע, וווען אונזערע זאלען ניט אוועך צו די גרויסע
שייפען, בייסליך-זויין ערוואכען אונזערע שוימער, זעהן איזן דאס
מען קען דערטרונקען ווערטן דריינדריג זיך איבער א קעסיל-גרוב.
ביי אנדרען בעוועגט זיך עפעם, זיי וויסען נאך אליען ניט וואס,
עפעם — וואס טרייבט זוי קרייכען אויך די ווענט זובען טיירוי-
טאריעס און רעקאמענדאציעס... מען איז פערבלענדערט פון גרויסען
קאמפף ! עס קען זיך אויסלאזען ווי מיט יענק שטעדטיל איזנ-
וואהנער וועלכע האבען געוואלט אפשטומפען די בערג אום גראמער

מאכען זיך, — אײַינגעשפֿאָרט מיט אלע כוחות, פון הומֶץ אַרְוֹנוֹ טערנָגָעוֹ אָדָּפָטן פון זיך די זאָכָעָן אָן — אָז זיך האָבָעָן זיך דערִ נַאֲך אָפָגָעָקָעָהָרט אַוִּיפָּאָקָּה, די זאָכָעָן נִימָט גַּזְעָהָן — האָבָעָן זַיְמִיט עַנְצָצִיקָוָן אַוִּיסְגַּשְׁרִיהָעָן: „אוֹהָא וּוי וּוֹיִיט מֵיר האָבָעָן פָּעָרְשְׁטוֹפֶט די בָּעָרָג, אָזְיִוּ וּוֹיִיט אָן, סַ'זְהָעָן זַיך שְׂוִין די זאָכָעָן נִימָט!“

רָאִים אָ : — אָן די זאָכָעָן... חַאַחַ-חַאַחַ, האָט מַעַן פְּשָׁוֹט... צוֹגָעָ נְבָהָת?

סָאַל אָמָּאָן : — יְעָ, פְּרָעָנְטָ בְּעַפְּרִיר צַו האָט בַּיִו אַלְעָ-בָּעָרָג שְׁטוֹפָעָר גַּעֲפָלָט די זַעֲלָבָעָ צַאָהָל זאָכָעָן.

לִיבָּעָ : — וּוֹעֶד קָעָן עַמְּ אַיִן טָוּמָעָן וּוֹיְסָעָן זַוְּפִּיעָל וּוֹאָס בַּיִו וּוֹעֶמֶן עַמְּ פָּעָהָלָט...

סָאַל אָמָּאָן : — גַּיט צַו דָּאָס סָאַיז אַגְּרוֹיסָעָר צַעְר אַוִּיפָּן נְגַבָּ, דָּעַם נְבָאָכְדִּיגָּעָן פְּרָאָדוֹקָט פָּוּן די עַקְאָנָאָמִישָׁע אָוּמִשְׁטָעָנְדָעָן. מַעַן דָּאָרָף בְּעַסְעָרָר עַרְנָעָן אַיִן זַעֲלָבָעָן זַוְּיִיט דָּעָרָחָה צַו גַּלְעָטָעָן דָּעַם שְׁעָרָסְטָם, אַוִּיפְּקָלָעָהָרָעָן, זַאֲגָאָר לַיְעָבָעָן! ...

לִיבָּעָ : — עַמְּ קָוָמָט אָפָט אַוִּים אַיְבָּרָצְטוֹרָאָגָעָן די לַיְעָבָעָן פָּוּן מַעַן שעַן אַוִּיפָּה חַיְוָת....

סָאַל אָמָּאָן : — אָן אַוִּיסְטָרָעָקָעָן די אַרְמָס פָּאָר אָ גַּאנְצָעָן חַן'זְוִידְגָּעָן סְמָעָס חַוְּלִינְגָּאָנְסְקָעָן... אָן וּוֹעָן זַיְיָ וּזְעָלָעָן זַיך בְּשַׁעַתְּן זַוְּאָרִימָעָן אָוּמָאָרָמָעָן צְבוֹנָטָעָוָעָן אָוּנְטָעָר אַיְיָעָר אַיְדִּישָׁעָן נָאָז, הַאָקָעָן, בְּרָעָנָעָן, מָאָרָדָעָן, שְׁעָנָדָעָן דָּאָן... רַיְדָעָן זַיְיָ פָּוּן גַּלְיוֹחָהָיט, בְּרִיְּזָהָרָהָיט, גַּעֲרָעְבָּטוֹנְקָיָהָיט, פָּוּן גַּטְמָט פָּוּן לַיְעָבָעָן! ...

לִיבָּעָ : — מַעַן דָּאָרָף זַיך עַפְּנָעָן די אַוִּינָעָן אַוִּיפָּה די אַיִן וּוּמָעָם הַעֲנָר זַיְיָ זַיְנָעָן צַו גַּעַוּר גַּעַגְעָן אַוְנְשָׁוְלְדִּיגָּעָן.

סָאַל אָמָּאָן : — אַיְהָר זַיְיָ, די אַוְגָעָן, אָזְיִוּ זַיְיִ אַיִיךְ, די מַוחָות...
לִיבָּעָ : — עַמְּ אַיִז אָבָעָר אַוְנְעָגְלִיקָה, אַוְמְמַעְלִיקָה צַו גַּעַהָן גַּעַגְעָן שְׁטָרָאָם!

סָאַל אָמָּאָן : — וּוֹילָעָן דָּאָרָף מַעַן האָבָעָן, גַּלוֹיְבָעָן, נַאֲצִיאָנְאָלָעָן שְׁטָאָלְזִיעָן!... פָּאָרוֹאָס דָּעָר בְּרִיְּיָנָעָן צַו די שְׁטָאָרָקָעָ פְּרִיְּהָיִיט אָן צַו די שְׁוֹוָאָכָעָ טְוִוִּיט?

לִיבָּעָ : — יְעָ... וּוֹעָן די זַעֲלָעָן שְׁלַעַפְּעָן אַהֲרָר — די אַהֲרָן וּוּטָ אַרְוִיסָּה

קומען ווי אין קריילאָוּס באַסניע (פֿאַכְּעֵל) מיטִין לַיְעַבְּדַ שְׁמַצְיָה
כא אַיְ רַאְךְ ...

רַאְזֶסֶס אָ : — אַכְּבָּעַ מִיר וּוּלְעַן זַיְן דַּי לַיְעַבְּדַ ... (צַו סָלָלָמָאוֹן) אַיְהָר
זַיְוִיט דָּרָר וּרְאָקְ, אַיְהָר צִיהָת זַיְךְ צְרוּיקָ אַיְםָ הַיְילָגָן לְאַנְהָה ...

סָאַלְמָאָן : — טַו קּוֹמֶט טַאֲקָעַ מִיטִּ אָנוֹן אַיְדָעַר אַיְהָר דָּרְגְּרִיבְּטַ
דַּי וּוּאַלְקָעָנָס ... (קוֹטְץ זַיְךְ אַרְוּם אַוְיְפָן זַיְגָעָר, טַוְתְּ זַיְךְ אַכְּפָה) פֿעַרְדָּ
שְׁפַעְטִינְגָּטְן אַן אַוְרָאָקְ. (עַגְעַנְבְּ זַיְךְ, גַּעַתְּ לִינְקָהָן).

רַאְזֶסֶס אָ (צַו לִיבְעָן) : — אַיְ, בְּחַאְבָּ אַיְהָם גַּאֲרַ פֿעַרְגָּעָסָעָן זַאֲגָעָן וּוּנְגָעָן
אָנוֹנוּרְ שְׁכוֹןָס אַיְנְגָעָלְ, עַרְפָּעָן בְּיִזְיָה אַגְּבָּעָן אַגְּבָּעָן אַוְרָאָקְ.

לִיבְעָן : — דָּרְיָוְאָגָטְן אַיְהָם אַונְזָאָן זַאֲנָטְן. (רַאְיָוָא אַפְּ).
פָּוֹן צְוּוִישָׁעָן דַּי בְּיוּמָר, רַעֲכָטְם, וּוּוּזָטְ זַיְךְ סָאַשָּׁא אַיְן אַ שְׁוּאַרְצָעַ
סָאַטְיִינְקָעָנָעַ הַעֲמֹדוֹל מִוטְ אַ שְׁוּאַרְצָעַן זַיְדָעָנָעַ שְׁנוֹרָ אַרְוּם מַטְלִיעַ מִיטְ
קוֹטָאָשָׁעָן, אַרְאָגְבָּעָהָאָגָעָן נַיְעַדְרָוָגְ בְּיִוְסְמָ זַיְוִתְ, טַרְאָגָטְ אַוְיְפָן הַאָנָדְ
דָּעַם פֿוּדְוָשָׁאָקְ, אַיְזָ זַעְהָרְ סִימְפָאָטִישְׁ, מִיטְ זַעְהָרְ שְׁעהָנָעַ בְּרוּוּנָעַ הַאָרְ
פֿעַרְמָרָאַכְּטָעַ אַוְיְגָעָן ...

סָאַשָּׁא : — זְדָרָאָוּסְטוּוֹאַיְטָיָעַ לַיְוָבָּאָוּ אַרְאָנָאָוָנוֹןָ ! (דְּרִיקָט שְׁמָאָרָקְ
אַיְהָרְ הַאָנָדְ מִיטְ אַ שְׁלָעַפְטָ זַיְךְ, מַהְוָתְ אַ וּוּאָרָפְ דָּעַם פֿוּדְוָשָׁאָקְ, צִיהָתְ
זַיְךְ אַוְיְפָןְ גַּרְאָן, דְּרוּוּתְ דַּי קָאָפְ אַיְן אַלְעַ זַיְוָעָן) — וּוּאָסְ
אַיְן דָּאָסְ עַפְעָם בְּאַלְמָאָן אַזְוִי אַוּוּקָגָלְאָפָעָן ?

לִיבְעָן : — אַוּוּקָגָנָאָגָנָעָן ...
סָאַשָּׁא : — וּוּאָסְ מַאְכְּטָמָ אַוְיָסְ, אַיךְ וּוּאַלְטָ אַיְהָם וּוּלְעַן זַעְהָעָן ...
לִיבְעָן : — עַרְ אַיְזָ נַאֲקָ נַיְטָ וּוּיְטָ, אַיְהָרְ קַעַנְטָ אַיְהָם דָּרְיָאָגָן.

סָאַשָּׁא : — אַיךְ הַאָבָּ מִיךְ פִּינְטָ צַוְיָאָגָעָן ....
לִיבְעָן : — אַונְזָאָס אַיְזָ גַּוְטָ... וּוּיְלָ עַס וּוּאַלְטָ אַוִּיסְקָוּמָן דָּאָס דַּי
וּוּאָסְ לְיוּפָעָן זַאֲ וּוּזָאָ, אַנְטָלוּפָעָן עַס פָּוֹן אַיְיךְ (אַלְגָגָעָ פְּאוּזָעָ)
לְיִבְעָ קוֹטְץ וּוּיְטָ פְּאָרָ זַיְךְ, סָאַשָּׁא בְּיִסְטָ נַוְרָוּזָ גַּרְעָוּלִידְ) —

סָאַשָּׁא : — לַיְוָבָּאָוּ אַרְאָנָאָוָנוֹןָ, נִיְיָן, לַיְוָבָּאָ, עַרְלִיבְּטַ מִיר אַזְוִי צַוְיָ
רוּפָעָן אַיְיךְ — וּוּאָסְ זַאֲלָ טַאֲן אַן אַרְבָּיוּטָרָ, וּוּעָן עַרְלִיבְּטַ
זַיְךְ אַיְן אַ בְּוּרְשָׁוָאָזָס אַ טַּאֲכְטָעָר ? ...

לִיבְעָן : — אַוְיָבָעָר בְּעַלְאָגָנָטָ צַוְיָ אַ דִּיסְצִיפְלִינְרָטָעָ פֿאַרְטָאִי, וּוּאַלְטָ
דָּאָס בְּעַסְטָעָ גַּעַוְוָעָן עַס אַנְצִוְרָעָגָעָן אַיְן זַיְוָעָרָ צַעְנְטָרָאָלְ-קָאָמָיָ
טָעָמָ ... (שְׁמוֹיכָעָלָט).

ס א ש א : — איהר פערשלעפט די רoid אן א זויט... (שטיילער) — וואָס
וואָל דאס בעדייטען, ווען מען בעגעגענט אַ מענשען אַן ס'הייבט
שטאָרָק אַן קלֶאָפָעָן אַין האָרְצָן? אַין די אַיְגָעָן ווערט פֿונְסְטָעָר,
די פִּים בַּיְגָעָן זיך די קָאָפָּרְדָּיט זיך... ווען אַיך האָב אַיְיך בע'
געגענט מיט יַעֲנָעָם זַאתָעָן, צַוְּפִּירְדָּעָנָעָם קָאָוָאָלְיָעָר אַין מֵיר אָזָוִי
געוֹאָרָעָן... נָאָך עַגְּעָר ווי ווען אַיך בעגעגען פֿלוֹצְלָוָג אַיך אלְיוֹן...
ווען אַיהָר זוּיט שווֹין אָוּוּק ווּוּיטָעָר, האָב אַיך מֵיר גַּלְאָט גַּהַן
צַו אַיך, אַונְגָּעָרָן פֿעְנְסְטָעָר, ווּאָרָטָעָן. ווּאָרָטָעָן! אַוְיף ווּאָסָה
אַרוֹם אַין גַּעַוְעָן שְׁטִיל... אַהוְנדָה האָט זיך פֿערְגָּאנְגָּעָן מִיט אַמְּאָרָד
נָעַם סָאָרָט ווּאָיָעָן, מעַן זָאנְטָה דָּאס אַין דָּעַר הָוּוֹן, לְעַבְּעָן ווּעַלְכָּעָר
אַהוְנדָה פֿערְגָּעָהָט זיך אָזָוִי, מוֹן אִימְיצָעָר שְׁטָאָרְבָּעָן. אַיך גַּלְוִיב
נִיט אַין די זָאָכָּעָן, נָאָר מָאָדָּנָעָן, אַיך האָב דָּאס אָזָוִי נִיט גַּעַקְעָנָט
הָעָרָעָן... בֵּין אָוּוּק ווּוּיטָז, זיך אַומְגָנְדָרְעָהָט אַין די נָאָסָעָן אַן אַ
צַּיְעָל... פֿאָלִיכְזָוִי האָט מִיד אַפְּגָעָשְׁטָעָלָט אָוֹן, פֿרְיוּ גַּעַלְאָזָעָן, צַו
וועָסָם, צַו וועָסָם דָּאָרָפָּאָמָעָן אַן צַּיְעָל פֿרְיוּהָיוֹט?... (פֿאוּזָעָן, עָרָב
גרָאָכָט אַין די גַּעַזְבָּט אַין די הָעָנָדָה.)

לְיִבְּעָ : — סָאָשָׁא....

ס א ש א : — ווען אַיהָר רָופְּטָמִיך אָזָוִי ווּוְילְט זיך מֵיר אָזָוִי ווּוְינְעָן...
לְיִבְּעָ : — אַיך ווּאָלְטָה מֵיר קִיְּנוּמָאָל נִיט שְׁיַינְקָעָן ווען אַיך ווּאָלְטָה
אַיך מָאָכָּעָן גַּלְוִיבָּעָן אַין אַ זָּאָד ווּעַלְכָּעָר אַין אַומְגָנְדָרְעָהָט
ווּוּרְקָלְיָעָן... בֵּין אַיך צָוְנָעָמָעָן גַּלְוִיבָּעָן, הַיִּסְטָט צָוְנָעָמָעָן אַלְעָם,
אַיהָר לְיִגְּנָט אַרְיָין אַין אַיְגָעָן גַּעַפְּהָיָהָל די קָאָפָּה, די הָאָרְצָה דָּעַם גַּאֲנָצָעָן
„אַיך“... אַיהָר ווּאָלְטָה לְיִדְרָעָן אָוֹן, אַיך ווּאָלְטָה נִיט ווּעַלְעָן אַיהָר
וּאָלְטָה לְיִדְרָעָן.

ס א ש א : — אָוָס מִיטְלִיְיד ? — נָאָר נִיט דָּאס, נִיּוֹן, אַיך בעַט נִיט,
אַיך ווּלְ נִיט !

לְיִבְּעָ : — ווּ אַיהָר ווּוְילְט... אַיך קָעָן מִיְּנָעָ לְעַצְטָע ווּוּרְטָע, אָוִיב
אַיהָר פֿערְשָׁטָעָהָט זַוִּי שְׁלָעָכָט, צְרוּקְצִיחָעָן... .

ס א ש א : — אַבְּיָ אַיך זָאָל זיך אַפְּטָשְׁעָפָעָן פָּוֹן אַיך...
לְיִבְּעָ : — האָט אַיהָר זיך דָּעַן צְוּגְעַטְשָׁעָפָעָט ? ווּעַר זָאנְטָה עַס ? פָּאָרָד
קָהָרָת, אַיהָר זוּיט אַיְנָעָר פָּוֹן מִיְּנָעָ אַוְנָהָעָפְּלִיכְסָטָע, נָוְמָר זָאָר
גַּעַן, קָאָוָאָלְיָעָרָעָן, אָוֹן גְּרָאָר דָּאס גַּעַפְּעָלָט מֵיר אַין אַיך... אַיהָר

האט אוז רעכט צו רוידען ווי אנדערען, נאר דארף דען דער שטאלז
זיך פיהלען איזו בעליךיגט וווען געויסע געפיהלען געפינען ניט
קײַן געווישנטען אָפְּקָלָאנְג אֵין אֶزوּיִיטָעָנס האָרְצָ ?
סַמְּ אַ שְׁ אָ : — אַיְהָר הַיְבָט מַיְך נִיט אָן צֹ פָעָרָעָנְטָפָעָרָעָן ? .. וּוֹאָס נָאָק
וּוֹט אַיְהָר וְאֲגָעָן ?

ל' ב': — וואס נאך? (זוי פערטראכט זיך אביסעל) — א זאך וואכ איך האב נאך ביז יעכט ניט געוזנט... איך האב געליעבט א מענ- שען... בין גרייט געווען פאר איהם זיך צו אפערען, און ער, סאסאש, האט עס געוויסט און, זיך אפערקעהרט פון מיר. וואס האב איך געוזאלט מהן? ?

ס א ש א : — זיך אפֿגעערט.... פָוּן אַיְיךְ! — ווער אויז דאס גטווען?
ל ב ע : — וואם מאכט עס אויס, איך פרען נור, וואם האב איך
בעודאָרט טהאן?

א ש א : — עיר האט איזיך געווויס ניט פערשטאָגען... איזהראָ האט איהם געדאָרפט פערגעטען... איזהראָ שמייכעלט... איזיך ארטע עם ניט. אה, איזיך פערשטעה, איזהראָ האט עם נאר ווּאַס איזונגעטראָכט צוֹלִיעַב מיר, פֿאַר מיר, קונציגן! קונציגן, לְיוֹבָאָוּ אַראָנָאָוּנוֹנוֹ! איזהראָ זוּיט א גוֹטָע אַקְטְּרִיסָע... איזיך געה אַזּוּעָק אָזּוּ, דּוֹקָאָ אַזּן צִיּוֹת... אָזּ קוֹמֶט אָזּ אַנְדְּרָעָרָה... לְיוֹבָאָזּוּ, אַיְוָעָרָ נַאֲמָעָן אַיזּוּ ווּ אַגְּנָעָמָס-טען פֿאַר איזיך. שְׁפִיעָלָט וּזְקִיתָה דִּי הַעֲרָצָעָר פָּוּן עַרְינְסְטָע אַרְ-בִּיטָּעָר, אַינְטָעָלִיגָּנְטִין, לְמוֹפָעָן פְּרָאַלְיָעָטָאָרִיעָר...

— פון רעכטס קומט טערגויי פערטראויטש, אַ בלאנדען, הוועידא
ביויגזאם, אַנגעטהאָן נאָך דער מאָדער, די קאָפּ פערוֹאָרְפְּעָן אַבְּיסָעל אָן זוּם —

... פ... איביג וועגען דאס זעלבע: אַרְבִּיטָר, אַינְטָלְגֶּנְטָמָן
לומפָען פֿרָאַלְיָעַטָּאַרְיוֹר, עָפָךְ, אַלְעַקְסָאַנְדָּרָעָר מַאֲקָעְדָּאַנְסָקִי אֵיז גָּעֵז
ווען אַגְּרוּסָעָר מַעַשָּׂן, אַוּוֹר אַזְעַלְכָּעָזָבָעָן אַבָּעָר, הָאָט עָרְדִּי
איינְער גִּיט גַּעֲרָאַבָּעָן!...

ס א ש א : — און איהר קענט צוּרְעַבָּעַן... (וועיל אַוּוּקְגָּהּוּ).
 ס . פ . : — עי, איהר יאָסִיף פרעַרְאַסְנִי, איהר האט פָּרְגָּעַסְעַן —
 אייער מלכובש! (אנְפָּקְעַנְדִּיגּ סָאַשָּׁאָן) וווען ער געhamט דעם פִּידְוִישָׂאָק
 אונז געתהּ לינקס) — מָאַרְגָּנָעּ סָבוּעְקָטָעּ זְיוּנָעּ זְוִי, דֵּי אַרְבִּיטָעּ,
 קַיִּין טַקְמִיטִיךּ, אָוּן ווֹאָס ווּוִיטָר עַנְטוּוֹקְעַלְתִּיךּ זַיךְ אַיִּין זַיִּם מַיִּט א

טויופילשער שנעלקייט דו זעלבסט-אנערקענעונג זועלכע דערגעחת
שיין ביז צום קרייניך זיין !
כ. ב. ע. — דאס איז וויל וואס וויטער דערקענען זוי מעהר „סוב
יעקטען“ פון איייר סארט...
ס. פ. — איהד שניידט זיך, דוכט זיך, אויפז וווער שניט...
צ. ב. ע. — דאס איז, וויל איך דערקענען זוי מעהר...
ס. פ. — גמ... וואס געפינט איהד אין זיין, מעג איך פרענען?
ל. ב. ע. — ערונסטקייט.
ס. פ. — א שעהנער וווארט (אַרְוּמְקוּקָעֵנְדִּיג וַיֵּד) — לַיּוֹבָאָו אַרְאָר
נאָוָנוֹנָא, קומט וויטער, דאָרט איז בעסער.
ל. ב. ע. — ס' איז דא אויך גוט...
צ. ב. ע. — לַיּוֹבָאָו אַרְאָנוֹנָא, פָּאָרוֹוָאָס זַוִּית אַיְהָר אֶזְאָג... שְׁלַעַכְתָּעָ?
ל. ב. ע. — לאָזָט צוֹרוֹת. סערני פָּעַטְרָאוּוִיטְשׁ, אַיך בֵּין נִיט אַוְיפְּגַעַד
ליונט צי שטוייבען וואָסער.
ס. פ. — שטוייסן וואָסער?... קען מען פון מײַנְעַ רַיֵּד גַּרְנִישַׁט
נִיט אַרְוִיסְטָרָאָגָעָן?
ל. ב. ע. — יע... מען קען.
ס. פ. — מעג איך פרענען — וואס?
ל. ב. ע. — קאָפֶ שְׁמַעַרְצָעָן.
ס. פ. — וו איך זעה האָב אַיך אַיְיך הַיִּנְטְּ גַּעֲטָרָאָפָעָן מִיט פָאָר
טִינְעַ קָאָפְשָׁמָעָרְצָעָן...
ל. ב. ע. — יע, גַּעֲטָרָאָפָעָן...
ס. פ. — לַיּוֹבָאָו אַרְאָנוֹנָא, וואס איז מיט אַיְיך? (ער פָּאָלֶט אויך
די קני כָּפֵט קַושְׁעָן אַיְהָר האָנד, זי שְׁטַעַת שְׁנָעַל אַוְוָז פָּוֹן גְּרָאָז, ער
קוֹקֶט פָּעַלְאָרָעָן; פון וויטען, רעכט, וויזט זיך גְּרוֹנָע, זי זוֹנְגָּט;)
גרוֹנָע: — „שְׁטַעַת אוֹף אַיְהָר אַוְנְטָעַדְרִיקְטָעַ נָאָטְשִׁיעַם,
אי, מאָכְטַ צוֹ דָעַר הַעֲרָשָׁאָפָט אָז עַק, אָז עַק!
(לִיבָּע גַּעַת אַיְהָר אַנְקָעָגָעָן, רַיְדָעָן עַעַס שְׁטַוְיל, פון לַיְנָקָט קָוָמָט רַאִיסָא,
אוֹ לַיְבָעָן) —
ראַיְסָא: — הַעֲרָט, וואס איז דאס מיט סָאַשְׁעָן, ער לַיְעַנְטָ דָאָרט
די קאָפֶ אַיְנָגָעָנוֹרָעָט אַיְן דָעַר עַרְך, וואס אַיך האָב אַיְהָם נִיט
געַשְׁלַעַפֶּט — האָט ער זיך נִיט גַּעַוָּאַלְט אַפְּקָעָהָרָעָן.

ל' ב' ע : — ראיםא... תהוט א געפֿעלִינְקִוִיט, נעהמת זוי צו פון דאנען,
איך וויל דא בלוייבען אַלְיאַיָן... בי אונז איזה היינט א פֿאַמְּילִיעַן
ראטה, די גאנצע משפחה וויל פון מיר נחת האבעען... היינט מז
ענטשיידערט ווערען "ווער — וועמען"... מען קען נאך קומען
אהער אונז... בי אונז קען פֿאַרְקּוּמָעַן... א הײַסְעַדְעַטְעַ אַיהֲר
פארשטערטהט?

ר' אים א : — איך פֿאַרְשְׁטָה... איז... ווי אַזְוֵי צוֹנְעַמְעַן זוי פון דאנען?
ל' ב' ע : — בעט זוי אוועקגעhn וויטער... אַיהֲר ווועט שוין ועהן ווי...
ר' אים א : — אויב זוי וועלען דוקא וועלען געהן אהער, וועל איך זאָר
גען דאס אַיהֲר ווילט עס ניט...

ל' ב' ע : — אויך רעכט.
ראיסא געהט צו ס. פ. מיט איהם לינקען. — רעכטס קומען אָז
אהרונן, חוה אונז ר' זלמן. —

א הרוֹן : — וואָס ווֹוִים ווֹעֶר ווֹאָס פֿאַר אָ כלְאַפְּאַט מַעַן האַט מַיט אָ
סָאָר! דאס קָאַסְט אָפְ אָ שָׁלֵל מִיט גַּעַלְד. ווּמְעַן ווּעַט עַם בלוייד
בען? אַלְעַז פֿאַר קִינְדָּעַר, קְרִיגְסְטָטְעַן זוי דערפֿאַר אָ פֿאַרְדִּיאַקָּע!
חוֹה : — גְּרוּנוּ, גְּעוּ אַין שְׂטוּבָאַרְיָן!

גרוֹנוֹעַ : — איך גְּעוּ, איך דְּאַרְפָּאַבְּרָאַבְּרָעָן אַזְוֵעַקְעַהַן (געהט אוועק רעכטס)
א הרוֹן : — נ, נ, זיינען מיר געבענטישט מיט אָ דִינְסְט... דאס מַאְכְּט
דעַם "יתום" טוֹזְעַנְדָּאָל אָ טָאגְ דִּי מִתְהָ, אוּפְ "שְׁבִירָאַנְעָם"
געַהַט דאס, ס'אָ קָלָאָגְ צוּ פְּרָהָעָן אָז מַיקְיָטָע אַיז אָ סְטָאַרְעַטְעַ
שָׁאָ אַט אַיז אַונְזָעַר דָּאַטְשְׁנִיצְעָן... דָּעַפְּטָאַצְיָעָס דָּאַרְפָּעָן צוּ אַיהֲר
קְוּמָעַן, ווי צוּ גְּרָאָפְ ווּוִיטְטָעַ, ווֹאָס קְלָעָרְטָזְזָוְיךְ ווּאָלְטָאַט אַיךְ גְּעַרְיָן
וּוִיסְעַן!

חוֹה : — עַר הַיּוֹבֶט גְּלִוְיךְ אָז פָּוּן לִינְקָעַן זְוִוְט... אָז סְחַלְפְּטָט נִיט מִיט
גְּוּטָעַן, גְּעהַט מִיט בְּיוֹזְעַן...
א הרוֹן : — צוּ ווֹאָס מִיר דִי פֿאַלְיוֹטִיקָע? (צום שדָן) הערט אַיהֲר?
ווען איך בין אַלְטָג גְּעוּוֹן אָ יַהְאָר 35 האַט מִיר מִין מַאְכָע גַּעַד
געַבְעַן אָ פֿאַטְשָׁן....

ר' זלמן : — ווֹאָס אוֹ שִׁיךְ, אָ מַאְלִינְגָעָן אַהֲרָעָן...
חוֹה : — אָ גְּוּטָעַן הַעַלְפְּט אָ וָאָרְטָט, אָ שְׁלַעַטְעַן, קוּין קְלַעַפְ אַוְיךְ נִיט...
א הרוֹן : — מַעַן מוֹז אַרְיוֹסְטְרִיבָעַן דָעַם דָוָר פָוּן קָאָפְ (צוּ לִיכְעַן)
אַיךְ זָאג דִיר אָז מִיט האַרְבָּע ווּוְרְטָעָר, גְּעוּ מִיט גְּוּטָעַן (הַעַבְרָה)
קּוֹם אַין שְׂטוּבָאַרְיָן!

חוּה : — לֹיבָע, מַאֲךָ נִיטְ קִיּוֹן לְיוֹתְרַעַנְדַּע גַּעַלְעַכְטָעַר, מַעֲגַסְטַ צַוְּהַעַרְעַן אַמְּאַלְ וּוֹאַסְ עַלְטַעַרְעַן וְאַגְּעַן, קִיּוֹן מַאֲנַאַשְׁקַן וּוּסְטַוְיַן דָּאַךְ נִיטְ וּוֹעַרְעַן (צָוְם שְׂדֵן) אַיךְ הָאָבָ גַּאֲרַן נִיטְ גַּעַוְאַגְּטַ מַיְנַעַן עַלְטַעַרְעַן צַוְּהַעַרְעַן אַ דְּעַה, וּוֹאַסְ גַּעַהְיִסְעַן, דָּאַסְ גַּעַפְּאַלְגַּטְ, שָׁאַ, שְׁטַילְ וּוֹיַ אַקְּטַשְ׀יַנְקָעַ.

לִיבָע : — בִּזְוּטוֹ גַּלְיקְלַיךְ...

חוּה : — גַּעַוְוִים גַּלְיקְלַיךְ... וּוֹעַרְ וּוֹאַלְטַ דָּאַסְ מַיְיךְ אַיְצַטְ נַעַמְעַן אַזְאַזְ אַלְטַעַן אַן צַיְינְעַרְ ? (שְׂדֵן הַוּסְטַ אַזְ אַלְכַטְ).

אַהֲרוֹן : — נִיטְ גַּעַפְּעַלְעַן אַיהְרַ וּוֹאַסְ דִּי מַאֲכַעְ הָאָטַ דֻּעַם טַאַמְעַן נַעַמְעַן ! —

רְ זֶלְמָן : — עַטְ, וּוֹאַסְ אַיהְרַ רַעַדְטַ, אַן עַבְרָהָה דִּי צִוְיטַ בְּלַעַבְעַן, אַטְ לְאַזְוֹטְ בְּעַסְטַרְ מַיְיךְ רַיְוָרְעַן.

(אַהֲרוֹן אַזְ אַזְחַה גַּעַהְעַן אַפְּ, שְׁפָאַרְעַן אַוְנְטַעְרַ דִּי בְּיַוְמָעַרְ, רַיְוָדְעַן).

רְ זֶלְמָן : — מַעַגְ אַיךְ פְּרַוְיְלַין עַפְעַס פְּרַעְגַּעַן ? וּוֹאַס עַנְטְפְּרַעְעַן דֻּעַם הַעֲרָרְ גַּאַלְאַשְׁין ?

לִיבָע : — אַיהְרַ וּוֹיְסַטְ שְׁוִיןְ וּוֹאַסְ.

רְ זֶלְמָן : — עַ, עַרְ וּוֹיְסַטְ דָּאַךְ אַזְ מַעַן הַאַלְטַ מִיטְ אַיךְ יַעַ בַּיְ אַשְׁרוֹדְקָ ? עַרְ לְאַזְוֹטְ דָּאַךְ מַיְיךְ נִיטְ רַוְהַעַן (שְׁטַילְעַרְ) הַעֲרָטַ אַטְ בְּעַסְטַרְעַ מַעַשְׁהָ עַרְ שְׁטִימַטְ אַיְוֹנְ אַוְיַהְ אַהֲלַפְטַ צַוְּנַעַמְעַן וּוּקְסַלְעַן, „דַעַרְ מַעַנְשַׁ, זַאֲגַטְ עַרְ — אַיזְ מִירְ גַּעַפְּעַלְעַן, חַאַטְשַׁיְ זַיְ אַיזְ פְּעַרְ מַיְשַׁטְ אַיְן דִי הַיְוִנְטִיגְעַן אַוְמְגַלְיַעַן, פְּאַרְטִיְעַן, אַן אַזְ זַיְאַ וּוֹיְלַ וּוּקְסַלְעַן — זַאֲלַ זַיְוַן וּוּקְסַלְעַן... מַעַן רַעַדְטַ דָּאַךְ אַיְהָם מַיְטַ וּוּפְיַעַלְ מַאֲלַ אַזְוַיְ פִּיעַלְ אַזְנַעַן עַרְ וּוֹיְלְ קִיְנַעַם נִיטְ אַנְקְוּקַעַן, נַלְיַיךְ — זַאֲגַטְ עַרְ — פִּירְ אַיךְ זַיְאַ אַזְוּעַקְ אַיְן רַאַסְטִיעַ אַזְ זַיְ וּוּעַטְ בַּיְ מִירְ לַעַבְעַן וּוֹיְ אַפְּיַגְעַלְעַ אַיְן אַנְעַטְ (שְׁטַילְעַרְ) אַיהְרַ וּוֹיְסַטְ אַסְוָרְ ? אַסְוָרְ אַיְיךְ פְּאַטְעַרְ הַאַלְטַ מִיטְ דִי גַּעַשְׁעַפְטַעְן גַּאֲרַ שְׁמַאַלְ, וּוֹעַן מַעַן לְאַזְוֹטְ אַפְּ דֻעַם שְׁדוֹךְ — קַעַן עַרְ בְּאַנְקְרַאַטְוּרַעַן... אַיהְרַ פְּעַרְ ? שְׁטַעַחַתְ ?

לִיבָע : — וּוּפְיַעַלְ קַעַן דַעַרְ שְׁדוֹךְ אַרְיִינְבְּרִיְינְגַעַן מִיְּן פָּאַטְעַרְ ?

רְ זֶלְמָן : — וּוֹאַסְ חַיְסַטְ ? אַסְוָרְ אַוְיכְ אַיךְ פְּעַרְשַׁטְהָ וּוֹאַסְ אַיהְרַ מַיְינַטְ ?

לִיבָע : — אַיךְ זַעַהְ דָּאַסְ... וּוּפְיַעַלְ קַעַן אַיךְ יַעַצְטַ אַפְּקַאַסְטַעְן מַיְנַעַן עַלְטַעַרְעַן ?

ר' זלמן : — ס'א שאלת דאס איז אביבעל ! זאל איך דאס פאַרדינען
אלע ואַהֲרָן .

ל' ב' ע : — איז זאלען זוי מיטן'ן נדען פערבעטען זוי געשעטען ...

ר' זלמן : — איהר רעדט דאך וויאָס קינד... פרעהר — שפעטער —
עם ווועט דאך מיזען קאָסטען !

ל' ב' ע : — הערט, איך בעט איזיך וווײַטער, מיידט אום אונזער הויז.

ר' זלמן : — ס'טייטש, ס'טייטש, איזו פיעל גענאנגען, געפֿאַהרען,
צום סופ... .

ל' ב' ע : — וויפֿיעַל האט דאס איזיך געקאָסט ?

ר' זלמן : — עט, וווער ווועט מיר אויסצֿאַהֲלָן ?

(ליבע געהמאַט שנען פּרוֹוִס פּוֹן טִיסְטוּרְוִיל אֶן אַסְגֶּנְגֶּיּוּעַ, גיט עס אַוְם
ער געמעט עס געהר אַונְגְּעָרְעָן, עס קומען צו גאהענטער אהַרְוֹן אָנוּ חֻוחָה.)

אַהֲרָן : — נו, אַפְּגַּנְעָרְעָט ? גַּעַפּוּלְתְּ ?

חוּה : — פֿרְעָמְדָע קענען בֵּי הַיְנְטִינְגַּע צִיְּטָעַן מַעַהְרָ פּוּלְעָן וּוְיָאָ
איינגענע... .

ר' זלמן : — כ'ווֹי, נו, פרעהר, שפעטער... גַּאֲרָנִישְׁטַט (הוֹסְטַט) מיר
אייז שווין לאָנג צוּיְטָ אַהֲיִים... .

אַהֲרָן : — ווָאַסְמַחְתָּ זַי אַיְיךְ גַּעַנְטְּפַעַרְתָּ ?

חוּה : — קענסט דאך בֵּי אַיהֲרָ פֿרְעָנְעָן (זוֹ לִיבְעָן) ווָאַסְמַחְתָּ אָן
עַנְטְּפַעְרָ ?

ל' ב' ע : — דאס... מען האַלְטַט נִיט בֵּי אַ שְׂדוֹק... .

חוּה : — ווָאַסְמַחְתָּ ? אַ מעַנְשׂ ווְאַרטָּ דְּאַךְ !.... ווָאַסְמַחְתָּ מִיר אָז
אַיְיךְ הַיִּסְמְכָה אַהֲרָן קָוְמָעָן אָזֶן עַנְטְּפַעְרָ אַיהםָן אַזְנִידְמִיט
אַיהםָן !

ל' ב' ע : — אַיְיךְ הַאֲבָבָמְוֹת אַיהםָן נִיט ווָאַסְמַחְתָּ צוֹ רִיְדְעָן.

אַהֲרָן : — מיט סַאַשְׁקָעָן, מיטן'ן לעחרער'ל אָן שִׁיחָ, מיט רַאִיסָאַן —
אוֹן "סַעְרָגִי פֿעַטְרָאָוִוִּיטַשְׁ" אַנדְרָעָט לִיְעַנְטָעָם נִיט אַ רָּוח אָז
זַוְּיָן טַאַמְעָנָס טַאַמְעָנָן אַרְיוֹן — מיט זַוְּיָן וּרְיִידְעָן אָן אַ סּוֹף,
אָן אָן אוּפְּהָעָר אָן מיט אַיהםָן זַי נִיט ווָאַסְמַחְתָּ צוֹ רִיְדְעָן !

ר' זלמן : — נו, האט מיר אַ גּוֹטָעָן (וּוְיל אַוּקְגַּעַהָן).
חוּה : — גַּעַת אַרְיוֹן, זַוְּיָט מוֹחָלָן אָן הוּאָן, מִיר וּוּלְעָן גַּלְיוֹיךְ אָנוֹ
טַעַרְקָוְמָעָן (שְׁדָכוֹ אַפְּ). .

א הרוֹן : — וואָס איז דאָס פֿאָר אָן עַנְטֶפֶר, זָאג מִיר !

לֵיבּעַ : — צוֹ וואָס אָזָה טּוּמָעַ, מעַן זָיךְ צְנוּפְּלִוּפֶן ?

חוֹה : — צוֹ וואָס איז טּאָקָעַ דּוּר שְׁרִיּוּן ?

א הרוֹן : — אָזָה זָיא הָטּ מְוֹרָא פֿאָר אָ טּוּמָעַ — טּוֹ זָאָל זָיְצָה דּעַם

נִיטּ בְּרוּיְנֶגֶן, אַיךְ וּוּלְאַיְהָ וּוּזְוָעַן וּוּרְעַלְטָעַר אַיזָּה... (צָוּ לִיבְעַן)

זָאג מִיר נָאָר, וּוּסְטּ פְּאָלְגָעָן וּוָאָסּ מַעַן הַיּוֹסְטּ דּוּר ?

לֵיבּעַ : — וואָס ?

א הרוֹן : — נִוטּ פְּעַרְשׂוֹוָאַרְצָעַן מִיר דִּי אַוְונְגָעָן.

לֵיבּעַ : — מִיטּ וּוָאָס ?

א הרוֹן : — וואָס, וואָס, וואָס מִיטּ וּוָאָס, וואָס מִיטּ דּאָס, אָטּ מִיטּ

וּוָאָס ! זָי פְּרָעָמֶת נָאָה, מִיטּ דִּיְזָן בְּאָסָעּ קָאָמָאנְדָעּ, סָאָבְּרָאָנוּסּ,

מִיטּן' זָוְכָעַן מִקּוּם מְנוּחָהָסּ פֿאָר דִּיְזָן „מְעַנְשָׁהִיטּ“ מִין וּוּלְטּ

פְּאָרָוָאָרְגָּנְרָעָקָעּ ! (צָוּ חֹהָה) לְיִוְנְגָעָר בְּעַגְעַנְגָעָטּ מִיר דּוּר פְּרִוְסְטָאָוּ

אָן זָאנְטּ מִיר אָסָוד אָזָה מִין טּאָכְטָעָר אַיזָּה צָוּ נְרוּסְעָעּ „פָאָנִיּ

בְּרָאָטִיעּ“ מִיטּ דִּי הַיְוָנְטִיגָעּ, דִּי „בְּוֹנְטָאָוּשְׁטִיקָעּ“, „זָועָה בְּעַדּ“

סֻעָר, זָאנְטּ עָר, הַיְתָה זָי דּוּ אַיְדָעָר מִיר זָוְלָעָן זָי דְּאָרְפָעָן הַיְתָעָן,

סְגָעָהָעָטּ אֲבִיטָעָעּ ? וּוּרְטָטּ, זָי וּוּסּ פְּעַרְפִּינְסְטָעָרָטּ וּוּרְעָעָן אָן

אָסְטָרָאָגּ ! (צָוּ לִיבְעַן) שָׁוֹן גַּעַה אַין שְׁטוּבּ אַרְיוֹן, צָום לְעַצְעַן

מָאָל זָאג אַיךְ ...

לֵיבּעַ : — אַיְהָר טָאָרטּ מִיךְ נִיטּ צְוּיְנְגָעָן, אַיךְ וּוּלְזָיְן פְּרִיּוּ.

א הרוֹן : — אָזָה זָוְצָעַן אוּפּ מִין קָאָרָקָעּ ? פְּרִיּוּ !

לֵיבּעַ : — אַיךְ וּוּלְאַרְבִּוּטָעָן, וּוּי אַנְדָרְעָרָעּ. —

א הרוֹן : — זָאג נָאָר, מִיר וּוּלְעָן דָאָזָה סְקָטָעָה ?

גְּרוּנוּן (פָּזָן וּוּיְתָעָן) : — דִּי גַּעַסְטּ וּוּלְעָן זָיךְ צְוָנָהָן, מַעַן רַוְפְּטּ

אַיךְ ! — (אָבּ).

חוֹה : — נָוּסְטּ שָׁוֹן נְהַמְּמָעַן אָסּוֹא ?

א הרוֹן : — עַס וּוּסּ נְעַמְּעַן... אַחֲרָא אַדְעָר אַהֲרָן (צָוּ לִיבְעַן) קָלְיִיבּ

זָיךְ אָוִיס אַיְינָסּ פָּזָן דּאָסּ בְּיִידְעָ, אַדְעָר טּוֹה וּוָאָסּ מַעַן הַיּוֹסְטּ,

אַדְעָר דִּיְזָן זָוְאָנִיעּ, דִּיְזָן דּוֹךְ זָאָל מִיר דָאָזָה נִיטּ זָיְן !

חוֹה : — לִיבְעַן, בְּעַרְעַבְעַן נָאָר צָוּ וּוָאָסּ וּוּסּ דּאָסּ בְּרוּיְנֶגֶן ?

א הרוֹן : — נִוְתָּא קִיּוּן בְּעַטְעַן זָיךְ, אָזָה לְאָסְקָעָם, אַזְוִי אַדְעָר אַזְוִי (צָוּ

לִיבְעַן) זָוְלָסְטּ פְּרִיּוּ זָיְן ? טּוֹה גַּעַה, גַּעַה דִּיְזָן זָוְאָנִיעּ זָאָל מִיר

דא נויט זיין ! (ווען זו מאכט א בעוועגונג ווי צו געהן). געהסט טאָז
קע ? כאפערן פרוייהיט מיט דיזן באסע קאמאנדע ? טו נאַ-שיעז
דייר אויפ'ן וועגן !

(ער גיט איזהր אָ פֿאַטְשִׁישׁ, חוה שלעפֿט אַיהם ערשראָקען פֿאַרְצִין האָנד,
וואָי אָ מייעדר פֿערלָאָזֶט ער די סֿצעְנֶעָן, נֿאָך אַיהם חות.)
לייבע בלויובט שטעחן גּוֹיִיךְ, אַטְהָעֵמֶט שׂוּוֹרְעָרָאַ, אַיזְהָרָע לִיבּעַן ווערטען
פֿערקְרוּימֶט אַיְוָן אָ קְרִיְינְקָעַן שְׁמִיבּעָלָל. די האָנד גּאָר ווועלכּען כאָפֿט אָן
קְוִיאָמְפְּחָאָפֿט די ווענטעל פֿוּן באָנק — צִימְעָרְטָמְט . . . .

(פֿאַרְהָאָנָג פֿאַלְטַה אָנְגָנוּאָם.)

דרימער אקט

ליבעום קווארטיר, לונקם א בעטל, דערביי א שירמע, א משיעל, אויף איהם א לוייכטער, ליכט א. ד. ג. א שיסעל מיט א קרוג, דערביי א וויסער האנדטוד; רעכטס היינגען פאליצ'זעס מיט ביבער, אויניגע שטולען; און מיטען א טיהר, פיהרט צו א פינסטערען קארידאָר, ביזס פענסטער — א גרויסער טיש מיט ביבער, פאָפֿיַּרְעָן, א גלאָבִּים, א ניעדריגער לאַמְּפָק מיט א גראַנְגָּם קאַלְפָּאָק.

לובע זיצט ביזס טיש און שרוייבט, די האָר פערלייגט אין א שווערע ניעדריגע „פריטשאָסטְקָע“, און א שוואָרצע קלוייד און „קאָסָאָוָאָרְטָקָע“. ראייס אַיְוָנְגָּהָיָלֶט און א גרויסע טוק, לעזט א בּוֹך, און צימער איז שטאָרְקָן דונקעל.

ר אַיְסָאָ : — אַיְ, עַי, ווֹאָס זַיְ זַיְנָעַן די ערגרער העלפֿט ! — פָּאָר
וֹוָאָס שַׁוְּיִינְגְּטָן מַעַן דָּאָס ?

לַיְבָּע (שרוייבענדייג) : — אַנוֹ, ערמוניערט אַונְזָעָר בעסערע העלפֿט צו
אַ רְעוּאַלְצִיאָן ...

ר אַיְסָאָ : — אַנוֹ ווֹאָס מַיְוִינְט אַ�חֲר ? ווֹעֵן אַלְעָז אַלְעָז שְׂרִיעִין ...
אַפְּלוּ אַיְוָנְצָעַלְגָּע, ווֹאַלְטָעַן אַיְיךְ אַסְּקָעַנְטָאָס אַופְּתָהָן ...

לַיְבָּע : — אַיְוָנְצָעַלְגָּע... טְשְׁכָעַן זַיְ ... אַנְאַלְיוֹרָעָן, רְעַאלְיוֹרָעָן, פִּיהָ
רָעָן שְׁוִין אַרְוִוִּים גַּאנְצָע קְוָפָעָס מִיסְט אַוְהָ דָעַר בְּיָהָנָע, דָעַרְוָיָּיל
בְּעַפְּצָצָט מִיט פָּאַזְוּעַ, בְּעַלְיָוְכָּטָעַן מִיט שְׁעהָנָע פִּיעָרְלִיךְ, אַונְזָע
טְעַרְגָּנְשְׁטוּסָעַן מִיט גַּאט ...

ר אַיְסָאָ : — יַע, ס' אַיְן גַּעַוְאָרָעָן אַמְּדָע, שְׁטוּדִירָעָן די פְּרָאָגָע,
מוֹר פָּעַרְמָאָגָעָן אַסְּקָעַנְטָאָס טְוָדָעַנְטָעָן. (לְאַכְתָּבָטְסָטְיוֹשָׁ).

לַיְבָּע שְׁטָעַלְט זַיְ, חַוִּיבָּט אַוְיָף הַעֲכָר די סְטָאָרָע — די פָּעַנְסְטָעָר אַיְן
פָּעַרְפָּאָרָעָן — זַעַכְתָּ זַיְדָזְרִיךְ, טְרָאָכָשׁ, בּוֹקָעָט זַיְדָזְרִיךְ די פְּוִיסְטָעָן,
גַּעַטְמָט די פָּעָן אַיְן שְׂרִיוּבָט וּוּוּטָעָר.

ראים א : — נעצטנע האט מען בי גריינגרן גערעדט איבער דיא זאי
בען, זיין רופען דאס „פריעע ליבע... און, סאשא קוקט אויס איזוי
שלעכט... ער ווועט פון זונגען אראָפֿ...“

ראים ב : — ראייסאָ... איך האָב איזיך נבעבעטען...
ראים א : — שווינגען ? איהר בעט שווינגען, זיין — ריזען, וויס
איך ניט ווועמען נאכזונגעבען. איך קען ניט זיין גלייכנילטיג וווען
מען ריהרט און אייער פערזאָן, בודטאָבי איהר שפיעלט זיך מיט
העיצער...“

לי בע : — ניין, ניין איך בין מיט זיין קוינמאָל ווויט ניט אוועק,
(געחט אום גערוועז איבערן צימער) אפשר... האט דאס זיין צונגען
צווינגען ? ... איך האָב געליעבט נאָר איזנצעלען שטריכען פון
זיעירע בָּאָרָאָקְטָעָרָעָן... ווער וויס ? ווען איזינער פון דיאָ אלע — צוֹזָאָמָעָן
בעזיצען דיאָ בעסערע אַיִינְגְּנְשְׁאָפְּטָעָן פון דיאָ אלע —
גענוּכָען וואָלֶט פִּילְיִיכְּטָדָר אַיִינְגְּנְדָר גַּעֲנוּגָן צוֹ
גאנצָען מענשען ווועלְכָעָר... וועלְכָעָר זאל זיין שטאָרָק גַּעֲנוּגָן צוֹ
פִּיהָרָעָן, ניט נאָר גַּעֲפִיהָרָט אַדְרָעָר פָּעָרְפִּיהָרָט וווערָעָן, פָּאָר אָ
וועלְכָעָן עס זאל זיך וועלְלָעָן, דאן, זיין איהר זאגט : ווען דאס הארץ
בִּיְוִינְקָט, נָאָגָט, ווַיְיִינְט — אַוְאָרוֹפָּתָן זיך, קְנִיחָעָן, שְׂטָאָרְבָּעָן !...
אוֹאָהָאָב אַיך ניט בעגעגענטן... וועל קוינמאָל ניט בעגעגענען...“

ראייס א : — די פערשטעהן איזיך ניט...
לי בע : — אָנָּן אַיך אַלְיָין ? — אַיך הָוֵיב זיך אַיך אָן ניט צוֹ פָּעָרָה
שטעהן, אָן צוֹוִיְעָל אָוִיב אַיך האָב זיך ווען יאָפָּרְשְׁטָאָנָעָן...
מיָר דָּאָכָט, אַיך זיך עַפְּעָם אַלְיִיכְּבָּרָן וועג, אָן זָכְעָנְדִּיג, פָּעָרָה
קריך אַיך אַלְזָן ווַיְוִיטָעָר... אַלְזָן ווַיְוִיטָעָר...“

ראייס א : — ווי לְעַבְּדִינְג עַמ אָיוֹ גַּעֲוָעָן אַמְּאָל, אָן ווי טוֹיט סָאָיוֹ
יעַצְטָט, עַפְּעָם זַיְנָעָן אַלְעָגָעָן גַּעֲוָאָרָעָן אַנְדָּעָע, ווי מען וואָלֶט זיין
פָּעָרְבִּיְוִיטָעָן... וואָס ווועט דאס זיין ! הא ?

לי בע : — נאָרְנִישָׁט ווועט זַיְן... עַס אַיוֹ טוֹיט אָרוֹם; אָין קָאָפּ אָ
כוֹיְשִׁמְאָש, אָן הארץ — אַ בֵּית עַולְמָה, וואָס ווַיְוִיטָר קָומָעָן צוֹ
מעהָרָ קְבָּרִים, מַעְהָרָ שְׁטִינְנָעָר ; שְׁוֹועָר אַרְוָמְצּוֹרָאָגָעָן זיך מיט
טוֹוִיטָעָן אָן די שְׁטִינְנָעָר פְּרָעָסָעָן, דְּרִיקָעָן דאס הארץ... (בָּאָזָע).
ראייס א : — עַס וווערט פִּינְסְטָעָר... אַיך וועל גַּעֲוָהָן נַעֲמָעָן גַּזְוָע (געטט
אלְיוֹן פָּוֹן אַ שְׁקָאָטְוָלְקָעָן קְלוֹנוֹנְגָעָהוּ, גַּעֲהָט שָׁאָלָר אָרוֹוָס).

גרינַארִי (אַרְומַקּוּקָעַנְדִּיגּ זַיךְ): — הַיֵּינְט אַבְּעַנְד צַו דָּרֶר בְּעַשְׁטוּמַד טָעַר צַיִיט, וּוּעַט אַיהֲר בְּעַקְוֹמָעַן דָּעַם רַיוּוֹאַלְוּעַר אָנוֹן וּוּסְעַן דִּי מִינּוֹת וּוּעַן עָר וּוּעַט אַרְוִיסְפָּאַהָרָעַן... הַאֲט אַיהֲר וּוּאַס אַנְצְׂזּוֹאַר נָעַן? וּוּאַס אַיְבָּעַרְצָוּנְעַבְּעַן? נַיְינַן... (זַיאָ דָּרְוִיטָמְזִין קָאָפּ אַוְתִּיךְ נַיְט) גַּעַת אַיְיךְ אַזְוּעַק. (אַפְּ).

לִיבָּע: — הַיֵּינְט... הַיֵּינְט! (דָּרִיקְט שְׁטָאַרְקּ צְוֹזָאַמְעַן אַיהֲרַעַן הַעֲנָה, שְׁטָעַלְט זַיְוַן גַּעַדְעַן זָוָן, קְוֹמָעַן אָוִוִּס דָּרְבָּזְוִיכְטִיגּ, רַוִּיט, דָרְזְוַעַת רַאַיסְאַן וּוּעַלְבָּעַ קְוֹמַט אַרְיוֹן מִזְטַדְיַה קָרְאָסְיַן, שְׁטִילַן) מִינְעַן הַעֲנָה... וּוּי אַין בְּלֹוט דָּרְכְּגַעְוּוֹיְקַט.

רַאַיסְאָ: — דָּאַס קְוֹמַט פָּמָן הַיְמָעַל, וּוּעַן דִּי זָוָן. פָּעַרְגַּעַתְּ.

לִיבָּע: — וּוּעַן דִּי זָוָן פָּעַרְגַּעַתְּ... (נַעַמְתַּזְיַד אַנְטְּחָאוֹן).

רַאַיסְאָ: — אַיהֲר גַּעַתְּ שָׁוִין אַוּוֹעַקְטָוָאנְעַן דִּי פָּאַפְּרִעַן? אָנוֹ אַיְזַּוְוּל דָּא אַלְאָפְּטַאְמַה תָּאָן אֲהַיִם, מִינְעַן קְעַנְעַן דָּאַס מַעַן הַאֲטַט מַךְ שָׁוְין פָּעַרְפָּאַט אַיְן קָאַזְוָמָאַטְקָעַ. פָּאַרְאַיְינְסָמְזָעַן הַאֲבָעַן זַיְוִי מִיטַּמְרַץ צַוְּתָאַן פָּאַרְוּוֹאַס אַיְיךְ הַאֲבָמִיד אַגְּנַעַטְשַׁעַפְעַט אַזְיַעַר רַעַי וּוּאַלְזִיעַע" סְמַשְׁוּעַר אַוִּיסְצּוּקְמַעַן מִזְטַעַלְעַרְעַן.

לִיבָּע: — נִיטְגַּרְגַּנְג אַיְזַּוְוּק מִיטְקִינְדְּעַר (זַיְוָעַט צְוֹזָאַמְעַן פָּאַפְּזַעַן רַעַן אַיְן אַפְּאַרְטָאַפְּלַע גַּעַהְעַנְדִּיגּ צָוְמַת טִיהָר) אַיהֲר וּוּעַט דָּא לְאַזְעַן דָּעַם שְׁלִיסְעַל אַונְטְּמַעַרְיַן טִיהָר (אַפְּ).

רַאַיסְאָ (גִּיסְט אַרְיוֹן קָרְאָסְיַן אַיְן לְאַמְפּ, וּוּאַשְׁטַט דִּי חַעַנְג, צִיהָת אַרוֹם, דִּי בְּלוּקָע, פָּעַרְרִיבְטַדְיַה הָאָרָה, דָּעַר וּוּינְדַּי יְוִיסְטַדְיַה לְאַדְוִין, פִּיוּוֹט, וּוּינְטַן, זַיְזִינְגַּט שְׁטִילַן):

„הַוְּלִיעַט, הוּלִיעַט בְּיוֹזָע וּוּינְטַעַן,
פְּרִוְיַה בְּעַהְעַרְשַׁת דִּי וּוּעַלְטַ,
בְּרַעַכְתַּדְיַה צְוּוִיְגַּעַן, רִיסְטַדְיַה בְּוּימַעַר
טָהָוַת וּוּאַס אַיְיךְ גַּעַפְעַלְטַ

הַוְּלִיעַט הוּלִיעַט בְּיוֹזָע זַיְנְטַעַן

דָּאַס אַיְזַּוְוּדְעַט צִיּוֹת

לְאַנְגַּג וּוּעַט דָּוּיְעַרְעַן דָּעַר וּוּינְטַעַר,

זַוְמָעַר אַיְזַּאְדְּ וּוּוִוִּיט!...“

(עַם עַפְעַט זַוְקַשְׁטַול דִּי טִיהָר אַרְיוֹן סְקַוְמַט אַרְיוֹן סְעַרְגִּי פָּעַרְאַזְוּוֹטַשׁ)

ראיסא : — סערני פערטראָויטש ?

ס. פ. : — ער אלין ! נמ... ס'או פינסטער, קאלט, און זו זונגעט. —

ראיסא : — און איהָר... זונקט...

ס. פ. : — אָוועַע אָונְזָע טִשְׁנָאָוָנוֹןָי מֵוֶיטָן פֿאָרטָאָפָּעל ? הָעָרֶת נָאָר,
ראַיסָא, אַיך ווַיְלָמָּות אַיך יַעֲצָט עַפְעַם רִידָעָן.

ראיסא : — מִוְתָּמִיר ? עַרְנְסָט ?

פ. פ. : — זעהָר עַרְנְסָט.... אַיך בֵּין ווַיְוִיטָעָר גַּעֲוָעָן בֵּין לִיְבָאָוָס
עלְטָעָרָעָן, זַוְיַוְילָעָן אַזוֹז וְזַאל קַומָעָן אַחֲיוֹם, אַבְעָר... מִיט אַיהָר
אַיְזָן שְׁלַעַכְתָּ... זַיא וְוַיְלָמָּית גַּעַהָן אַוְיָהָק אַמְפָרָאָמִיסָעָן... וְזַעַן אַיְזָן
מִוְצָעָר וְזַאלָט מִיר הָעָלְפָעָן!... וְזַעַן זַיא וְזַאלָט זַיך צְרוּקְקָעָרָעָן
אַחֲיוֹם, צַו אַיהָרָעָלְטָעָרָעָן צַו לִיְהָר גַּלְיָיכָעָן, דָּאָזָן....

ראיסא : — ברָאוֹא ס. פ. ! אַיהָר זַוְיָהָט אָן אַמְתָּעָר קָאָרְיָעְרִיסָט !

ס. פ. : — פֿאָרוֹוָסָס זַאלָט אַיהָר נִיט וְזַעַגְעָן, אַמְעָשׂ וְעוֹלְכָעָר קָעָן
לִיעְבָּעָנְדוֹג נִיט פֿעָרְלָעָרָעָן זַיְן פֿעוֹשְׁתָּאָנד ?

ראיסא : — זַו וְזַעַט נִיט גַּעַהָן... אַז זַו בְּעַשְׁלִיסָט עַפְעַם...
ס. פ. : — קַעְנָעָן דִּי אָוּשְׁטָעָנְדָעָן עַנְדָעָרָעָן !... וְזָס פֿעָרְדִּינָט זַיְן
פָּוֹן אַיהָרָעָאוֹרָאָקָעָן, פָּוֹן אַיבְּרָעְרִיבְּעָנָס ? —

ראיסא : — וְזַעַן זַיְן זַאלָט נִיט פֿעַרְתְּהִילָעָן אַזוֹז פֿיְעָל צַו אַנְדָעָרָעָן. —

ס. פ. : — רָאוֹסָא, אַיהָר זַוְיָהָט דָּאָך אַגְּטוּנִיק, הָעַלְפָט מִיר (צִיחָת זַיְן
צַו זַיְן) אַיהָר וְזַוְיִיסָט, כְּהָבָב מַוְרָא אַיך זַאל מַךְ פָּוֹן הָאָרָצָוֹוִי
טָאנְג אַמְאָל אַיְזָן אַיך נִיט פֿעַרְלִיבָעָן.

ראיסא : — אַיְזָן, כְּדָאָרָף אַגְּהָה טָאנְג אַחֲיוֹם. —

פ. פ. : — קַומָט, מִיר וְזַאלָעָן אַיְזָן וְזַעַגְעָן.

(זַוְיִי פֿעַרְשָׁלוֹיסָעָן נַאֲך זַיך דִּי שִׁוְהָר, אַוְיָהָט צְעָנָעָן וְוַעֲרָת פֿינְסְטָעָרָעָר,
דָּעָר וְזַיְגָט וְזַיְעָט, פֿוֹיְפָט... עַס הָעָרֶת זַיך אַדְרִיוּעָן מִיט אַשְׁלִיסָעָל אַיְזָן
שִׁוְהָר, אַרְבָּב אַשְׁוּעָבְעָלָעָ, עַס קַומָעָן אַרְיוֹן לִיבָּעָ אַוְן סָאָלָאָמָאָן. עַר
צִוְנָדָט אַז דִּי לִוְבָט, זַוְיִטְאָגָט עַס צָוָם לְאַמְפָט, וְזַיְלָאָרְנוֹנְטָעָרְגָּעָמָעָן דָּעָם
קַאְלְפָאָק, עַר נְעַמְמָת אַרְוָנְטָעָר דִּי פֿעַנְסָעָנָעָן, וְזַיְשָׁת זַיְן אַוְסָס, גַּעַתְּחָת אַיְזָן
דִּי זַעַלְבָעָטְוָזְזָרָקָע אַזְוָן שְׁלִיאָפָעָ וְזָס זַוְמָעָר.)

ס. פ. : — לאָזָט דָעָט לְאַמְפָט; בֵּין אַיך זַוְיָהָט אַזְיִי
צְוָפְרָאָרָעָן (עַר נְעַמְמָת אַפְּ אַיהָרָעָה הָעָנָד פָּוֹן לְאַמְפָט, וְאַרְיִוְשָׁת זַיְן אַיְזָן
זַיְגָע, דְּרִיקָט זַיְן צָוָם מַוְיָּל... שְׁטִילָה... עַנְטָפָעָרָט שָׁוֹן, שְׁפָאָרָט נִיט
קִיְיָן וְוַעֲרָטָר...)

ל י ב ע : — אַנְדָּרָעָ... זַיְנָעָן... רַיֵּק אַין וּוּרְטָעָ... שְׁבֻוֹתָה; צו זַיִ
קוֹקֶט דַּי לְבָנָה... שְׁוִינְטַ... דַּי זַוְּן... וּוּנְקָעַן דַּי שְׁטָעוּרַן, זַיְנָעָן דַּי
פִּיְנָעָן, צו גִּיסְטַ זַיִךְ דַּעַר טַיְקַ... .

סָאַל אַמָּאָן : — אַיְן... אַיְן וּוּאַרְטַ...
ל י ב ע : — אַזְיַקְ אַלְיוֹן אַנְגָּבָנוּנְדָעַנְעַר פְּרָאַטְעַסְטַיְלַ פָּאָר יַעֲנַע שְׁוּעָרָעַ
צִוְּיַטְ וּוּעַן דַּעַם „פְּרִיחַלְיָנָג“ קוֹמֶט פְּרָעְבָּיוּטַעַן דַּעַר קָאַלְטָעַר הָעֲרָבָטַט.
סָאַל אַמָּאָן : — דַּעַם פְּרִיחַלְיָנָג וּוּעַט נִיטַ פָּעָרְזַיְוּטַעַן קִין הָעֲרָבָטַט..
ל י ב ע : — וּוּאַסְ פָּאָר אַפְרִיחַלְיָנָג, וּוּעַן דַּי טִיבְעַן זַיְנָעָן רַוִּיטַ פַּוּן
מַעְנָשָׁעַן בְּלֹוּטַ!... וּוּעַן אַטְ לְאַזְוֹטַ זַיִךְ, דַּאֲכַטְ זַיִךְ, אַרְאָפְ דַּעַר חַיְיַ
מַעַל צו דַּעַר עַדְ, שְׁטָעַרַן פָּאַלְעַן אַזְן לְעַשְׁעַן זַיִךְ אַוִּים אַיִינַס
נַאֲכַ' אַנְדָּרָעָן... מַעְנָשָׁעַן — סְקָעְלִיעַטַעַן שְׁטָרַעַקַעַן אַוִּים זַיְעָרַע
בְּיַיְנָעַרְהָעַנְדַר, קוֹקָעַן אַחֲן אַוִּיגְעַן... לְאַכְעַן אַחֲן צַיְנָעַר... דַי עַדְ
עֲפָעַנְטַ פָּאַרְאִינְסַ אַיְהָרַ מַוְילַ, שְׁלִינְגַטַעַן אַיִן מַעַהַר אַזְן אַפְפָעַר
אַחֲן אַצְלַ... (מִיטַ שְׁרַעַק) אַיְהָר גַּעֲדִיְוַנְקַט... דַי מַעְנָשָׁעַן יַאֲטַקְעַט,
פְּלַוְצְלַיְנַג, אַוְמַנְעַרְיכַטַם..

סָאַל אַמָּאָן : — נַאֲר נִיט אַוְמַנְעַרְיכַטַם. מַיר הַאֲכַעַן עַם פָּאַרְאִוִּסְגַעַ
זַעַהַעַן, דַי זַאֲגַעַנְגַעַנְטַע, „קָאַנְטַרְ רַעְוָאַלְצִיעַס“ (פָאַוּעַ) גַּעֲדִיְוַנְקַט
אַיְהָרַדְאַן אַיִן וּוּאַלְדַר, פָאַרְזַן טַוְמַעַל... אַזְאַרְ רַוְהִינְגִיּוּט... .

ל י ב ע : — אַרְוְהִינְגִיּוּט... פָּאָר אַ שְׁטוּרַם...
סָאַל אַמָּאָן : — אַלְעַם אַרוּם הַאַט וּוּי גַעַשְׁרַיְעַן: לְעַב, גַעַנִים, שְׁטָרַעַב!...
דַעַסְטָאַ שְׁטָאַרְקָעַר אַיִן דַעַר לְעַבְעַן וּוּעַן סְקָומַטַעַן נַאֲהַעַנְטַ צַוְם
טוּיטַ... .

ל י ב ע : — וּוּעַן אַיךְ דַעַרְמָאַן זַיְדָאַוְיַטַדְ דַי שְׁוּוֹאַרְצַעַ מַהְהָסַ, קָאַזְקַעַן...
פְּרוּמַעַ פְּרָאַצְעַסְיַם... דַאֲסַ שְׁיַוְעַן, דַאֲסַ טַאַנְצַעַן אַיְבָעַר טַוְיטַ
קָרְעַפְעַר, פְּעַדְעַרְיַן, מַאֲרַף, בְּלֹוּטַ... .

סָאַל אַמָּאָן : — מַעַן קָעַן דַעַם פְּעַרְשַׁטְאַנְדַר פְּעַרְלַיְוַרְעַן!
ל י ב ע : — מַעַן קָעַן... אַבָּעַר מַעַן טַאֲרַ נִיט... פְּעַרְשַׁטְאַנְדַר אַיִן אַגְעַוּר
פָּאָר שְׁוֹאַכְעַט... אַיְהָר גַּעֲדִיְוַנְקַטַם דַי חַוְלִיקַעַנְעַס? .

סָאַל אַמָּאָן : — אַיךְ גַּעֲדִיְוַנְקַט... אַיִן וּוּי שְׁרַעַלְיַךְ שְׁעַהַן אַיְהָר הַאַט
אוֹסְגַעַוְעַהַן מִיטַן גַעַוּר אַיִן הַאַנְדַר! אַיְהָר וּוּיִסְטַ, אַיִן אַיִן מַאֲרַ
מַעַנְטַ אַיִן מַיר דַאֲן אַרְוִיְפְעַקְוּמַעַן אַ וּוּיְלַדְעַר גַעֲדָאַנְקַט, צו פְּעַרְ
שְׁטָעַלְעַן זַיִךְ פָּאָר אַחֲלִינְגַן, אַרוּטְשַׁלְאַגְעַן דַאֲסַ גַעַוּר פַּוּן אַיִעַ

רע הענד און לאווען זיך פון אייערעד פינגעער מיך ווערגען, אייערעד ציינער זיך איינעסען אין מיר... ביסען...
 ס. ב. ע. — הערטט... ווען איהר וואלט מיך דאן געפונען א בעליידינגטנע א קראנקע... אַדָּא... נאר אַ בעבדיגע.
 ס אל אמאן: — רעדט ניט! ...
 ס. ב. ע. — וואס וואלט איהר דאן געטהאָן?
 ס אל אמאן: — מען קען פון זינען אראָפ!
 ס. ב. ע. — און אויב. מען קען פון זינען נט אראָפ?
 ס אל אמאן: — צו וואס וואלט דאן דער לאבען טוינגען?
 ס. ב. ע. — געוויס... געוויס... זאנט, וואס וואלט איהר דאן געטאנ?
 ס אל אמאן: — אַיך... אַיך... וואלט אַיך... דאן געהאלפנע שטאָרבען...
 ס. ב. ע. — און אליאן?
 (ער שווייגט, זי קוקט אים און, קערת אַפְּ דעם קאָפֶ, לאכט שטיל, געד
 צווארנונג, עס קומט אריין שאשא און אַ דיקען קורען פידושק מיט אַ
 קאָרְקוּלִינְעָם קאָלְגָּעָר און היטעל; בלובייט שטעהן מיט און האנד אַ
 הינטער זיך ביים טיחר.)
 ס. א. ש. א. — כ'האָב אַנְגָּעָר אַפְּעָן אַוְוָאָט פערטינען געלעכטע,
 כ'וואָלט וויסען וואס, וואלט אַיך העלפנע...
 ס. ב. ע. — אַ גוֹטָע זיך העלפנען אלע...
 ס. א. ש. א. — אייער געלעכטע וועת מיר גראָדע ניט אים פון די
 גוֹטָע...
 ס. ב. ע. — דאס פרעהט זיך די נשמה וואס זיך בעויצט אַ גוֹת... דאס
 און אַ נשמה געוֹאנְג...
 ס. א. ש. א. — אַיך פערשטעה עס ניט. (צ'ו סאלאמאן) אפשר איהר?
 ס אל אמאן: — ליבע פיהלט זיך היינט... ניט גוט...
 ס. ב. ע. — אַ, אַיך פיהל זיך זעהרד גוט (ז' צינדרט אַן דעם לאָטֶפֶ).
 (עס לוייטען אריין טערגייט פעראָוויטש און ראייסא).
 ס. פ. : — מיין אַכְטָוָנָג, ליבאָוּוּ אַראָנָאָוָוָנוּ! וואס הערט זיך?
 וואָרָום אַיז דאָ עַפְעָם אַזְוֵי קאָלָט?
 ס. ב. ע. — עס אַיז ווינטער, טערגייט פערטאוּוּיטש!
 ס. פ. : — ס'אַיז צְרוֹת ווי הַאֲלַז און היינצען אַיז ניט אַ מיט וואס
 (בעמערקט שאַשָּׂא') אַ איהר? וואס הערט זיך? מיר רעוֹאַלְטִירען

נַאֲך ? גַּמְ... דַּעַר רֻעוֹאַלְזִיאָןְעָרָר נְיִסְטָן וְוַיּוֹט אָוִיס הָאָט אֵ
קְנָאָפָע שְׁלִוְתָה צָוּם „עֲרוּוֹאָרְטָעָן רְוִיסְיָעָן פָּאָלָק“, עָר קְרָאָצָט זִיךְ
דַּי פָּאָטִילְנִיצְעָן קוֹטָט תֶּם עֲוֹזָעָטָע אָוִיפָּגָאָטָס וְוּלְטָעַל... אַבְּיָ
מַעַן הָאָט גַּעֲלָוִיכְט דָּאָס מִיט אַיְינַן זַעַטִּי — צַוְכָּרְכָּט מַעַן דַּי
אַלְטָע סִיסְטָעָם.

(עַס קוֹטָט אַרְיוֹן גְּרוֹנוּן אֵין אֵט דִּיקְעָן קוֹרְצָעָן מְאַנְטָעַלְעָ, אַרְוָמְגָעְדָּרְיוֹת
אַרְוָם קָאָפָע אֵזְוַיְוָס וּוְאַרְיָמָע פָּאַשְׁיְוָלְקָע אַרְבָּיבָעָר דַּי בָּאַרְאַשְׁקָעָנָע הַיָּ
שְׁעַלְעָ, חָאָט אֵט עַקְיָיל אָונְטָעָרָן אַרְטָמָ.

ס. פָּ.: — אֵ, גְּרוֹנוּן, שְׁלָוָם עַלְיכֶם !
גַּרְוָן עָ: — לְאָנָג גְּנוּזָהָעָן זַיְק !.... (צָו לִיבָּנוֹ) דַּי מַאְמָע הָאָט דָּאָס
זַעַהָר גַּעֲבָעָטָעָן צָו נְעַמְעָן, וְאַרְיָמָע זַאְבָּעָן, סְאַיְזָאָלָט, זַאְנָטָצִי.
מַיְקָעָן זַאְךְ פָּאַרְקִיהְלָעָן.

ס. יְבָע (גַּעַתְחָת צָו צָוּם פָּעַנְטָשָׁע, שְׁפָאָרָת צָו דָעַם קָאָפָע צָוּם שְׁוּבָב). —
ס. פָּ.: — וְאַסְמָהָרְתָה זַיְק עַפְעָם, גְּרוֹנוּן, אֵ ? וְאַסְמָהָרְתָה אַיְיךְ עַפְעָם
אַיְיָעָר גַּעֲוָזָעָנָע פָּאַרְשָׁטְיוּעָרָק פָּוָן אַמְּעָרִיקָא ?
גְּרוֹנוּן : — וְאַסְמָהָרְתָה זַיְק שְׁרִיְוָבָן ? כְּהָאָבָה הַיּוֹנָט פָּוָן אַיְהָר אַיְזָה
אֵלְעָטָעָר פָּאַלְזָטָשָׁעָט, נָאָר נִישָׁטָם, זַיְקָט צַאָךְ דָּאָרָטָעָן צָו, אָוָן
אוֹ זַיְקָט אַלְזָדִידָגָן אַוְיסְנָעָפִינָעָן וּוּעְטָצִי זַאְךְ נְעַמְעָן טָאָן.

ס. פָּ.: — וְאַסְמָהָרְתָה, לְמַשְׁלָ, בְּדוֹמָה, נְאַפְּרִימָר ? —
גַּרְוָן עָ: — וְאַסְמָהָרְתָה ? דָעַלְעָרִין דַי פָּאָגָרָאָם, לְגַגְאַלְיְוָרָעָן פָּרָאָפָעָ
סְיַאְנָעָלָע פָּאָרָאַיְינָעָן, קְלִיְוָבָן גַּעַלְד פָּאָר אַוְנוֹזָר אַרְגָּנָאַזְוָאָצִיעָן,
אוֹזָן... מְאַלְעָ וְוְאַס !

ס. פָּ.: — כְּהָאָבָה גַּעֲהָרְתָה דָּאָס אַיְיָעָר פָּאָךְ זַיְוָנָעָן שְׁעַהָנָעָ
שְׁקִיםָטָם פָּאָרָאָן, טְאַקָּע ?
גְּרוֹנוּן : — נְעוּוִים פָּאָרָאָן'עָן !

ס. פָּ.: — הָאָבָעָן זַיְיָ, „גַּעַטְרָבָעָוָעָט“ נְלִיְיךְ מִיט אַיְיךְ „אֵ קְוָלוּיָה
טוֹרָוָע אַפְּטָעָנָאָמָע“ ?

גַּרְוָן עָ: — גַּעַוְוִים. רָאָזָן אוֹ זַיְיָ הָאָבָעָן פָּרְיוֹנָאָיָעָט אַוְנוֹזָר פָּאָגָרָאָם !
ס. פָּ.: — וּוֹאָהָלָע גַּאֲיִקְעָם, אַבְּיָאַיְיךְ הָאָבָה גַּעֲמִינָט, אוֹ זַיְיָ פָּרְיוֹנָאָעָן
נָאָר אֵ קְאַסְטָרְוָלִינָע אַוּוֹטָאָנָאָמָי...
גַּרְוָן עָ: — וְוְאַס ! ? רָאָזָן קְעַנְפָּן, אַיְזָן גְּלִיְיךְ מִיט אַלְעַמְעָן...
ס. פָּ.: — עָ, וּוֹפְיָיל הָאָט אַיְהָר דָא אַזְוִי צָוָקָעָפָן ! ? —

גרונע: — צו קענפערן? שיין נאר א פולע. אנקענען שנא פון איינזוייניג און אנטקעגען ניעפריאטל פון אויסזוייניג. פארץ ווערען, עקספראפריאטשעם, מיניסטראציעם, ליגאליזערן פראר בעסיאאנעלע פאראיינען, אגיטשירען דעם ראבאטשין קלאס, מאן בען שטורייקם, צומאכען די קראמען, אהא! און מיטין שנא פון איינזוייניג — מאכען דיסקוטים, אויפזוייזען אונזער פאנוראם, געהן אויף סקטקעם אין ואלד, זינגען נילינאלען ליעדרה, איינזופען קרייזען, מאכען פאכץ', פראוען אלין לוות און ניט לאזען דאס פראוען נאר אועלכען, וואס זייןען ניט פון אונזערע אגיטשרטע מיטגלויעדר, צוציהען טעליגענטען, פארשפרייטען ליערטור/שע פאקלאמאטציעם אונז... מאלע וואס! — (זונדריג און קעשען) אי א קלאג, כ'האָב געהאט א ברזועל (זו ליבען) צו איהָ, פון דער הײַם, האָב אָף דאס געמוות פֿאָרגעטען בי מײַן בעקאנטען, בְּטוֹ שׂוֹין אַלְאָך אָון ברינְג, אַיִן מִינְט (לויפט אָרוֹוֶים).

לייבע (זו ס. ב.): — דאס איז איעיר ארבויט.

ס. פ.: — וואס, ליבאָו אָראָנאָוָנוֹן?

לייבע: — "קְאָמְפְּרָאָמִיס'"...

ס. פ.: — איז דען די ארבויט איזו פֿאָרְבְּרָכְעֵרִיש דאס מען זאל ניט טאָרען מיט איהָר אָנְגָּהָן אָפָעָן? (לייב קערט זיך אָפָ צוֹרִיך צוֹם פֿעַנְטְּשָׁר) יע, אַיך בין דעם מײַנוֹנִיג דאס סְאָזִין פֿוּעַל בעסער די הײַם, ווֹי עקסטערנִיטְשָׁאָזִין, נָאָר.... אָז אָמעַנְשׁ ווֹיל נִיט גַּעַד נִיסְעָן פון לְעַבְעָן... (זו סְאָלָאָמָאָן) אוֹ נִיט — אַיִן נִיט, געהט פֿאָרִיך?

ס. אלְאָמָן: — אַיִן זער שטראַבְּט צו לְעַבְעָן, אָצְוַיְוַטְרַעְטַר לְעַבְטַ צָרָ...
לייב שטראַבְּעָן....

ס. פ.: — סְאָ שעַנְעָר ווּרְטִיכְיָה. וואס פְּאָר אָטָם פֿיְהָלָט איהָר אַיִּינִים אַיִּיבְּגָעָן שטראַבְּעָן (חַעֲכָר) וואס, אַיִּונְגִּיטְלִיךְ, ווּילְט איהָר?

ס. אלְאָמָן: — ווּרְקָען דאס אָוּסְטְּרָכְעָנָעָן וואס? מִיר ווּלְעָן ווּעָן רָעָן גַּעַבְּלַרְעַטְרָ, גַּרְעַסְעָרָ, שְׁטַאָרְקָעָר, זְוִין אַיִן שְׁטָאָנָר צוֹ פֿעַרְטָהָיְידִיגָּן דִּי אַיִּנְטְּרָעָסָעָן ווּלְכָעָן זְוִינָעָן פְּאָר אָנוֹן ווּכְטָג,

נאהענט און טהיער, דיענען דער מענשטייט, אונזער פאלק, קלאמ. מען מוּז וְדַרְכְּבָּעֵכְּעַן אֲוֹגְעַן דַּרְכְּ פִּיעַלְעַ שְׁטָעוֹנְגָּעַן, עס פָּרְשְׁטָעַת זִיךְּ, מען מוּז בְּזַוִּיצְּעַן אֲשְׁטָאָרְקָעַן וּוּילָעַן, גּוֹטָעַן. פְּהִינְקִיּוֹטָעַן.

ס. פ. : — ווער פון אייך מיינט עס ניט דאס ער בעויצט עס ? — מײַינְט, און שלעפְט זָךְ אַרְוּם מִיט דֻּעַם מִין אַיבָּעָר שְׁטָעַדְתָּ אָן שְׁטָעַדְתָּלְעַךְ, וּוּאַלְגָּעָרְטָ זִיךְּ, לִידְטָ הַוְּנָגָרָ, קָלְטָ, וּוֹאָזְיָן דַּרְעַ טָעַם ? !

ס. אַל אָן : — מאכְטָ בעסער... אַסְטָ, אַט גַּהְעָעַן אַוּוּקָ פָּוּן רַויִּי כָּעַלְטָעָרָעַן אָן וּוּילָעַן נִיט „גַּנְיִיסְעַן פָּוּן לְעַבְעַן“, עַפְעַם מוּז דָּאָךְ דָּאָ יְעַזְּיָן וּוֹאָסָ אַזְּיָן מַעַנְשָׁעַן קָאַרְיָעַרְיסְטָעַן קַעְנָעַן נִיט... פָּרְשְׁטָעַהָן . . . .

(לִיבָּעַ צִיחַת זִיךְּ צְרוּיקָ פָּוּן פָּעַנְשָׁטָעָר אָן גַּעַתְשָׁ אַרְוּם פָּוּן צִימָעַר, אַלְלָעַ קָוְקָעַן זַי נָאָה. סָאַלְאַמָּאָן קוּקָטָ פָּוּן דַּרְעַ זַוִּיט אַיְן פָּעַנְשָׁטָעָר, סְחָרֶשֶׁט אֲשְׁטָוּלָעָר, שְׁוּעָרָר שְׂוִיְוָגָעָן.)

לִיבָּעַ (אַרְיוֹנְקָוּמָעָנְדָיָג שְׁטוּלָ מִיט אָן אַונְבָּשְׁטִימָעָן שְׁמִיכָּעָל) : — בעַד שְׁלָקָעַן אֲגָוָעַ זָאָךְ... גַּבְעַן אַזְּיָדְגָעַן רֹותָה... דַּרְעַ בְּלַחְבִּית שְׁרָעָקָט זָיךְ פָּאָר אֲנָפָאָסְטָ... אַיְיךְ בֵּין אַיְם גְּרָאָדָעָ גַּעַפְעַלְעָן, נָאָר דַּי וּוֹאָסָ קָוְמָעָן צַוְּמִירָ זַיְנָעָן אַיְם... נִיט צָוָם הַאֲצָצָעָן, עַס וּוּאַלְטָ בעסער גַּעַוְעָן... אַיְהָרָ זַאְלָט מִיךְ פְּרַיהָרָ פְּעַרְאָזְעָן... אַיְיךְ וּוּאַלְטָ מִיט דַּרְעַ צִיּוֹת גַּעַפְנָעָן אָן אַנְדָּעָר קָוָאָטָירָ, אַבְּיָסָעָל וּוּיְמָטָרָ פָּוּן דָּאנְעָן....

ס. פ. : — לִיבָּאָוּ אַרְאָנָאָוּנוֹנָא, אַיְן דַּרְעַ הַיּוֹם...

לִיבָּעַ : — נָאָכְ'ן טּוֹיטָם...

גְּרוֹנוּעַ (אַרְיוֹנְלְוּוּפְעַנְדִּיג האַסְטִיג) קָאָם מִיט צָרוֹת גַּעַפְנָעָן !

(לִיבָּעַ גַּעַמְתָּ בְּיַי אַיְהָרָ פָּוּן חָאנְדָא אֲשְׁרָיָה, לְעֹזֶת עַס, אַיְהָר גַּעַזְבָּט וּוּעָרֶת טְרוּיְעָרָגָר, דְּרוּקָט אַוְיסָ פְּעַרְדוֹרָס.)

ס. פ. : — מעַג מעַן פְּרָעָנָעָן וּוֹאָס מעַן שְׁרִיבְטָ אַיְיךְ ? (לִיבָּעַ גִּיט אַיְם דַּעַם בְּרִיעָת, עַר קוּקָט דַּוְרָק אָן פְּרָעָנָט) : אַיְזָעָלְיָבְטָ צַוְּלָעָזָעָן הוֹיךְ ? (זַי טָוָט אֲמַאְד מִיטְזָן קָאָפְּ, גַּעַתְשָׁ אַוּוּקָ הַינְטָעָר דַּי שִׁירָה מַעַם, עַר פָּגָאנְט אֲזַעְוָעָן) לְכָתִי הַוְּרָהָה מַרְתָּ לִיבָּעַ דְּבוֹרָה תְּיִי !

רָאִיְסָא : — זַהְתָּ, דְּבוֹרָה אַיְיךְ ? ... וּוּאָרָא, עַס פְּעַלְתָּ נָאָךְ אֲ

אין די טטרם טעם

נאמען נאדיישדרא, וואלט עם געוען "ווערא", נאדיישודרא אי ליאובאָו!

ס. פ. : — גענדריגט? גוט, יעצט לאזט להזען וווײַטער: "אפשר וואלסטו אויף דיין לאטקע קומען חיז בייז מיר וועלען צורייך-דור מען אהיים, אויב דז ווילסט ניט אין נאנצען, מיר פֿאַרְעָן צו אונזער פראָדרען, זי ליענט אַין קינגעט מיט אַ מידיל. אויף גּוֹנוּן שען מען זיך פֿערלאָזען, דאס אַיז אַ לאַ זיכח, נאכטען האָט זיך שווין אַיספֿראָוועט מיט'ן גוטען לאַמְּפַּז זיך טהוֹת זיך אַ קער, פֿאַלְטַן נאָך אַיהָר, אָון פֿרוֹאוֹו זאנען אַיהָר, סְטוֹרָאַשְׁעַט זיך מיט שטְרִיךְים, פֿאַרְהָאַלְטַן זיך ניט לאָנגַן, זיך געהט אַוּעָק פֿער-געסט זיך קומען".

מְמֻנֵּי אַבְּיךָ הַמְּצָפָה הַצְּלָחָתָה, אַהֲרֹן בָּרְ מְנַחֶם ז"ל. — "יע, די מאמע בעט מיט טערין דז וואַלְסְטַן קומען מיט אלַּלְעַמְעַן מען דערצעעלט אַיהָר דאס דז געהסט אַיִן פֿוֹן טאג צו טאג, קומ אהיים, פֿוֹן דעם אַיְנוּרְיוּסָעָן אַ וועַלְט, ווועט קִין גּוֹטָס ניט אַרְוִיסְקּוּמָעָן, ווַיְתַּיְרָאָר ווַעֲסָטוֹ דְּאָךְ מְסֻתָּה טָאָן זיך פֿער-שטעהסט — בערעכען זיך בְּ עַס עַר זוּ אָס דז טהוֹסָט. הנ"ל". ס. פ. : — גַּאֲסְפָּאָרָא, מיר זוֹנוּנָעָן דָּא אַיְנוּגָּעָן מענשען, מיר קענען אַרְוִיסְזָאָגָעָן אַונְזָעָרָעָן מִינְנוּנָעָן ווּעַגְעָן דְּאָרָא.

ס א ש א : — אָז מען ווועט אַיְיךְ פֿרְעָגָעָן...

ר א יְסָא : — אַיךְ אוֹוְיךְ לִיאָבָּאָס אַרטָּמָן, וואַלְטַן צְרוּיךְ אַהָיָם גּוֹנָגָעָן....

ס א ש א : — אַיהָר וואַלְטַן נָאָר בעסְטַר פֿוֹן דערעהִים ניט אַוּוּק....

גּוֹנְעָן : — אַיז מיט זוּ אָס גּוֹהָה אַיךְ אַוּוּק?

ס. פ. : — שטעהט נָאָר, ווּעָן פֿאַהָרָוּ זיך?

גּוֹנוּן : — אַיְ וּוּ עַר מְאַכְּצָאָךְ דָּאָס נִיט ווַיְסָעַנְדִּינָא!

ס. פ. : — קומט מְאַרְגָּנָעָן פֿרְהָה.

לִיאָבָּע (וַיְיַזְעַדְגָּזְקָע) זיך הַינְטָעָר די שְׂוִרְמָעָס זיך פֿ. פ. : — רעדט ניט פֿאָרְ מִיר. (זו גּוֹנוּנָעָן) אָון אַיהָר זאמְט זיך טַאָקָע צְפִיעָל, געהט אַהָיָם, אָון נעמְטַן מיט דעם פֿעַקְלַן — ווַאֲרִימְקִוְּתָן... אַיךְ האָב גּוֹנוּנָעָן... אַלְעָן מענְגָּעָן שְׂוִין גּוֹהָן, אַיךְ האָב נָאָךְ הַיְוָנָט פֿיעָל ווּאָס זיך טָאָן.

ס א ל אָמָאָן : — בְּלִיאַבְעָן... הַעַלְפָעָן אַיךְ?

לַיְבָע : — ניינ. (זו גראונען) זאגט זוי צו דאס איהר וועט אליאין גוט אכטונג געבען (זוי גיט איהר א פינגעראַל).

גרונע : אַי ס'ארא שוייניקער רינגעלאַע ! אַיך ? זאגען דאס איהר וועט קומען ראו או אירט קענען...
ס. פ. : — און דאס אַיך וועל קומען נאך ליבאָו אַראָנָאנָוּנוֹ (ווערט פרויליך, שלעטט ראייסאן ווי צום טאנצען). מיר קערען זיך הייסטס אום צו אונזער ליעבעס פֿאָטֿעֶרֶלֶאַנד ! (זינגעט): „נייט לאָנג וועט דויירען דער ווינטער, זומער איז. ניט וויט !“

ראייס : — איהר זויט פֿוֹן זינען אַראָפּ ?
סַאלָאמָאן (זו ליבען) : — איהר האט מיך ניט. פֿערשְׁטָאנָען...
(סַאַשָּׁא לְוִוְּפֵט הַאָסְטִיג אַרוֹסִים פֿוֹן צִימָעָר).

לַיְבָע : — אַיך וויל בליבען אליאין.
ס. פ. : — אָז געהן — איז אלען, גוּס מאָדָעָמוֹאָוּל גראונע, ביטען אַט איז די טהיר (זו ראייס) פֿאָרוּוּרטְס ! (זעגנען זיך, סַאלָאמָאן קוּקֶט זוּיעָר טְרוּיְעָרִיג, לְיבָעַ בְּלוּבְּשַׂת אַלְיוֹן פֿיְהָרֶט מִיטְן'ן האָנד אַיבָּעָר די חָאָר, אַיבָּעָר'ן שְׁטָעָרָעַן, לְיִוגַּט אַיבָּעָר אַיְוְנִיגַּע פֿאָפְּרָעַן גַּעֲתַת אַרוֹסִים, קוּמֶט אַדוֹיִין צְרוּרִיךְ מִיט אַ שְׁוֹאָרֶץ קַעְסְּטָעַלְטַן, פֿערְשְׁלִוּסְטַן, זיך די טהיר, גַּעֲהָמֶט אַרוֹסִים פֿוֹן קַעְסְּטָעַלְטַן אַ רְעֻוּאָלְלוּוּר, קַעְרָתַעַם, בעטראָכָט פֿוֹן אַלְעַן זְיוּטָעַן לְיִוגַּט עַס צּוֹם שְׁטָעָרָעַן, שְׁמַיְכְּעַלְטַס סַאַקְרָאַסְטַן, טִישׁ... עַס הַעֲרָתַע זיך אַ שְׁטִילְעָר קְלָאָפְּעָן אַיז טְהִיר, זְ�וָא בעהאָלָט אַלְעַט שְׁנָעַל, אַיז טְהִיר ווערט דער קְלָאָפְּעָן שְׁטָאָרְקָעָר).

לַיְבָע : — קְטָאָטָם ? ווערד ? סַאַשָּׁא ? וואָס זְ�וָי גַּעֲשָׁהָן ? נָאָר נִיט.
ニְיַיְן... אַיך מוֹז ? (זוי שליסט לאָנגזָאָם אַפְּ די טְהִיר).

סַאַשָּׁא (שְׁטוֹלָה) : — אליאין ?
לַיְבָע : — אַיך האָב גַּעֲבָעָטָעַן נִיט קְוּמָעַן הַיְוָינָט מַעֲהָרָה...

סַאַשָּׁא : — נָו, טְרוּיְבַּט מִיך אַרוֹסִים...
לַיְבָע : — זְ�וָי וואָס, איהר וועט אליאין אַוּוּקְגָּהָן.
סַאַשָּׁא : — פֿילְיוּכָט נִיט אַזְוִי נִיך ווי איהר ווילט עַס... הַעֲרָת... איהר נִיט נאָך ס. פֿעַטְרָאָוּוּיטְסַם ווילען ? איהר גַּעֲהָת טְאַקָּע אַהֲיִים ? אַ ! ווי נוֹר איהר דְּרַזְוָעָת אִיהם — כָּאָפְּט זיך אַיז אַיך אַוְיָף די בּוֹרְזְשָׁוָאָנוּ פֿסְכָּאָלָאָגָּיָע, טְאַיז אַ ווּוּנְדָרָע פֿאָר וואָס איהר זויט שְׁוִין לאָנג נִיט אַוּוּק, וואָס האָט אַיך דָא אַפְּ

געחאלטען (ליבע געהט ארום איבערן ציינער) זעצט זיך, וווען איהר געהט ארום, דוכט זיך מיר — איהר שטעהט ניט אויפֿ איזן ארטט... אט געהט איהר, דוכט זיך אועש וווײיט, וווײיט, הערט, איך טראכט פון בענעהן זעלבסטמאָרד, ווי טרויעידינג דאס וואָלט געווען... נוין? אן אמת'ע דראמעע...

לֵיבּ עַ: — די דראמע איזן לאָבען.

סָאַשָּׁאַ: — אָן דאס זאנט איהר? איהר וועלכּע געהט אועוק גענסטען פון לאָבען? איהר וועט זיך דאָרט לִיגען אַין סָאַר, אוֹפֿן גְּרָאוֹן, אָן אוֹיסָהָעָרָעָן לַיעֲבָעָס עַרְקָלָעָהָרָגָעָן פָּון אַסְּעָרְגִּיָּעָטָרָאָוִיטָשָׁן, פָּון אַיְנְטָעַלְיָגָעָנָט פָּון אַ אָונְצָעָר בְּרוֹדָרָעָר פְּרָאָלָעָטָאָרָיעָר, עַ, ווַיְיַיְנָג זַיְנָעָן פָּאָרָאָן וּוְאָס לְוַיְפָעָן, אַלְיַיְן אַין פִּיאָר? פָּעָרְלִיכְבָּעָן זיך אַיְן דָּרָעָר קָאָלְטָעָר לְבָנָה, ווְילָעָן אָן קָעָנָעָן זַיְנָמָעָן... פָּאָרוֹאָס, פָּאָרוֹאָס הָאָב אַיך אַיְיך אָזְוִי לְיָבָע! (ער זינקט די קָאָפֶז צָוָם ווּנְטִילְפָן שְׂטוּלַיְךְ, לְיָבָע אָזְוּקְלִיְּגָעָנְדוּג אַהֲנָד אָנוֹף זַיְן אַקְּזָיל, בּוּיָגֶט זַר אַזְוִי צָו אַיְיחָם):

לֵיבּ עַ: — סָאַשָּׁאַ, געהט אַהֲיָם...

סָאַשָּׁאַ: — אָזְוִי... איהר טרייבָּט מִיךְ... (פְּלוֹצְצִינְג) נעהט צו אַיְיעָר האנד! (שְׁטָעַלְט זַיך) אָועָק גַּעַנְהָן? גַּוְתָּ, אַיך וועל מִיךְ מעָהָר נִיט בִּינְדָעָן צָו אַיְיךְ, „פָּעָרְבָּלָאָנְדוּזָעָטָעָזָעָן אַרְבִּוְעָטָעָר פְּרִוְנְצָעָסִין! אַיך הָאָס אַיך... איהר הערט? אַיך הָאָס אַיך מִיט אַיְיעָר פָּעָרְתָּהִידִינְגָעָן אָונְזָעָרָע אַיְנְטָעַלְיָגָעָן איהר אַיְנְטָעַלְיָגָעָן טָע פָּאָרְשָׁטָעָהָעָרִין, איהר נעהט אָועָק דִּי נְשָׁמָה אָן געהט פָּעָרְדָּזָעָן דָּעַם מָאָגָעָן, אַיך הָאָס אַיך!... (ער פָּאָלָט מָאָכְלָלָאָז אַוְיָפֿן שְׂטוּלַיְךְ).

לֵיבּ עַ: — סָאַשָּׁאַ, וְאָס אַיְן מִוט אַיך? (זַיְ געהט צָוָם קָרוֹג נְעַצְתָּ אַיְין אַטְמְבָּעָל לְיַוְגָט אַס צָוָם קָאָפֶז, פָּרְבִּינְטָן)..

סָאַשָּׁאַ: — מִיר אַיְן שְׁלַעַכְתָּ סָאַיְן אָזְוִי שְׁוֹעָר צָו לִיְדָעָן... אַיך הָאָב אַיך בְּעַלְיוֹדִינְט? — אָן איהר? איהר שְׁוַיְוִינְגָט (ער נְאָפֶט אַיְהָרָע הָעַנְטָה) נִיט גְּלִוְיבָּט מִיךְ.... אַיך הָאָסָעָן.... ווּ קְעַן מַעַן? מִיר אַיְן אָזְוִי שְׁלַעַכְתָּ, לִיוָּבָא, אָזְוִי שְׁלַעַכְתָּ אָן איהר טרייבָּט מִיךְ, קָאָזָט מִיר דָא זַיְצָעָן, נֹור קָוְקָעָן אָזְוִי אַיך...).

לֵיבּ עַ: — מעַן קָעָן נִיט סָאַשָּׁאַ, גְּלִוְיבָּט מִיךְ... נֹו, איהר פִּיהְלָת בעסער?

ס א ש א : — בעסער? זאל זיין בעסער.... ל'יובא, זאנט נאָר, האָט אַיהֲר
מייך ווען געליבט? אַיהֲר שוויזנט... ג'וּדָאָוט... אַיך געה אַזּוּק. נאָט,
געטט מיר אַראָפּ די קַאלְטַעַטּ רַפּוֹאָה... (ער שטעלט זיך, בײַונְט צו
די קַאָפּ צו אַיהֲר, אָזּוּן ווען זיך געטט אַפְּבִינְדָּעַן די טִיכְבָּלַע, כַּאֲפָטּ ער זיך
האַסְטְּוּג אַרוּם צִוְּחָת צו זיך אָזּוּן קַוְשָׁת זיך לַיְדַּעַנְשַׁאְפְּטָלִיךְ...).

ל. י. ב. ע. : — סָאַשָּׁא! ... סָאַשָּׁא!

ס א ש א (וּוּי פָּוּן שְׁלָאָפּ) : — ווּאָסְטּ... אַזְוּקְגַּעַהַן? אַיך געה (קַוְקָט זיך
אוֹן ווּי פָּעָר' חַלּוּם/ט) ל'יובא, זאנט יעצט גַּאֲרֵר נִישְׁטָמָן... אַיך געה...
ל'יובא... (וּוּל ווּי עַפְּעַס זָאָגָעַן, תַּחַות אַמְּאָר מִיטָּן הַאֲנָה, לָאֶזְטָז זיך
געַהַן צָוּם טִיר מִוּת שׂוֹאָבָע מִיעַדְעָ טָרוּת, תַּחַות זיך האַסְטְּוּג צוֹן עַפְּעַן אוֹן
לוּוּפְטּ אַרוּוִים).

(ל'יְבָע — קַוְקָט אַיהֲר נַאֲר טְרוּיְעִירִיג, דַּרְיְקָת זיך די נַאֲסָע טִיכְבָּל צָוּם
שְׁטָעָרְעָן, גַּעַהַמְּט וּוּוּטְעָר דֻּעַם רְעוּאָלְוּעָר, בְּעַטְרָאָכּ אַיהֲר, עַס לוּוּפְטּ
אַרְיוֹן גְּרִינְגָּרִי — זיך טְרָעַט אַפּ צְוִירִיק קַוְקָט אַיהֲר אָן פְּרָאָגָנְדָה —)
גַּר י. גַּאֲרִי : — אַיך הַאֲבָג גַּעַמּוֹת פָּעַרְלָאָזְעָן מִיּוֹן פָּאָסְטּ אָוּם אַנְצָזָר
זָאָגָעַן אַיך.. דָּאָס.... דָּעַר גּוּבְּרָנְאָטָאָר פָּאָהָרָט נִוְתּ דָּוּרָךְ סָאָבָּאָרָנָע
נוֹר דָּוּרָךְ עַנְסְקָעָר גָּאָס, נּוֹמ. 14. אַיהֲר מוֹתּ שְׁוִין גַּעַהַן, וְעַן
נִיטּ קָעַן זְיַוּן צוֹ שְׁפָעַט....).

ל. י. ב. ע. : — שְׁוִין! ... (כַּאֲפָטּ זיך פָּאָרְן הַאֲרָצָעָן — עַנְטָלְלָאָסָעָן אַרוּפְּדָה
כְּאַפְּעַנְדָּיָה אַוְיָף זיך אַלְאָגָע, שְׁוֹאָרְצָע פָּעַלְעָרְנִינְגָּע, אַמְּאַכְּטָאָנְדָּיָה מִוּטָּה?)
קַאָפּ אָזּוּן רְעוּאָלְוּעָר — לוּוּפְטּ אַרוּוִים, נַאֲר אַיהֲר — גְּרִינְגָּרִי).

פָּאָרָה אַנְגָּשׁ בְּעַל.

פִּירְטָעָר אַקְטָן

אויף מארגען, בי אחרון אין הויז. אלעם קוקט אויס אַבְגַעַנִיכְטָעָר. אויפֿן טיש אַ בְוִילְגֶעֶר לאַכְפָּר. די פָּאַרְטְּיוּרָעָ פָּוִי לִיבְעָם צִימָעָר אֵין צִינּוּמָעָן, פָּוִי דָּאַרְטָן זַהֲמָז זַדְקָה טִיש מִיטָּשְׁתְּלָעָן אַרְוֹם. בְּיָום טִיש זַיְצָט גְּרוֹנוּן אָוֹן לוֹשְׁטְשָׁעָט סְעַמְאַטְשָׁקָעָם, לְעַכְעָן אַיְהָר — לְיַוְעָר אֵין אַ רְוִוְתָעָר דּוּבָאַשְׁקָעָ מִיטָּקְטוֹאַשְׁעָן. זַיְקָוקָט אויס אֵין בעס, גַּעַתְמָ, זַעַט זַיְךְ בְּיָום פָּעַנְסְטָעָר אֵין זַאַל. די פָּעַנְסְטָעָר אֵין פְּעַרְפְּאַרְעָן, דָּעָר וּוְינְדָר רְוִוְיסְטָן דּוּ לְאַדְעָן. לְיַוְעָר קוּמָט גְּלִיךְ, זַעַט זַיְךְ לְעַכְעָן אַיְהָר.

לְיַוְעָר : — זַאַג נָאָר, וּוְאָס בְּלָאַזְטוֹ זַךְ אַזְוִי ? מִוְינְסְטָן אֵין דָעָר אַמְתָּה ? אָזְדוּ בְּיָום גְּנוּוֹאַרְעָן די גְּלוֹאַוְנוּן פָּאַרְשְׁטָעַעַרְקָעָ פָּוִן דִּין פָּאַךְ דָּאַרְפְּסָטוֹ זַאַךְ דִּוְעָן ?

גְּרוֹנוּן : — אַיְיךְ טְרוֹיְסְטָל אוֹס אַזְוּלְכָעָ וּוּי דּוּ צַו 7 פָּוִן אֵין אַרְבָּעָל ! לְיַוְעָר : — אַזְוִי ? לְאָזְוִי אַקְאַרְשָׁט זַהְחָן די יַאַטְמָן ? ... וּוְאָס וּוְיַלְסְטָן דּוּ, וּוְאָס ?

גְּרוֹנוּן : — גָּאָר נִישְׁתָּמָן... רָאוּ אָזְדוּ וּוְיַלְסְטָן... .

לְיַוְעָר : — מַאְלָעָ וּוְאָס אַיְיךְ וּוּלְל ! סְאַיְזָ רָאוּ אָזְדוּ מַעְ הַיִסְטָט... מַעְ הַיִסְטָט סְטְרִיְקָעָן אֵי בְּלִישָׁע נִיקָּקִיךְ ! עַפְעָם צָומָ שְׁלִים-דְּמוֹל דָּאַרְפָּעָן אַוְיךְ הַאָבָעָן מַולְן : בְּיַי אַנְדְּרָעָ זַיְגְּנָעָן די בְּעַלְיָבָתִים רְיוִיכָע — קַעַנְעָן זַיְיָ אַכְנָעַבָּעָן, בְּיַי מִוְיָנָעָט, נָגָן, בְּיַי נַעֲכָטָעָן וּוּיְיד טָעָר גְּעוּוּעָן מִיטָּן חַתְרָה פָּוִן צַע. קָא. — אַיְזָ פִּינְסְטָעָר וּוּי אֵין אַ גְּרוּב, קָאַלְט — חָאַזְטָרְיָבָן וּוּעָלָה. עָר זַיְצָט אַ צְוָנוּיְפָגָעָה אַרְבָּעָ טָעָר בְּיַי דָעָר קָאַלְטָרָה הַרְוָבָע, הַוָּסְטָן. זַי — אֵין אַ בְּעַט שְׁמַמְטָעָס מִיטָּן זַיְעָר אַפְּגָנְרִיסְעָנָרָ, בָּאַרְפּוּסָעָר קָאַפְּעָלָעָ אֵין שִׁילְטָ אַנוּז... גְּרוֹנוּן : — צַו אַיְהָר זַאַל דָּאָס אַוִּיסְגָּהָן. גַּהֲעָרָט ? — גָּאָר שִׁילְטָ טָעָן זַיְךְ !

לְיַוְעָר : — וּוְאָס בְּיָזְטוֹ, שְׁרוּיָט זַי, גַּעַקְוּמָעָן הַיִנְטָן אַן חַלְאַפְּעָם,

שטעקינס און סטראשענעם, בונט פארשייער ! שטראפירט נו,
געט אראפ די ארבוייטער, זוי פגר'ן דאך פאר הונגער, גוט אזי,
או פגר'ן או אלע ! און די קינדר האבען זיך צוואוינט און זי...
גיט זוי איזעלכע שטוסאקט איז עס טהוט וועה די הארץ זוי....
גרונע : — ראי איז די קאנאנטישע אומשטענדנים — פאדרערען און די

פאגראם טרעבעוועט — איז ניט קיין רחמנות ?.

לייזער : — כ'האָב אַ קלער געטאן אַ לאָז טאן זיך איבערן שטאדט
אויפמאכען חזע אויף האָלֶז, אַט האָבען שכנה דעם שנייד
דעַרְס אַרבוייטער אויך געטעןיאַקְט בֵּין זוי זיינען אַוּעָק פָּאָר
אַים אויפמאכען אַ נְדַבָּה....

גרונע : — שיין פָּאָר דיַר אויך בעדארפְּט פָּאָר אַיִן גָּאנְגָּן....
לייזער : — פָּאָר מִיר ? ע, כ'האָב אַ פָּאָר הענֶר, מַוְּנָּאָר אַ קָּוָק
הענֶר ! (דריך שטאָר אַיהֲרָע אַרְמָס).

גרונע : — לייזער, הער אויף, אַיך ? אַ בִּיס טָאָן סְטָעָן !
לייזער : — גָּוּרְנוּעָן, גָּוּרְנוּעָן בְּוֹנְטָעוּזָאָך... נָא בִּוּס ! (שטעלט אַיהֲר
צָו דַעַם לְאָדָן צָוּמָאָוָל, — מְרִיט. עס לויפְּט אַרְיוֹן סְעַרְגְּיוֹן פָּעַטְרָאָז
וּוּוּיטְשָׁן, בעדעקט מָוֵת שְׁנִי). לייזער לויפְּט צָוּמָאָוָל.

ס. פ. : — אַ, דַעַר "בעקאנטער" וּוּאַס טָהוֹת אַיהֲר דָא ?
לייזער : — אַיך ? אַיך הָלָךְ גָּוּרְנוּעָן אַכְטָוָנָגָן גָּוּרְנוּעָן אַיִן שְׁטוּב....

ס. פ. : — אַיִן דָא וּוּעָד גָּוּרְנוּעָן ? ...
גרונע : — וּוּעָד אַיהֲר גָּוּרְנוּעָן. זָאָל זַיְן ? אַירְט דַאָך גָּוּדָרְפְּט
גַּיְינָן נָאָר אַיהֲר....

ס. פ. : — בֵּין גָּוּרְנוּעָן אַיִן גָּוּרְנוּעָן. אָפְּשָׁר וּוּיָסָרָא וּוּאָו
זַיְן, אַיִן ?

גרונע : — פָּן וּוּאָנָעָן זָאָל אַיך וּוּסָעָן וּוּאָס — רָאָסָע וּוּיָס ? (ס. פ.
אַפְּ) עַן, רָאָק מַעַ לוּפְט, אַן אַיִינְגָּעָלָאָף אַפְּ זַיְן, אַט וּוּי די פָּאָר
סְטָעָמִיּוֹן !

לייזער : — הָיִינְתָּם לוּפְטָעָן אלע וּוּי פָּאָר/סְטָעָמִיּוֹן... וּוּרְטָס עַמְּגַע
קענטְשִׁיסְעָן ?

גרונע : — דַעַם גָּוּרְנוּנָטָעָר ? גָּוּוּס אַ בּוֹנְדָּאָוּז...
לייזער : — אַן אַיך האָב גָּהָעָרט, אַז דַאָס האָבען די עַסְעָרָאָוּצָעָם.
אַפְּגָּעָאַרְבִּיּוּט האָטָאָס דַיְוקָע אַמְּוּרָעָל, מעַן חָאָט זַי בעסער

געוען ניט וווײיט פון זיין קאראטעה אונ ניט גענומען דערנאנך ערישט האט מען זיך געכאנט זוכען. הער נאָר, זיך מזוויזען ווועל...
 גְּרוֹנוּעַ: — אָזֶה יְעֵד, וְעוֹת צִוְּדָם כָּאָפָעַן גִּיבְּעָר דִּיר דֻּרְצְיוֹלְעָן...
 לְיִזְעָר: — אָזֶה? אָזֶה אָסָם אָזֶה קָאנְסְפִּירָאַצְעָם, אַהוֹנְטָה? — זיך
 האט וויפיעל מאָל, זאגטֿן, גערעדט מיטֿן גּוּבְּרָנְגָּטָאָר. זיך נאָר,
 אַ ברושׂוֹס אַ טָּאָכְטָעָר אָזֶה פִּיעָרְדִּינְגָּעָר וְעַוְואַלְזִיאַנְעָרְקָעָן. אַי
 ווּאַלְטָן זיך מסתמאָ ווּלְעָן זיך אָסְמָקְעָרָעָן צְוִירַק.
 גְּרוֹנוּעַ: — מְאַלְעַ וְאָסָם מְעַן ווּילְ... (אַרְוִיסְקוּקְעַנְדִּוְגָּ דָּוְרְעָן פָּעַנְסְטָעָר)
 אַי, אַיְךְ ווּאַלְטָן שׁוּעָרָעָן אָזֶה גַּעַתְּהָטָרְעָן... מִיטְ וּמַעְן? אַיְךְ
 דָּרְקָעָן נִיט, אַזְאָזָה מִינְ מִיטְעַלְיִיצְעַד.
 לְיִזְעָר (מְאַכְּבָעַנְדִּוְגָּ מִיטֿן הַנְּדָרָה רַעֲדָלָעָן צָמָן אַיְינְ): — דָּאָסָם אַיְזָה דָּאָכְ-
 צָאָךְ דָּעָר וְאָסָטְ דִּיסְקְּטוּרִיטָ אָפְעַן, "סְכָּאַטְקָעָ" מִיטְ אַונְזָעָרָעָן.
 טְ'אוּפְּגָעָוְוּאַרְפָּעָן אַ גּוֹלְאַטְעָטָע בְּאַנְרָאָסָם, פָּאַרְפִּיהָרָעָן דִּי מַאְסָעָ
 מִיטְ נְאַצְּיָאַנְאַלְיָוָס אָזֶה אַרְיוֹנְטְּרָעְטָעָן אַזְיָה דָּעָר עַסְּדִיקָעָרְפָּאַרְטִּיעָ
 אַי טְ'עַם אַונְזָעָרְעָר גַּעַזְדִּילָטָ! — גְּרוֹינְקָסְטָ?

גְּרוֹנוּעַ: — יְעֵד, דָּעָר אָזֶה סְצָוִיאָנְטָמָץ צָאָךְ, אַיְזָה נִיט אַיְנְצָה אַלְטָעָן, אַ
 פָּאַרְקָאַכְטָעָר פּוּלְעַ-צִוְּנָקָ — זיך נאָר וְאָסָם פָּאָר אַ מִיאַטְעַלְיִיצְעַד, וְוַיְיָ
 עַם דָּרְיוּטָ, אַיְמִיצָעָר האַטְ-צָאָךְ הַוִּינְטָ גַּעַמְוֹת אַוְיְהִינְגָּן.

לְיִזְעָר: — זיך נאָר, זיך אַיְזָה אַעְבָּרְאָזְקָעָר, עַר — אַ פּוּלְעַלְיִ-צִוְּנָקָ
 אַזְיָה זַיְיָ גְּיַעַן דָּאָסָם אַרְוֹם אַזְיָה אַלְעַזְיָ....

גְּרוֹנוּעַ: — בְּיוּ דִי טְיַעַלְיִינְגָּעָטָן אַיְזָה אַנְדָּרָסָם וְוַיְיָ דִי מַאְסָאָוָעָ;
 זַיְיָ אַרְטָמָ נִיט (זַיְיָ לְאַזְזָה זַיְיָ פְּלַגְזִילְוָגָן צָמָן טִיחָרָה).

לְיִזְעָר: — טְפָרָוָגָן... אַ וְוַאֲחָוִין?

גְּרוֹנוּעַ: — לאָזֶה! זַעַמְתָּ, זַיְיָ האַטָּ וְזַיְיָ אַנְגְּנָעַשְׁפָּאָרָט אַזְיָה סְלַופָּ... קָוְקָט
 אַהֲרָצְיוֹצָן, גִּיבְּעָר, צִינְדָּר דָּאָן דָּעָם לְאַמְפָּ... נִאָר נִיט צְוּבְּרָעָךְ —
 אַזְיָה גַּעַתְּהָטָר אַיְזָה קָדָךְ! (זַיְיָ לְוּפְּטָ אַרְיוֹזָה). לְיִזְעָר צִינְדָּט אַזְיָה
 לְאַמְפָּ, גַּעַתְּהָטָר אַיְזָה קָדָךְ. עַס וּוּיוֹזָעָן זַיְיָ שִׁיחָר גְּרוֹנוּעָן, לִיבָּעָן
 סָאַלְאַמְּאָן. וּוּזָים פּוֹן שְׁנִיּוֹ. דִי גְּזַעְכְּטָעָר אַנְגְּנָעַפְּרָאָרָעָן).

גְּרוֹנוּעַ: — קָוְמָטָ אַרְיוֹן, זַיְיָ וּלְעָן ערְשָׁתָ קָוְמָעָן מְאַרְגָּעָן, מעַג אַיְךְ
 קְרִיְינְקָעָן אַוְיָבָ נִיטָם. אַפְּשָׁר ווּילְטָ אַיְחָר טִיּוֹ? צּוּבְּיָסָעָן? זַיְיָ
 דָּאָן, רָאָזֶה צִוְּנָעָר אַיְזָה נִיטָם, טְוַיְקָ וְאַסְּזִוְשָׁעָ אַרְטָ אַיְיךְ? (צִיְּהָעָ-
 דָּגָ פּוֹן אַיְרָ דָעָם מְאַנְטָיְלָ) חָאָז אַיְבָּרְוָוְאַרְטָעָן דִי מְאַטְעַלְיִיצְעַד...

ל י ב ע : — שווין באָלֵד צוּווִי וְאַהֲרֹן... אֶלְעָזָר דָּם זַעֲלָבָע... מַעֲהָר נִישְׁט — אַפְּגָנְלָאָזָעָנָעָר... (קָוֶקֶת אַרְיוֹן אַיִן אַיִיר צִימָעָר) אַ-אַ... אַן עַנְדָעַרְוָנוּנָג... (הַאַלְטָז זַיְד אָן אַיִן וְוָאנְדָשְׁתָּהָט אַ צִוְּיָתָשְׁטָיל) אַלְעָם אַרְיוֹסְגָּעוֹוְאַרְפָּעָן....

ג ר ו כ ע : — אֶלְעָזָר לְגַמֵּט בְּעַהְאַלְטָעָן, קָוֶקֶת זַעַט וּוֹאוֹ... ל י ב ע (צַו סְאַלְאָמָנוֹ, מִיטַּת אַ בִּיטְרָעָן שְׂמִיכָעָל): — זִיצְט, בְּעַטְרָאַכְט דָּא דָעַרְוּוַיְלָדִי שְׁחַנָּעָבְלָדְרָר וְעַלְכָּעָמִיר שְׁאַפְעָן אַיִן דָעָרְפָּרָאַד וּוֹנוֹעַ!... (גַּעַת נָאָר גַּרְגָּנוּן). סְאַלְאָמָנוֹן קָוֶקֶת אַרְיוֹס אַיִן פָּעַנְסְטָהָר, שְׁטָאַרָּק צּוּטְרָאַגְּנוּן).

גַּרְוָנוּ (אַרְיוֹינְקָוְמְעַנְדִּיגְ צְרוּיקִ, צַו לִיבָּעָן): — אַטְמָאַקָּעַ נָאָר אַפְּ אַ... וּוֹיְלְינְקָעַ, בְּיְוָעַל זָאָךְ נִיטַּזְאָמָעָן, דָא נִיטַּזְוִוִּיטַּ, אַיְבָּרְעַן גָּאָם (אַפְּ). ל י ב ע (בְּעַטְרָאַכְטָעַנְדִּיגְ אַ קְלִינוֹן פְּלָעַשְׁלָעָל): — אַטְמָאַקָּעַ נָאָר אַפְּ אַמְּלָעָן גַּעַוְאַלְטָה הַאַבָּעָן אַיִם פָּאָל אַיִקְוָה וְאַלְטָט וּוּעַלְעָן אַן וּוּעַמָּעָס עַמְּאִיז הַוְּלָהָקָה שְׁטָאַרְבָּעָן.... אַיִן דִי שְׁוּוּרָעָ צִיְּוָעָן בְּוּטְרָעָן, קָעָן מַעַן, זַיְדָעָן אַוְנְטָעָרָן שְׁוֹטָץ פָּוֹן טִוְּטָה לְעַבָּעָן אַוְן לְעַבָּעָן וּוּעָן מַעַן זָאָל הַאַבָּעָן יְאַהֲרָעָן.... פְּרִיהָעָר אַרְטָט דָעָרְלָעַבָּעָן אַן לְעַבָּעָן, שְׁפָעַטָּר — הַעֲרָטָעָס אַוְיָהָט.... אַיִן וּוּעָן דָעָרְלָעַבָּעָן הַיְוִבָּט אַן בְּעַלְאַגְּנָגָעָן דָעָרְלָעָס — מַעְנְשָׁהִיָּט — הַאַטְמָעָן שְׁוֹיָן קִיְּזָן רַעֲכָט צַו נַעֲמָעָן אַוְן זַיְדָ... סָאַלְאָמָן: — לִיבָּעָן... אַיִקְבָּן אַוְיָסְעָר זַיְדָ... מִיר... מִיר גַּלְוִיבָּט זַיְדָ נִיטַּזְ... דָאָס אַיִיר... וּוּרְקָלְקָלָאַיִיר... לִיבָּעָן!... (זַיְשְׁאַקְיָילָט טְרוּוּעָה רִיגְמִיטָן קָאָפְּ) וּוֹאָסָאָיְזָן אַיִקְבָּן דָעַרְפָּן.... וּוֹאָס וּוּעָט יְעַצְּטָמָ...

ל י ב ע : — וּוֹאָס אַיִן מִיר דָעַרְפָּן... גַּאֲרָנִישָׁמָ... נִיְיָן, זַהְרָה פִּיעָל... יְעַצְּטָמָ, וּוּעָן נָאָר מִיר זָאָל דָעַרְפָּן וּוֹאָס זַיְן... וּוּעָן נָאָר מִיר... סָאַלְאָמָן: — מִיךְ שְׁרָעָטָמָ יְעַדְרָר שְׁאַרְקָד... אַיִן אַיִיר, פָּאָר וּוּעַמָּעָן אַיִקְפִּילָדָם גַּאנְצָעָשָׁרָעָק, זַיְיָת אַזְוִי קָאַלְטָמָ. אַזְאָרָהְגִּיקִיט אַלְיָוָן אַיִן שְׁוֹיָן פְּעַרְדָּעַכְטִינְ...

ל י ב ע : — זָאָל אַיִקְבָּן מִיר סְטָאַרְעָן אַוְמְרוּהִינָּעָר צַו זַיְן? סָאַלְאָמָן: — וּוּעָר וּוּיָס אַיִיר אַלְעָם אַיִן שְׁוֹיָן נִיטְעַטְעָט... נַעֲכָטָעָן... דָעָרְשָׁטָן אַוְנְטָעָר אַיִיר פְּעַנְסְטָעָר.... אַיִקְבָּן הַאַבָּמָרָא אַיִן גַּעַוְעָן אַשְׁפִּיאָן אַיִן.... אַיִיר רְוַהְגִּיקִיט.... סָאַלְאָמָן טִוְּטָה פְּעַרְקִירְצָט דָאָס בְּיָסְעָל לְעַבָּעָן... אַיִקְבָּן הַאַבָּמָרָא פְּאַרְעַן

מענט ערוואראטען... (פֿאוֹזָע, שְׁטוּל, מַאנַאַתָּאַינָּע), נעלכטען... ביז איך האב. איהם — דערוואָזָן... אונזער שטאדט בעל-חַבִּית, אַרְוִיסֵּס-שטיינגען פֿון זַיְן קַאֲרָעַטָּע — האט עס מיך געלאנְגּוּוּילְגּוּט... איך האב דאך געמוֹט שנעלעֶר אויספֿהָרָעַן דעם פֿסְקָן... ווי אַן אַונְדָּע לְעַבְּאָרָעַד נְעַנְשְׁטָאָנָר הָאָט עַר מִיר אויסגעָזָה... מַאַדְנָעָן. דאָכָט זיך, איך האב צו איהם אַפְּלָו קַיְוָן שְׁנָאָה נִיט גַּעֲפִיהָלֶט, אַן אַונְדָּע בעוּוֹאָסְטָעַ קַרְאָפְטָה הָאָט ווי בעפּוֹלְעָן: "שִׁסְ!" איך האב אויס-געשאָסְטָעַ אַן אַין האָרְצָעַן הָאָט זיך דָּאָן ווי עַפְּעָם — אַפְּגַּנְדָּרִי-סָעַן — (שְׁטוּל, ווי פֿאָר זַיְד) אַטְוּמָעָל... עַס לוֹוְפְּטָה אַצְוְרָאָרְעָן אַונְזָעַר פְּרוּסְטָאָו.... מַעַן פְּרָעָנָט: "וּאָס אַיְזָן?" אַלְעַ לְוּפְּעָן — איך אַוְיך... איך קָוָם צו זַיך — טו זַיך אַוְאָרָף אַין בעט אָנוּ קָעַן די אַוְיגָעַן נִיט צְוָמָאָכָעַן; אַגְּנָצְעָר שְׁטָוָרָם קָוָמָט מִיר אַין קָאָפְט... אַווְילְדָעָר הַוְּדוֹזָעַן, שׂוֹמָעַן אַין די אַוְיעָרָעַן... איך ווֹאָרָט מִיט אַפְּעָנָעַ אַוְיגָעַן אוֹוָפְטָאָג.... ווֹילְאַגְּנָבָעַן זַיך רַעֲכָנָנָגְפָּן אלָעַס ווּאָס אַיך האָב גַּעַטְמָאָן.... אַונְטְּמָעָרְפָּהָרָעַן אַיְתָאָג, אָוָן.... עַס שְׁפְּרִינְגָּט פֿאָרְטָה מִיר אָרוֹזָים אלָעַ ווּוְילָעַ אַנְדָּרָ צִיפְּעָר... — עַס האָט זַיך פְּעַרְוּוֹאָלְטָה חַאָז נַאָך אַיְינְמָאָל זַיך אַקְיָד בֵּי מִינָּעַ עַלְטָעָרָעַן... ווּעַן זַיך ווּוְלָעַן דָּאָס עַרְפָּאָרָהָרָעַן... (ברעכְתַּד הענְדָה).

סָלְאָמָאָן: — ווּעַן זַיך ווּאָלְטָה אַיך נַעֲכָטָן נִיט גַּעַפְּלָגָט אָנוּ גַּעַ-

קָוָמָעַן... ווּאָלְטָה עַס נִיט גַּעַשְׁעָהָן... אַיך בֵּין שְׁוּלְדִּיגְ... .

לְבָעָן: — ווּאָס עַס אַיְזָן גַּעַשְׁעָהָן — האָט גַּעַמְוִיט גַּעַשְׁעָהָן... אַגְּנָגְנוּמוּן האָב אַיך דָּאָס ווּעַן עַנְרָנוּעַ, אַמְּפְּפָסְוּוּלְגִּיקִיט אַוְנוּ גַּעַוּעַן פֿוּעַל... אַוְיסְפּֿהָרָעַן אַיְזָן דָּאָס אַוְיסְגָּעָכוּמוּן, יַעַצְטָמָט... יַעַצְטָמָט... אַיך האָב דְּרָרְתָּ פֿוּהָלְטָ, נַאָך דעם שָׁאָס דָּאָס סָאַיְזָן פְּעַרְנוֹצָט דָּאָס לְעַצְטָעַ בְּיַסְעַל פֿוּלְוּוּרָר... דָּאָס סָאַיְזָן אַלְעַס אָמוֹזָסְטָ, פֿעַרְלָאָרָעָן.... פֿעַרְ-לִירָעָן אַיְדָעָל אַיְזָן פֿוּעַל שְׁוּעָרָעָר ווי עַטְוָאָס רַעַלְעָס.... דְּרָעָפָאָר פֿילְיוֹכְטָט, ווּוְילְ דָעָר אַיְדָעָל אַיְזָן הוּאָק, גְּרוּוּס, אַן אַגְּרָעָ-נִיעַז אַן אַמְּסָס.... אַיְהָרָה האָט מִיךְ גַּעַפְּרָעָנָט צו הָאָב אַיך אַטְרָאָכָט גַּעַתְּהָאָן ווּגַּעַנְעָן אַיְיָרָעָ שְׁטָרָעָבָנָגָעָן, ווּגַּעַנְעָן דִּי נַרְוִיסָעָ האַפְּגָנָנָגָעָן אַוְוָפְטָה דִּי פְּרָאָקְטִישָׁע אַרְבִּיטִיט אַיְן פֿאָלְעָסְטִינָה... יַע... אַבְּעָר — עַס אַיְזָן דָאָך שְׁוּעָר... אָנוּ דָאָס ווּאָס אַיך הָאָב גַּעַלְוָוְבָּט — הָאָב אַיך פֿעַרְלָאָרָעָן דעם גַּלְוָבָּעָן — קָוָמָעַן צו זַיך נַאָך אַזָּא פֿעַרְלוֹסְטָט

אייזשוער — און די שוואָרטצע מאכט פערכֿאַפֶט וואָס ווייטער —
מעהָר און מעהָר — פֿאַר יעדען צופֿאַל... ייך יעדער שאָס אַין אָ
טשינָאָוּנוֹנִיק — פֿאַלעַן אָפֿפֶער אַן אָצָּל... וואָו נעהָמֶט מעַן קְרֻעֵפֶ
טַעַן פֿאַר נְיוּעַ שְׁטוּרְבּוֹנְגָּן ? — פֿיְיעַר דָּאַרְךָ מַעַן האַבְּעָן, נְאַצָּר
יאַנְאַלְעַן שְׁטָאַלְץ, ווֹילְעַן, גְּלוֹבָעַן ! ... אַרְיִינְגְּנַעַשְׁלַעַפֶט — ווּעַרְט
מעַן אַין שְׁטוּרְם שְׁטָאַרְקָע, גַּאנְצָע אַן אַרְיִינְגְּנַעַוְאָרְפָּעַן קְרִיְינְקָע, צָר
ברָאַכְּבָעַן... ווֹעַן אַלְעַם ווֹאלְט גַּעֲנִימָעַן אַן אַנְדָּעַר ווּעַנְדוֹנְג ! —
וּוְיְפּּעַרְטְּרִיבְּטַמְּעַן פָּוֹן זַיְדְּ דִּי שְׁרַעְקִילְבָּעַ בְּיַלְדְּעָרָן; ייך זַעַה מעַנְיָן
שְׁעַן צְרוּסָעַן, צְוַשְׁנִיטָעַן אַין שְׁטִיקָרָר... אַיךְ דָּרְקָעַן אַין זַיְדְּ מַעַהָר
מִיְּנָעַן... מִיְּנָעַן ! ... (זַיְ פְּאַלְעַט אַין שְׁטָוָל, דָּרְיָוָת זַיְדְּ קְרַאַמְפְּהָאַפֶּט צָר
זָאמָעַן, שְׁוּדָעַרְט, צְעוֹפָעַנְטָבָוִוָּתְדָי אַוְגָעַן, הָרְעַת זַיְדְּ וּוְיְ צָו צָו עַפְעַס)
וְוָסֶם פֿאַר אָ בְּיוֹזָע — רֹוחַגְּקִיּוֹת אַרְוֹם....

סְאַל אַמְּאַן : — אָ רֹוחַגְּקִיּוֹת... נַאֲךָ אָ שְׁטוּרְם...
לִבְעָ : — אַוְן.... פֿאַר אָ שְׁטוּרְם... (דָּעַר ווּינְד ווּאַיְעַט שְׁטָאַרְקָעָר, עַם
לוּוּפָעַן אַרְיוֹן, ס. פ. אַוְן רַאִיסָא).

ס. פ. : — אַיךְ, עַנְדְּלִיךְ זַעַה אַיךְ אַיךְ ! וּוְיְצְפְּרִידָעַן אַיךְ בֵּין ! (סְאַיִּסָּא : — סְעַרְנָגִי פְּעַטְרָאַוְוִיטָש אַין חַוִּינְט אַיךְ אַיךְ בֵּין !
לְאַמְּאַן אָפֶן צָוָם פְּעַנְסְטָהָר) נַאֲר וְוָסֶם עַפְעַס אַזְוִי... שְׁטִיל ? ...
רַאִיסָא : — אַלְצָעַן צְוָלִיעָבָן' גַּוְבְּרָנָאַטָּאָר, אַמְּפָלה ווֹאלְט אַיךְ זַיְדְּ אַוְיָוָת
ס. פ. : — אַלְצָעַן צְוָלִיעָבָן' גַּוְבְּרָנָאַטָּאָר, נַאֲר אַן מַעַן רַאַמְּט אָפֶן אַזָּא בְּרָאָה —
אַיְהָם רַיְכָעַן... נַיְן, אַיְהָר פְּעַרְשְׁטָהָת ? אַיךְ, — אַיְגָעַנְטָהָה,
שְׁטָעָה נִיטָּה נִיטָּה טָעָרָאָר, נַאֲר אַן מַעַן רַאַמְּט אָפֶן אַזָּא בְּרָאָה —
טָהָוָת עַמְּמִיר הַנָּאָה (צָו סְאַלְאַמְּאָנוֹ) אָ ? וְוָסֶם זָאנְט אַיְהָר צָו דָעַם ?

סְאַל אַמְּאַן : — — — אַיךְ זָאנְט נַאֲר נַיְשָׁט...
ס. פ. : — מַאְדָנָע מַעְנָשָׁן ! קְלָאַגָּעָן אַוְיָפָן לְעַבָּן פָּוֹן אַזְוְלִיכָּעָפָן
רַאַזְוָיָטָעָן אַן פְּרִיָּעָן זַיְדְּ נִיט אַוְיָה ווּוְיָרְטָוִוָּת... אַיךְ ווֹאלְט נַאֲר
בְּעַסְטָר ווּוְלָעָן ווּסְמָעָן — ווּרְעַר אַיְזָה דָּאָס גַּעֲוָוָן דָּעַר שִׁיסְעָר.

רַאִיסָא : — דָּעַר שִׁיסְעָר ! אָפְשָׁר נַאֲר אָ שִׁיסְעָר ?
ס. פ. : — זָאַל זַיְן אָ שִׁיסְעָרָקָע, אָוִיב אָ שְׁעַהָנָע ווֹאלְט אַיךְ זַיְן נַאֲךָ
אָ קוֹשׁ טָאָן, נַאֲר דָּאָס רָוב זַיְנָעָן זַיְדְּ נִיט קִיְּן שְׁעַהָנָע, שְׁעַהָנָע
בְּעַשְׁלִיסָעָן זַיְדְּ וּעַלְטָעָן צָו שְׁטָעַלְעָן דָּעַם לְעַבָּן אַין קָאָן... זַיְדְּ דָאַרְךָ
צִיהָעָן צָו לְעַבָּן — אַן אַנְדָּעַר ? לְעַבָּן ! ...
(עַס קְוַמְּט אַרְיוֹן סְאַשָּׁא, בְּלָאָס, אַטְהָעָמֶט שְׁוּוֹעָר, בְּלָיוֹבָט שְׁטָעָהָן מִיט אַרְיוֹן
הַאֲנָד אָ הַיְנָטָהָר זַיְדְּ בְּיָוָם טְהָרָה, צָו לְבוֹעָן — בְּעַטְרָאַכְטָעַנְדָּרִיג אַלְעַס אַרְוֹם)

אין די שטורות טעג

ס א ש א : — אויף א פאר וווערטער — אויך אלין.

ס . פ . (מויט שפֿאַט) : — און ניט וועלינדריג שטערען — פערלאָזט ער
דען זאל ! .... (רוופט נאָך זיך ראייסא. אַפּ). .

ס א ש א : — מען אַרְעַסְטְּרַט אַ מאָסְסָעַ מענשען — עס טראָגעַן זיך
פערשייעדנען קלאנגען....

ס י ב ע (אויפֿשְׂפִּירְוִינְגְּעַנְדִּיג פּוֹן שְׁטוֹלֶ) : — וועגען א — — פָּאנְגְּרָם ? ...

ס א ש א : — וועגען דעם אָזַע ווועט וואָס זַיְן וועלען די אַרְבִּוּטָעַד
פּוֹן עַנְסְּקָעַר פָּאַכְּרוֹק הַעֲלֵפְּעָן....

ס א ל א מ א נ : — הַעֲלֵפְּעָן ? — — וועמען ? ...

ס א ש א : — וואָס הַיִּסְטְּ וועמען ? (זו ליבען) האָט אַיהְר בַּי זיך ווּאָס
פערדעכטינעם ? ניט מיר.

ס י ב ע : — ניזן... ניזן. (פָּאַלְתְּ צְרוֹיק אַין שְׁטוֹלֶ).

ס . פ . (דורך די האָלֶב אַפְּעַנְגַּשׁ טִיחַר) : — נַאֲסְפָּאַדָּא, צְפִּיעַלְ קַאֲנְסְּפִּי־
ראָטְצִיעַט אַיהְר מִיר, אויך פָּעַרְלִיאַר דָּאָס נַעֲרָולֶד (ער קוּמֶט אַרְיוֹן
לאָנגְזָאָס מוֹטַרְ רַאיִיסָא) רַאיִיסָא זַאֲגַט פָּאָרֶה, זַו טַרְעַפְּט אַוְיַּעַן הַאָנָּהָר,
דָּאָס אויך ווּלְ נַאֲך אַמְּאָלַן נַיְקָלֶךְ זַיְן. (זו סַאַשָּׁא) גַּלוּבָעַן אַירָּה ? ...

ס א ש א : — וועמען אַרטַּ דָּאָס ! .. (אַפּ צָום פָּעַנְטָעַר) .

ס . פ . (זו ליבען) : — נו, צו וואָס עַפְּעַס אָזַע טַרְיוּרְעָן ? אַיהְר קוּמֶט
אוויי מַאֲדָרְנָע... (זו סַאַשָּׁא) אַיהְר אויך, וְחַסְּן/דִּינְגָּר פָּרָאַלְעַטָּאַרְאַטָּן,
זַאֲלַץ פּוֹן אָנוֹנָעַר עַרְד (זו סַאַלְאַמָּאָן) אויך אַיהְר, הַיִּסְעַטְעַר
עלְעַמְּעַנְטַן פּוֹן אָנוֹנָעַר צִוְּתַן (זו רַאיִיסָא) אָנוֹן אַיהְר, בַּיְנַקְּעַנְדָּר
מַאֲטִיוֹו ? נו, הַיִּבְּשַׁט אָנוֹן; עַפְּעַס פְּעַלְתַּ, — עַפְּעַס נַאֲגַט — עַה, אַיהְר

אַלְעַ דָּוְנְקָעַלְעַ הַעֲצָעַר קוּמֶט מִיר אוֹיְסָוּ וְוִי פָּאָר אַיהְר, בַּיְנַקְּעַנְדָּר
(מויט אַ גַּעַמְּאַכְּטַע, ווּוְיַעַנְדַּע שְׁטוֹמָעָן) נַאֲסְפָּאַדָּא, רַאוּ אָזַע אויך בֵּין

ニיט קיון אַנִּיטְשִׁירְטָעַר מִיטְגְּלִיעַה, דַּאֲפָט אַיהְר זַאֲךְ מִיטְ מִיר
ニיט טַרְעַטְנָעַן ? אַ טַּלְיַעַנְטַן בֵּין אויך דָּאָה, צִיטַ מִיךְ צָו, דָעַ
קְלַעַרְטַּ דְּיוּ פָּאנְגְּרָם אויך' הַעֲלֵפְּעָן קַעַנְפָּעָן אָנוֹן — מַאֲלַע ווּאָס !

(זו ליבען ווּוּן זַי גַּעַמְּטַאְרוּס פּוֹן קַעַשְׁעַנְעַ אַ פָּאַפְּיַעַר אָנוֹן שְׁרוּבְּטַ
עַפְּעַס בְּיּוֹם בְּרַעְגַּטְיוֹשַׁ). ווּאָס אוֹזְן דָּאָס, לְיַוְבָּאָו אַרְאַנְאָוָוָא, אַפְּשָׁר
אַ סְּמֻעַרְטָנָעַר פְּרִינְגָּוָאָר פָּאָר מִיר ? ... גּוֹט, אוֹבְּ מִיר אוֹזְן בָּאָרְדָּה
שְׁעַרְטַּ צָו שְׁמַטְאַרְבָּעַן — זַאֲלַע עַס זַיְן דָּוְדָךְ אַיְעַר הַאָנָּד ... (ער
שְׁטַעַלְטַ זַיךְ מִיטְ דְּיוּ הַעֲנָד אַרְיוֹף) נַאֲטַ, שִׁיסְטַ מִיךְ אַרְיוֹסָם

פֿוֹן דַּעֲרַ זִינְדִּיגֶּר וּוּלְט — אֵיךְ וּוּלְ אַהֲרָן קּוֹמָעַן מִיטַּ אַקְלָאָג
צּוֹם גּוּבְּרַנְאָטָאָר וּוּלְ אַגְּעָן: גּאַסְפָּאָדוֹן נַאֲטַשְּׁאָלְנוֹק, פָּאַסְמָאָר
טְרִוִּיטִיעַ טְשָׁטָאַ וּוּזָאַשְׁעַי גּוּבְּרַנְאָי דְּלְאָיְעַטְסִיא: — טְרִוִּיעַ בִּירַיַּה
נַעַר וּוּרְעָן פֻּרְפָּאַלְגֶּט... וּוּאַסְמָ... קוּקְטַ אַיְהָר אָזְוִי?...
סַלְאַמְאָן: — סְעַרְגִּי פָּעַטְרָאַוּוּתִישׁ, וּוּאַסְמָ פָּאַר קָאַמְעָדִיעַס — דָאַס
פָּאַסְטַ —

סַאַשָּׁא: — פָּאַר אָזָא קָאַמְעָדִיאָנְט וּוּי עַר אַיְזָן....
ס. פ.: — עַס אַיְזָן אַונְטָאָטָר פָּאַר מִין וּוּרְעָן צּוֹ עַנְטְּפָעָרָעַן אַזְוּלְכָע
טָאַקְטָלְאָזָע — גַּמְ... „פָּרָאַסְטִיקִיט אַיְזָן עַרְגָּעָר פֿוֹן גִּיבָּה“...
סַאַשָּׁא: — גַּמְ... עַס פְּרָעָהָט מִיךְ זְהָהָר צּוֹ גַּעֲפִינָעַן וּיְךְ אַיְן דִּי גַּעַד
וּלְשָׁאַפְטַ פֿוֹן „טָאַקְטִישׁ“ אֵיךְ בֵּין דָא וּוּזְוּזָט אָוִיס נִיטַ אָט
פְּלָאַטְזַ — צּוֹ פָּרָאַסְטַ. — אַ בְּעַל הַבַּיּוֹת שְׁעַטָּאַקְטָאָטָר דָאַרְהַטְאָקָע
וּוּסָעַן צּוֹ חַאַלְטָעַן פֿוֹן וּיְךְ אַן אַרְבִּיטָאָרָר פֿוֹן זְוִיְּטָעַן, אַדְיוּ. אֵיךְ
וּלְ קּוֹמָעַן אַמְאָל אַוְיָךְ אַיְזָן אַיְנְלָאַדְוָנָס קָאַרְטַ אַונְטָאָטָרָעַטְרִיבָעַן
פֿוֹן סְעַרְגִּי פָּעַטְרָאַוּוּתִישׁ...

לִי בְּ ע. (פָּעַרְשָׁטָעַלְט מִיטַ אַהֲנָד דָאַס אַגְּנְעָשְׁרִיבָעָנָע. צּוֹ ס. פ.): —
דָאַכְטַ זְרַךְ, אַיְהָר הַאֲטַ בְּעַלְיְידִינְגַן... סַאַשָּׁא', עַנְטְּשָׁוְלְדִינְגַן אֵיךְ
פָּאַר אַיְהָם... אַיְהָר דָאַרְפַּט וּיְךְ עַנְטְּשָׁוְלְדִינְגַן...
סַאַשָּׁא: — אֵיךְ נַעַמְהַנִּים אַן קִיּוֹן בִּיטַע אָוָם עַנְטְּשָׁוְלְדִינְגַן פֿוֹן
אַזְוּלְכָעַן — אַוְיָךְ עַמְעַס בְּעַלְיְידִינְגַן אֵיךְ שְׁפִיּוּ!
ס. פ.: — דִי סְצָעַנְעַ הַיּוֹבֵט אַן צּוֹ וּוּרְעָן נַאֲנָץ אַיְנְטָעַרְעַסְאָנְט...
סַלְאַמְאָן: — לִיבָע, אַיְהָר דָאַרְפַּט שְׁוֹן אַוְעָקָע גַּהְהַן... קּוֹמָטַ —
סַאַשָּׁא: — וּוֹהָהַן... צּוֹ וּוּאַסְמָ?... דָאַס „בָּאַשְׁעַרְטָעַם“ וּוּטַנְאָכְ...
לִוּפְעַן....

ס. פ.: — אַ שְׁטִוְינְדָאַלְעַן אַיְן מִין גָּאָרְטִין... (צּוֹ לִיבָעַן), קּוֹמָט, אֵיךְ
גַּעַה אַוְיָךְ....
סַאַשָּׁא (צּוֹ לִיבָעַן): — אֵיךְ וּלְאַלְטַ אֵיךְ וּוּאַסְמָ גַּעַוְאַלְט — פְּרָעָנָעַן,
נַאֲרַ אֵיךְ — אַוְן פָּאַדְעָר....
ס. פ.: — נָנוֹ, פָּאַר דַּעַר קָאַנְסְפִּירָאַצְיַע גַּעַה אַוְךְ נִיטַ אַרְוִוִס....
סַלְאַמְאָן: — קַעַנְטַ אַיְהָר נִיטַ אַרְוִוִסְטָרְעַטָעַן מִיטַ — אַיְוּרָעַ פָּאַיַּה
דְּרָעוֹנָנָעַן בַּיַּה אַמְהָר גִּינְסְטִינְגָעַן מַאֲמָעָנָט? לִבָע — פִּיהָלָט —
הַיְנָנָט....

ס א ש א : — איהר וויסט אלע מאל ווי ליבע פיהלט ! ... ווינינג גינס-
טיגע מאמענטען פאלען פאר מיר אויס... און קאלטער רפואות
קענען ווינינג וואם העלבען צו הייסע פראנגען.....

ס. פ . : — ליוואָבוֹו אַראָנָאָוּוֹן, אַיךְ ווֹאַלְטָהּ פֿרָאַלְעַטְמָטוּרָעּן.

ס א ש א : — וועמען ס'אַיז אַיִינְג — קען אַוּוּק גַּעֲהָן...

לי בע : — אָ, דָא קען בְּלִיְבָּעָן אָוּן רִיְדָעָן... יַעֲדָרָעָר...

ס א ש א : — אָזֶוּ... יַעֲדָרָעָר...

לי בע : — נָאָרְ רִיְדָעָן — צו דָּעָרְ זָאָךְ.

ס א ש א : — אָזֶוּ ווי עס רִיְדָעָן טַאַקְטִישָׁע לְוֻמְפָעָן... פֿרָאַלְעַטְמָטוּרָעּר
— אַיךְ קען רִיְדָעָן ווי אַיךְ קען — מַוֵּךְ הָאָטָם מַעַן בְּעָסָר נִיט
געַלְעַרְנְט. ווּרְעַטְמָעָר אַיז אָוּן אַיְידָעָלָעָזָאָךְ מַעַן דָּאָרָף דָּרְמִיט ווּיְ
סָעָן ווי אַרְוְמַצְוְגָעָהָן.... פֿאַרְאָזְן אַבָּעָד נָאָר אָז אַיְידָעָלָעָרָזָאָךְ
פָּזָן ווּרְעַטְמָעָר אַזְוּן דָּאָם אָוּן אַהֲרָן... אַיךְ קען אָזֶוּ וואָס בְּעַזְוִיצָט
אַ קְרָאָפְטָט צו צְוַצְּחָהָעָן הָעָרָצָעָר, שְׁפִילָעָן זִיךְ מִיטְ הָעָרָצָעָר... זַי
אייז פָּאָר מִיר אַ רְעַטְעַנְיסָם...

לי בע : — ווּוִיטָעָר... רְעַדְתָּ... אַדְעָר... דִּי פְּרִיְהָוִיטָם פָּזָן ווּאַרְטָט שְׁטַעַרְט
רִיְדָעָן? — דָעָר אָוּנְטְּעַרְדִּישָׁעָר דָּרוֹק הָאָט גַּעֲלָאָזְעָן טִיעָפָעָו ווּאַרְצָי
לְעָן... אַ רְעַטְעַנְיסָם... פֿערְגָּעָסָט עַס ! ...

ס א ש א : — אַ זָּאָךְ ווּעַלְכָעָן אַיז גְּרִינְג צו הָיִיםְעָן יַעֲנָעָם...

לי בע : — פִּילְיוֹכְטָט הָאָט זַי אִים נִיט נַעֲקָעָט לְיִבְעָן ווי עָר אַיהֲר, נָאָר,
לְיִעְבָּעָן נַעֲחָאָט אַ מאָלָאָךְ... זַיְן לְיִעְבָּעָן צו אַיהֲר....

ס א ש א : — אָזֶוּ לְיִעְבָּעָן גַּעֲחָאָט דִּי לְיִעְבָּעָן אָן יַעֲדָרָעָן ? ... .

לי בע : — מַעְגְּלִיךְ... יַעֲדָרָעִינְסָם לְיִעְבָּעָן בְּעַזְוָאַנְדְּרָעָן רִיְץָי....

ס א ש א : — אָזֶוּ יַעֲדָרָרְ רִיְץָי — גַּעֲוִוִינְסָם — בְּעַזְוָאַנְדְּרָעָרְ לְיִעְבָּעָן....

לי בע : — אַדְעָר — דָעַם פְּלָאַטְזָי, אַפְּצָוּנָעָבָעָן זְכִיד מִיטָּ אַוּלְכָעָרְ פְּרָאָר
גַּעַן הָאָבָעָן פְּעַרְנוּמָעָן — אַנְדְּרָעָרְ שְׁטָרְעַבְוּגְנָעָן, אַנְשָׁאָוּנָגָעָן, נִוְיָן
נוֹגָגָעָן, רִיכְטָוּגָעָן, שְׁטִימְוּנָגָעָן ווּלְכָעָהָעָן אָבָעָן גַּעַשְׁטוּסָעָן צו שְׁטָעָיָן
רָעָן, שְׁאָפָעָן, בְּרָעָבָעָן, בּוֹיָעָן.... שְׁטוֹפָעָן בְּרָגָג....

ס. פ . : — זִיךְ אַלְיָוִן גַּעַלְיָוָטָעָן שְׁטִימְוּנָעָר אַוְיְפָן זַוְעָג צו אַיִינְגָעָן
אַיִינְטָרָעָסָעָן....

רָאַיְסָא : — ווּלְכָעָמִינְט אַיהֲר אַיִינְגָעָן ? —

ס. פ . : אַיִינְגָעָן, אַיִינְגָעָן, זִיךְ אַלְיָוִן מִוְן אַיךְ... אַ מעַנְשָׁ דָאָרָה לְעַיְ...
בָּעָן, דָאָרָה לְיִבְעָן....

ראַיסָּא : — אִיךְ ? ...

ס. פ. : — אָ, מֵיט אִיךְ רַיּוֹדָעַן ! ... (אָפְּ אַין קִידְּ).

סָאַשָּׁא : — גַּעֲנְדִּיגְּט, אַלְלָעַס גַּעֲנְדִּיגְּט. —

לִיבָּעַ : — עַם אַיְזָה שְׂוּעָר, סָאַשָּׁא, פֻּרְשְׁטָעַת עַם ...

סָאַשָּׁעַ : וַיְיָ קָומַ אִיךְ אִיךְ צָו פֻּרְשְׁטָעַת ! ... (לִיבָּעַ אָפְּ טְרוּוּידְּגָן צָום פֻּנְסְטָעַר).

סָאַל אַמָּאָן (צָו סָאַשָּׁא') : — אַיְזָה תּוּמָעַל וּוּאַלְלָטָעַן מִיר בְּעַדְאָרֶפֶט בְּעַסְעָר זְעָהָעָן אַ וּכְבָּרָעַן פְּלָאַטְּזִיךְ וְאוֹ צָו ....

סָאַשָּׁא : — בְּאַהַאַלְלָטָעַן זִיךְ ? אִיךְ דָּאָרָף נִיטְּסִירָעַן אַיְהָר... אַיְנָה טְעַלְּגַעַנְטָעַן ....

סָאַל אַמָּאָן : — אַיְזָה מַעַן זָאַל אִיךְ אַרְעַסְטְּרָעַן ?

סָאַשָּׁא : — מִיךְ ? ... זָאַל מַעַן ...

סָאַל אַמָּאָן : — פָּאָר לִיבָּעַן אַיְזָה דָּאָקִיּוֹן פְּלָאַטְּזִיךְ.

סָאַשָּׁא : — וּוֹאָס עַפְּעָם ? בַּי זִיךְ אַיְזָה דָּעַר הַיּוֹם ! .... וּוּעַט זִיךְ אַיְזָה דָּעַן קַעַנְעָן פֻּרְלָאַזְעָן ? ...

סָאַל אַמָּאָן : — זִיךְ וּוּעַט — מַזְעָעַן — אִיךְ וּוּוּסִים. —

סָאַשָּׁא : — אַיְהָר וּוּוִיסְט.... וּוֹאָס וּוּוִיסְט אַיְהָר ? אִיךְ בְּעַלְאָנְג מִיט לְיוֹבָא' ? צָו אַיְזָה פְּאַרְטָאִי אַיְזָה וּוּסִים נַאֲרָנִים... יַע... אַינְטְּלִיגְּנְעַטְּעַן וּוּינְעָן פְּאַרְטָם אַ בְּעַזְוּנְדָּרָעַ פְּאַרְטָאִי ! ...

— (עַר קָוקְטָ אָוִוָּה לִיבָּעַן וּוֹיל וּוֹי עַפְּעָם זָאַגְעָן, הַאַלְלָט זִיךְ צְרוּיקָן, פֻּרְעָה)

לְאַזְוֹת הַאַסְטְּרִיגָּד דָּעַם צִימָעָר, אַ פְּלָאַטְּהוּעָנוֹג מִיטְּזָן טִיהָר.

לִיבָּעַ (בְּיּוֹם פֻּנְסְטָעַר, דָּרְיוֹת אַוִּים דַּי קָאָפְּ צָום טִיחָר) : — אַזְעָעָם פָּאָר וּוֹאָס... וּוֹאָהָהָן אַיְזָה עַר אַוּוּקָעָן ... (קָוקְטָ אָוִוָּה לִיבָּעַן פֻּנְסְטָעַר, עַרְבָּה)

שְׁרָאָקָעָן : רַאִיסְאָ! ... דָּאָכְטָ זִיךְ — אִיעָרָ פָּאָטָעָר —

רַאִיסָּא : — עַר ! — אַן אָוְמְגַלֵּקָה אַטָּמָעָט גַּעַמּוֹזָט טְרַעְפָּעָן ! — (לוּפְטָ אָרוּסִים, אַלְעַ נַאֲר אַיְהָר, הַיְנְטָעָרָן פֻּנְסְטָעַר בְּעַוּוּגָעָן זִיךְ סִיגְרוּעָן, עַמְּהָרָעָן זִיךְ שְׁטִיכָעָן, אַ צְוָפָאָרָעָן פָּוָן אַ פָּוָר. אַוִּיפְּן סְצַעְנָעָ לְוּפְטָ אָרוּסִים)

רַאִיסָּא טְהָוָת זִיךְ אָנוֹ. פָּוָן קִידְּ קָוְמָט אָנוֹ ס. ב.

ס. ב. : — גַּרְוְנָעָן צָו גַּעֲפִינְעָן אַיְזָה וּוֹי אַ שְׁפִּילְקָעָ אַיְזָה אַ וּאֱגָעָן חַיִּים...

וְהָתָט, וּוֹי זְוִינְעָן דָּאָס אַלְלָעָן (צָו רַאִיסְאָן) וּוֹאָהָהָן אַיְלָט אַיְהָר ?

רַאִיסָּא : — מַעַן אַיְזָה מִיךְ גַּעֲנְגָנְגָעָן זְוְכָעָן — הַאַטָּמָעָן אַוִּיפְּן וּוּעָגָן

איבערגענומען מיט שטיינער — עם הייבט זיך שווין און. (לוייט ארויס).

ס. פ. — וואו איז ליוובאָו ? (לוייט נאך ראייסאָן).

(פּוֹן קִידְ קָוָמַעַן אָן גְּרוֹנָעַ מֶטְ לְיוֹןָעַן).

גְּרוֹנָעַ : — דָו נָאָר נִיטְ שְׁלַעַפְּ נָאָר קִיןְ פֿאַקְלָאַמְצָיעַס ! —

לְיוֹזָעַר : — וּעַטְ טַאַקָּעַ זַיִן אֵדְעַמְסָטְרָאַצְיַע ? —

גְּרוֹנָעַ : — גְּעוּוִיםּ, רָאָזְ אָזְ מִיטְ בִּישְׁלָאַסְעַן.

לְיוֹזָעַר : — שְׁטִיְיָ, אָזְ וּעַרְתָּ אָזְ שְׁטוּבְ אַכְמָוָגְ גְּעַבָּעָן ?

גְּרוֹנָעַ : — סְמִינָעַ דָּאָגָהָס ! (קָוַךְ אֲרוֹוִסְ אַיְןְ פֿעַנְשָׁעַר) זָעַ נָאָר,
גריגאָרי דָעַר „עַסְ-עַר“. אַיְןְ צָוַעַלְאַפְעַןְ אַקְוָרָאַטְ וּזָעַן

: שְׁעַרְגִּיְ פֿעַטְרָאַוְיָןְ וּוֹילְ אַיְחָרְ רַוְפָעַןְ אָזְ שְׁטוּבְ אַרְיוֹן.

לְזָעַר : — זָעַ, אָזְ וּוֹאָהָןְ אַיְןְ דָאָסְ אַנְטָלְאַפְעַןְ דָעַרְ פֿוּלְ-צַיּוֹןְקָ,

וּוֹאָהָהָן ?

גְּרוֹנָעַ : — וּוֹאָהָהָן ? מַסְתָּמָאָ נִיטְ דָעַלְאָזָעָןְ קִיןְ פֿאַגְרָאַמְעָן... עַר
אַיְןְ דָאָךְ אַגְּנָצָעָרְ נִינְרוֹאָלְ גּוֹבָעָרָנָטָעָרְ בָּאַ זַיִן, בָּאַ דִיְ סָאָמָאָד
בָּאַרְאָנְשָׁצִיקָעָס... נָעַהְ שַׁוִּיןְ, אַיְקָלְ שְׁפָעָמָרְ אַונְטָעָרָגָהָן... . . .
(לייזער אָפְ, גְּרוֹנָעַ קָאַמְשָׁזְ זַיִןְגָּעָןְ שְׁפָוְגָּעָלְ אָזְ זִוְגָגְטָןְ):

„אַיְ מִירְןְ קָעָנְפָנִיןְ אָזְ קָעָנְפָנִיןְ בַּיּוֹןְ וּוּאָפָאָנְעָןְ —

דיַ גָּאנְצָעָנָעְ וּוּאָלְטָטְ טְ'נִיטְ וּוּרָעָןְ בָּאַפְּרָאַצְּאַפְּטָיְםְ!

דיַ גָּאנְצָעָנָעְ וּוּאָלְטָטְ טְ'נִיטְ וּוּרָעָןְ בָּאַפְּרָאַצְּאַפְּטָיְםְ!

ס. פ. (אַרְיוֹנְקָוְמָנְדָיְגְ, צַיְ גְּרוֹנָעַןְ) — לְיוֹבָאָו... אַרְאָנְאָוָנוֹ אַיְןְ
אֲרוֹוִסְ אָזְ דָעַםְ מָאָנְטָעָלְ (וּיְ בָאָפְטָהָםְ דָעַםְ מָאָנְטָעָלְ) לְיִוָּטְ עַםְ אָוּוּקְ,
מַעַןְ דָאָרָףְ זַיִןְ רַוְפָעַןְ אַחֲרָהָרְ.

גְּרוֹנָעַ : וּוּאָסִי ? רָאָזְ זַיִן... . . .

ס. פ. : — וּוּרָעָןְ אַיְןְ עַרְ וּאָסְ הָאָטְ וּיְ אַפְּגָנְרָוְפָעָןְ אָזְ זַיִוְתְּ ?

גְּרוֹנָעַ : — גּוֹגָעָרָיְ דָעַרְ עַסְ. עַרְאָוּעָעָןְ. אַיְחָדְ קָעָנְטָ אַיְהָםְ נִיטְ ?

ס. פ. : — רַוְפָטְ זַיִןְ אַרְיוֹןְ אַיְןְ חַוִּזְ !

גְּרוֹנָעַ : — וּוּאָסִי ? מַאְלָעְ וּאָסְ זַיִןְ רַיְדָעָןְ, וּוּלְ אַיְקָלְ גַּעַהְןְ רַוְפָעַןְ ! . . .
(עַסְ קָוְמָעַןְ אַרְיוֹןְ אַחֲרָוֹןְ מִיטְ הַוָּהָ'). זַעַחַןְ אָוּסְ פֿיַעַלְ עַלְתָּעוֹרְ. טְרַוִּיסְלָעָןְ

פּוֹןְ זַיִדְ דִיְ שְׁנִיְיָ, בָּעַמְעַרְקָעָןְ נִיטְ ס. פ.)

גְּרוֹנָעַ : — זַעַחַטְ, שַׁוִּיןְ אַזְוִיְ גַּדְקִיךְ ?

חוּה : — אַ פִּינְעֵר קְבַּלָּת פְּנִים, דָּאָרְטָעַן האָט מַעַן נִיט גְּעוּוֹאָסֶט וּוְאוֹ
צַו זְעַצְעַן אָוֹן דָּאָן....

אַהֲרוֹן : — דָּאָרְטָעַן ? פְּשׁוֹת קַיְוַן אָרְטַ נִיט גְּעוּוֹן אַ מְלָאָכָה פָּן אָנָּרְ
דָּעָרָעַ צַו שְׁלַעְפְּעַן מִיטַּזְקַדְמָעַרְ !

חוּה : — אַיְוַן גַּעַסְט אַיְוַן גַּט אַיְוַן אַיְזַן דָּעַר הַיּוֹם נַאֲךְ בְּעַסְעָר... אַשְׁר
יוֹשְׁבֵי בְּתוּךְ — סִידְרַי לְיהָא דְּאָמָּא (בְּעַמְּרַקְשַׁס. פ.). זַעַנְאָרְ, וּוְאָס
פָּאָר אַ שְׁטִילְ קִינְדָּר, מַעַן חֻרְטַ עַם גַּאֲרַ נִיטַּ, אַלְיוֹן, הָא ? זַי האָט
נִיט גְּעוּאָלָטְ קַוְמָעַן אָפְּלוֹ אַוְּשַׁךְ אַ וּוּיְלָעַ, אַבְּיַעַר האָט גְּעוּאָלָט
— זַי וּוּטְ קַוְמָעַן מִיטַּזְקַדְמָעַן.

גְּרוֹנָעַ : — אָוֹן טָאָקָעַ מִיטַּזְקַדְמָעַן, מַעַהְרַ נִיט זַיְוַן האָבָעַן זַעַךְ צַוְּ
גְּאנְגָעַן.

חוּה : — וּוְאָס רַעַדְסְטוֹ ? טָאָקָעַ ? טַו וּוְאוֹ אַיְוַן זַי — אַוְרָאִי בְּעַהְאָלָטָעַן
זַיךְ ? עַ, פָּוּן מִיר בְּעַהְאָלָטְ מַעַן זַיךְ נִיטַּ, אַיְדְגַּפְּנַן — (זַוְכַּטְ).
גְּרוֹנָעַ לְאָכְטַ).

ס. פ. : — עַרְלְוִוְבַּטְ מִיר... אַיְדְגַּפְּנַן אַיְדְגַּפְּנַן עַרְקְלַעְהָרָעַן (צַו גְּרוֹנָעַן)
אַיְהָרְ גְּעהָתְ...

גְּרוֹנָעַ : — אַרְיְוִינְרוֹפְּעַן זַי ? (לוֹוְפְּטַ צָוְמַת טִיחָרְ).
ס. פ. : — נִיְוַן, גְּעהָת — בְּרִוְינְגַּטְ מִיר אַ — שְׁוּעְבְּעָלָעַ. (גְּרוֹנָעַ אַפְּ
מִיטַּ אַ קְרִיםְ) מַעַן האָט גְּערְעַרְטַ רַאֲס אַיְהָרְ קַוְמָטְ מַאְרְגַּעַן... אַלְזָא
— זַיְוַן — רַיְכַּטְ זַיךְ נִיטַּ צַוְּ זַעְהָן אַיְדְגַּפְּנַן... גְּעהָת בְּעַסְעָר
אַרְיְוַן אַיְוַן אַ צְוּוֹיְטָעַן צִימָעַרְ, וּוּן זַי וּוּטְ אַרְיְוַן וּוּלְ אַיְדְגַּפְּנַן
לְאַזְעַן וּוּסְעַן — (נַעַמְעַנְדִּיגְ בְּיוֹ גְּרוֹנָעַן דַּיְוּעְבְּעָלָעַ. זַי אַהֲרוֹן) : —
וּוְאָס — זַאנְטְ אַיְהָרְ צַוְּ הַיְוִינְטִיגְעַן נִוְעַס ?

אַהֲרוֹן : — וּוּנְגַעַן גְּבעָרָנְאָטָאָר ? נַאֲטַ וּוּוִסְ וּוְאָס דָּעַרְפְּוַן וּוּטְ
אַרְוִיסְקַוְמָעַן אָוֹן אַיְוַן פְּרַטְ אַיְוַן עַרְ דּוּקָעַ גְּעוּוֹן נַשְׁקָשָׁה — פְּלַעְגַּתְ
נַעַמְעַן אַ קְרְבִּילְ... (צַו חֹהָה/ז.) זַוְהַסְטַוְן, אַיְדְגַּפְּנַן אַבְּגַעְזָאָט — זַי
וּוּטְ קַוְמָעַן.

חוּה : — וּוְאָס אַיְוַן דַּיְרִידְ — בְּיוֹטְ אַ הַאלְבָעַרְ נַבְיאָ (צַו ס. פ.). זַי
אַיְהָם פְּאָסְטַ אַיְצַטְ יַעַנְעַר גְּלִיְיךְ וּוְאָרְטַ — פְּנוֹקְטַ פְּאָרְקְעַרְטַ: „בְּעַדְ
סְעַרְ מִיטַּ אַנְאָרְ צַוְּ גְּעַפְּינְגַּעַן, וּוּי מִיטַּ אַקְלְוָגְעַן צַוְּ פְּעַרְלִירְעַן...“
גְּרוֹנָעַ : — אַיְדְגַּפְּנַן עַרְגְּנַעַז אָוֹן אָרְטַ אַונְטְּעַרְגְּנַעַז (אַפְּ).

חוּה : — אונטערגעhn ? נאָך ווֹאָם ? פֿאַרְוּאָט זָאַמֶּט זַי זַיך אָזַי ?
וואֹהָהִין אֵינו זַי אָוּעָק — אֵין אַזַּא בִּיטְרָעָע קָעלְט — וֹוי דָאָס
הָאָרֶץ הָאָט מִיר גַּרְיסְעָן אֲחִים — שאָ, זַי גַּעהַת....
ס. פ. ווֹיְזִיט זַי אָוּפְּן טִיחָר פָּוּן לִיבָּס צִימָעָה. זַי גַּעהַן אַרְיוֹן
אוֹנוֹווֹלוֹיג אֶבְּעָר גַּעֲרָכָזָם).

לַיְבָּע (קוֹמֶט אַרְיוֹן, גַּעַמְשָׁת אַיְהָר מַאֲנְטָעָל — ס. פ. מַאֲכָט זַיך זַי נַוְתַּעַהַי
עַנְדִּיבָּ, זַי טְרָאָכָט אַ וּוֹיְלָעַ, מַאֲכָט אַ פֿאַר טְרִיט צַו אַיְהָם. אָוּפְּגָעָד
רעַגְטָה) : — סְעַרְגָּנִי פֿעַטְרָאָוּוּמִישׁ, אַיךְ כּוֹן שְׂוִין אָוּוּקְגָּהָה.

ס. פ. (מייט פֿאַרְוּאָוּרָה, הוּאָד) : — לְוֹבָאָכוֹ אַרְאָנָאָוּנוֹנָא!...
חוּה (אַרְיוֹנוֹלְיוֹפֿעַנְדָּיג) : — לִיבָּע !
(לִיבָּע בְּלוֹיְבָּט עַרְשְׁטוֹינָט, טְרָעָט אַפְּ צְרוּיקָה).

אַהֲרֹן (אַרְיוֹנְקָעוֹנְדָּיג, שְׁטִילְצָו ס. פ.) : — גַּעַקְמָעָן פֿרָאָוּוּן בְּרוֹנוֹן ?
ס. פ. : — לְוֹבָאָכוֹ אַרְאָנָאָוּנוֹנָא מַוּן — וּוּוּלְעָן גַּעהַן זַיך זַיך...
אַהֲרֹן : — אָוּן דָּא... דָּא אֵינוֹ זַי זַיך ? ...
חוּה : — לִיבָּע. — הָאָסְטָט נַאַה, וּוּ אַיךְ זַה, אַלְעַז נַוְתַּעַגְעָסָעָן....
פֿעַרְגָּעָם ווֹאָסָס ס'אַיז גַּעוּוּן אַ מַאְלָ, דָעַר טָאָטָע הָאָט חָרְתָה —
וּוֹיְסָט דָּאָךְ זַיְן נַאְתָּר — (וּוְיל זַי קוּשָׁעָן).

לַיְבָּע (אַנְהָאָלְטָעָנְדָּיג זַיך אַפְּ טְוִישָׁל) : — נַיְן, נַיְן אַיְהָר הָאָט מַיך
קִיְּנוֹמָאָל נַוְתַּעַקְשָׁת — אָוּן הַיְנָט — יַעַצְטָט....
אַהֲרֹן : — "אַיְהָר הָאָט מַיך קִיְּנוֹמָאָל נַוְתַּעַקְשָׁת" ... אָוּן אָנוֹ
הָאָט מַעַן גַּעַקְשָׁת... גַּעַקְשָׁת הָאָט מַעַן אָנוֹ... וּוּיְלָסְט אַיךְ זַאל
בִּיְגָעָן פֿאַר דִּיר מִיּוֹן נַרְאָעָן קָאָפְּ ? שְׁלָאָגָעָן זַיך אָיִן הָאָצָרָעָן עַל
חַטָּא ? נַוְתַּעַג... זַוְּיָּעָר נַוְתַּמְיָן טָאָכְטָעָר, אַיךְ קָעָן דָאָס דִּיר צְוֹאָגָעָן
דָאָס פָּוּן הַיְנָט אָוּן אָוּן וּוּיְטָעָר וּוּסְטָוּ פִּין מִיר קִיְּן אִיְן הוּאָד
וּוּאָרָט נַוְתַּעַג הָעָרָעָן, אַיךְ וּוּלְ שְׁטוּמָעָן וּוּיְ דִי וּוּאָנָד... לְאָז דּוּכְטָעָן
דָאָס דָו הָאָסְטָט אַ שְׁטוּמָעָן טָאָטָעָן — נַאָך אַבְּיָסְטָל — אָוּן ס'וּעָט
זַיְן אִין גַּאנְצָעָן אָוּיס טָאָטָע... אָוּיבָּר וּוּעָט מִיטַּזְיָן טְוִוָּט
נִישְׁטָט שְׁטָאָרְבָּעָן וּוּעָט מַעַן אִיְהָם שְׂוִין פֿאַרְטָמִיג מַאֲכָעָן.... הַעַקְמָת
דוּבְּיָנָעָס זַיְנָעָן נַאָך דָא אַסְפָּק... שְׂוִין אַיְבָּרְגָּעָלְעָבָט סְכָנוֹת וּוּעָן...
די טָאָכְטָעָר אִין גַּעַנְגָּנָעָן אִיןְגָּנָעָן אַיְנָגָעָן אַפְּ דּוּרְלָעָבָט א... נַחַת.
(ער טְהָוָת אַ נַּאָך מִיטַּיְן הָאָנָד, בִּיגְטָז זַיך צָוָם אַלְמָעָר סְפָרִים, וּוּיְ ער
זַוְּפָט עַפְעָם. וּוּיְנוֹט שְׁטִיל...)

חוּה (פֿערשטעלענדיג לִיבען דעם וועג) : — וועסטט ניט אַוועק פֿון דָאַדְן, סִידְרִין וועסטט אַיבְּערטְרֶעֶטְעַן מֵיַן טֹוֹטְעַן קָעְרְפְּעַר — לִיבְעַן — נעהָם אָנוּן ניט דָאַס לְעַבְעַן... וועסטז זיך דָאַס קִינְגְּמָל ניט קָעְנָעַן שָׁעַנְקָעַן, וועסט דָאַרְפְּעַן מְחִילָה בְּעַטְעַן טֹוֹטְעַן, בעסְטַר זַיִן זָמוֹחֵל לְעַבְעַרְינְגַן. (אָומְרַעְנְדִיג לִיבְעַן) ניט גַּעַה אַוּעַךְ, ניט גַּעַה... שָׁוֹן גַּעַוּן גַּעַוּן זַיְעַרְעַ... דָעַר גַּאנְצָעַר וּוּלְטַס... בְּלִיבְדַּא. (וּוּונְטַ).

לִיבְעַן : — מַאֲמָע... מַעַן קָעַן... קָוְמָעַן... נַאֲךְ מַיר... אַהֲרָע... חַוָּה : נַעַה נִיט... וועסטט אַרְיְינְפְּאַלְעַן צַו דִּי חַיוֹת צַו דִּי מַעְדְּדַעַר — וּאָס וּוּלְעַן זַיִן פֿון דִּי מַאֲכָעַן?.... (וּוּינְגַט הַעֲכָר). — לִיבְעַן גַּעַמְטַחְוָס קָאָפְט כּוֹטְבַּיְדָעַן הַעֲנָדָן, קָוְטַא אַיְהָר טַיעַף אַרְיְין אַיִן דִּי אַוְגְּעַן, כָּאָפְט זַיִלְזְוָלְגָג שְׁטָאָרָק אַרְוָם דְּרוֹיקַט צַו זַיִן, צַוְאוּיְוִינְט זַיִן שְׁטָאָרָק).

אַהֲרָוּן אַנְגְּעַשְׁפָּאַרְט אָן אַלְמָעַר סְפָּרוּם צַוְאוּיְוִינְט זַיִן שְׁטָאָרָק) אַהֲרָוּן (דוֹרְךְ טְרַחְמָרִין) : — אַיִיךְ הַאֲכָב דְּעַנְסְטָמָל גַּעַמְיִינְט דִּיְוָן טֻבָּה, נַאֲרָדְיָן טֻבָּה, אַיִין גַּאֲטָן אַיִזְנָעָדָת! — סַאֲלָא מַאַן (לוּוֹפְטַא אַרְיְין זַעַהַר בְּלָאָס, צַו לִיבְעַן) : — אַיְיָעַר קוֹאָז טַיר אַיִז בְּעוּוֹאָכְטַפְּטַא פְּאַלְצִיעַי... בַּיִּרְאִיסָּא אָן אַבְּיסְקַט... בֵּין קְוִוָּם פֻּעַּרְלָאָפְּפָעַן אַהֲרָע.... אַיִיךְ... שְׁטָרָעַקְט אָוֹס דִּי הַאֲנָדָה. זַי אַיִז פְּעַרְוָוְאָנוֹנְדָעַט, כָּאָפְט זַיִן שְׁוֹאָר אָנוֹ פְּתִיחָה).

לִיבְעַן : — סַאֲלָא מַאַן!... פְּעַרְוָוְאָנוֹנְדָעַט? ! וּוּי אַיִז... סַאֲשָׂא... סַאֲלָא מַאַן : — אַרְעַסְטִירַט — בַּיִּרְאִיךְ אַיִן צִימָעָר — עַס אַיִז זַיִן קוֹאָרְטִיר, זַאֲגַט עַר, עַר גַּעַמְטַחְוָס אַלְעָס זַיִן... רַעַטְעַט זַיִן...

ס. פ. : — דָוְרְכִ'ן הַינְּטְרִידְתִּיהָר אַיִן סָאָר, קָוְטַא נִיכְעָר!

אַהֲרָוּן : — גִּיכְעָר ! (שְׁטוֹפְט אָס ס. פ., כָּאָפְט לִיבְעַס הַאֲנָדָה).

חוּה : — רַבְּנִי שְׁלַעַלְמַן, וּאָס אַיִז דָאַ? !
לִיבְעַן : — אַ בְּיוֹזָעַר בְּאַנְקָרָאָט : — פֻּעַּרְלָאָרָעָן, אַלְלָעָם פֻּעַּרְלָאָרָעָן.... (עַס הַעֲרָעָן זַיִן שְׁוֹעָרָעָ טְרִוְתַּא, אַ קלְוָנָג פֿוֹן שְׁפָאָרָעָן, דָעַר וּוּנְדַר וּוּאַיְשַׁטְשַׁרְעַלְיַר....)

חוּה : — אַ — — — זַי ! (זְוִילְד) נַעַט לְאַזְט, נַעַט לְאַזְט זַיִן אַהֲרָע !... (אוֹ אַהֲרָוּן) — פֻּעַּרְטְּרִיבְּ זַיִן, פֻּעַּרְטְּרִיבְּ זַאֲג אַיִיךְ דְּרִוְר !... (פָּאַלְט אַיִן אַגְּמָאָכְט, אַהֲרָוּן מִוּנְטָעָרָט זַיִן).

ל י ב ע (פאלט לעבען זיו אווּף די קני. וויננט, אומארטט בידען) : — א, ניון, ניון איך וועל און וויערע הענד ניט אריינפאלאן אַדְלָעַבָּעַ דיגע.... איך בליבך דא, בי אויך... (עס צערען זיך שטארקע קלעפ און טיהר) א, שוין דא... (זו שטעלט זיך) האלט זיך אלע פון וויז טען... איך עפנען ! (פחות האסטעג און עפנען די טיהר — און איך וויזט זיך אַזשאנדרטסקער אַפִּיצִיר, זיך כאטט אַרוֹס דעם רעוואָלֶן ווער, האלט געגען טיהר). און טראטט נעהנטער — שים איך ! איך דארפט מיך ? אט בין איך, יע, איך, איך האב דערשאסען דעם גובערננטאָר איך, איך אלויין. נו, ניט מיך איבעל צום געריכט — — אַרְעַסְטִירֶט, הייננט, מוטשעט!... (זו קערט אוויס דעם רעוואָלֶן ער זיך זיך, שיט אוויס און פאלט. אַ שרעקליבער געשריין ריוסט זיך אַרוֹס בי אַלעמען).

פֿאַרְהָאָנְגּ שְׁנָעָן.

